

Pia Cramling får en pokal av Fide-presidenten Kirsan Iljumsjinov efter andraplatsen i Ataturk Masters - sidan 20

TfS

Sveriges Schackförbund

Slottsgatan 155
602 20 Norrköping
telefon 011-10 74 20

Tidskrift för Schack är officiellt organ och medlemsblad för Sveriges Schackförbund och utkommer under 2008 med åtta nummer.

Ägare: Sveriges Schackförbund.
Samtliga prenumeranter är medlemmar i Tidskrift för Schacks Kamratförbund.

Annonser

helsida 2000 kr
halvsida 1200 kr
kvartssida 700 kr
Sista sidan 3000 kr

För annonsörer som sysslar med schacklig verksamhet utgår 50% rabatt.

Manusstopp 2008

Nummer 4 18 juni

TfS når läsarna ungefär fyra veckor efter manusstopp.

REDAKTION

Redaktör och ansvarig utgivare

Lars Grahn
Döbelnsgatan 3 B
212 13 Malmö
lars.grahn@schack.se

Grafisk form Lars Grahn

Korrektur Stellan Brynell

PRENUMERATION

Sveriges Schackförbund
Slottsgatan 155
602 20 Norrköping
Telefon 011-10 74 20
E-post: kansliet@schack.se

Prenumerationsavgiften för 2008 är 450 kr.

PlusGirokonto 65 22-7 Sveriges Schackförbund
Bankkontonummer 9960 420006 5227
IBAN-kod SE41 9500 0099 6042 0006 5227
Nordeas BIC-kod NDEASESS

Prenumeranter i Danmark, Finland och Norge kan betala prenumerationsavgiften till TfS-konton i respektive land.

Danmark: Nordea 2040 5496 831 669	450 D kr
Finland: Nordea 182030-7443	60 euro
Norge: Nordea 6021.07.19256	450 N kr

innehåll

NUMMER 3 • 2008 • ÅRGÅNG 114

4 Glasblåsarens pojke

När Stellan Brynell åkte hem från en tävling tillsammans med några juniorer frågade han dem vad de visste om Gideon Ståhlberg. Namnet var bekant men i övrigt var det blankt. Det är hundra år sedan Sveriges jämte Ulf Andersson starkaste schackspelare genom tiderna föddes. Ingemar Johansson porträtterar glasblåsarens pojke, som kom att ägna sitt liv åt schack. Ståhlberg var landets förste stormästare, VM-kandidat två gånger om, domare vid fem VM-matcher och författare till ett tjugotal schackböcker. Hans betydelse för svenskt schack under några decennier i mitten på 1900-talet var betydande.

20 Schackboom i Turkiet

Pia Cramling (bilden) fick en inbjudan och spelade med i Ataturk Masters i Istanbul. Här berättar hon om turneringens förlopp men också om en schackboom av ett sällsynt slag. Under loppet av sex år har medlemsantalet i turkiska schackförbundet ökat från 3 000 till 145 000. Schack står på schemat i många skolor, och det finns 12 000 schacklärare på skolorna runt omkring i landet. Bakom undret står framför allt Ali Nihat Yazici, ordförande i turkiska schackförbundet.

39 En rapport inifrån

Det finns ett fruktgivande samarbete mellan arrangörerna av Sigemanturneringen i Malmö och Corusturneringen i Wijk aan Zee. Funktionärer gästar varandras turneringar och det skapas möjligheter för svenska spelare att få vara med i Wijk aan Zee. Senast öppnades den holländska porten för Pontus Carlsson, som fick chansen att komma med i C-turneringen. Här rapporterar han om influensan, dunderkuren, förberedelserna, tidsnöder och mycket annat.

Ladies Open i Täby	25
Katerina Lahno för andra gången	30
En kvalturnering till världscupen	34
Boknytt	46
Kombinationer	49
Nilssons pjäser	50
Domarna faller sekundsabbt	51
Helgturnering i Ballerup	53
Små marginaler (Västerås i elitserien)	55
Årets studie 2006	57
Brynell gjorde vad han skulle	58
Tävlingskalender	60

Medarbetare i det här numret:

Emanuel Berg, Stellan Brynell, Pontus Carlsson, Dan Cramling, Pia Cramling, Michael de Verdier, Calle Erlandsson, Lars Falk, Peter Halvarsson, Ingemar Johansson, Stig Kenne, André Nilsson, Kristoffer Nilsson, Cathy Rogers, Axel Smith.

När Stellan Brynell åkte hem från en tävling tillsammans med några juniorer frågade han dem vad de visste om **Gideon Ståhlberg**. Namnet var bekant men i övrigt var det blankt. Det är hundra år sedan Sveriges jämte Ulf Andersson starkaste schackspelare genom tiderna föddes. Ingemar Johansson porträtterar glasblåsarens pojke, som kom att ägna sitt liv åt schack. Ståhlberg var landets förste stormästare, VM-kandidat två gånger om, domare vid fem VM-matcher och författare till ett tjugotal schackböcker. Hans betydelse för svenskt schack under några decennier i mitten på 1900-talet var betydande.

För drygt 100 år sen, den 26 januari 1908, föddes i Surte (strax norr om Göteborg) en pilt som skulle gå till schackhistorien som Sveriges förste internationelle stormästare. I dopet fick han namnet Anders Gideon Thome Andersson-Ståhlberg – så småningom förenklat och förädlat till Gideon Ståhlberg. Släkten tycks ursprungligen ha varit självägande bönder i Nödinge församling, men i dyningarna efter laga skiftet 1845 och framväxten av en glasbruksrörelse i Surte sökte sig fadern Alfred Andersson (född 1854) till bruket och avancerade från glasblåsare till föreståndare för buteljframställningen och så småningom förvaltare på bruket. Det var en upphöjd position. På äldre dar skulle sonen Gideon gärna excellera i deklamationer av Gustaf Frödings dikter. En av de mest kända är "Den gamla goda tiden", där det bland annat heter

Min käring har svälten knäckt,
min dotter är brukets skarn,
förvaltaren själv är släkt
med stackarens första barn.

Frödings miljö är givetvis ett värmländskt järnbruk, men hans rader säger det mesta om bruksförvaltarens sociala ställning vid denna tid.

Familjen hörde således till det lilla brukssamhällets toppar och det prosaiska Andersson förbyttes omsider till Ståhlberg och – som kronan på verket – Ståhlberg. Gideon visade tidigt läshuvud och bestods en ordentlig utbildning. År 1917, vid pass nio års ålder, skrevs han in på Högre Realläroverket för Gossar i Göteborg. Nio år senare lämnade han det med en studentmössa på huvudet. "Hur det nu gick till", raljerade Ståhlberg senare.

Glasblåsarens pojke

Gideon Ståhlberg 100 år

Av INGEMAR JOHANSSON

Några betydelsefulla saker hände däremellan. En var att Gideon blev faderlös 1919, en annan att intresset för schack väcktes. Senare skulle han själv berätta hur fascinerad han blev av tidningarnas schackdiagram i samband med Nordiska mästerskapen 1917. Han begrep just inte så mycket, men började själv att spela tillsammans med sin fyra år äldre bror White. Till en början var han chanslös, men när han en dag avslöjade och övertog broderns hemliga vapen, Collijns *Lärobok i Schack* – gömd i ett växthus på familjens tomt – gick det snart bättre. Fascinationen växte och en första högtidsstund var ett besök på den internationella schackturneringen i Göteborg 1920. "Då bestämde jag mig för att bli stormästare i schack", skrev Ståhlberg senare.

Med några likasinnade bildade han Surte Schacksällskap 1923 och började tävlingsspele. Han visade tidigt talang och en sensationell framgång inhöstades året därpå när Rudolf Spielmann gav simultan i Göteborg. Den unge Gideon bjöds in till föreställningen med armbågen, som reserv, och tackade för det med att som förste man den kvällen besegra stormästaren. Ytterligare fem spelare lyckades med den bedrif-

ten och Spielmanns betvingare bjöds in till en blyttturnering där vår femtonåring kom trea. "(Jag) belönades med den berömde ungerske stormästaren *Géza Maróczy's 100 Glanzpartien*, som jag studerade ivrigt den närmaste tiden. En schackkarriär var inledd."

Gideons vandring mot mästartiteln tog sin början i Trollhättan 1925, där det årets kongressävlingar hölls. Han slutade delad tvåa i en klass II-grupp, vilket inte hindrade honom från att helt fräckt anmäla sig till klass I i följande års SM i Karlstad. Visserligen tycktes inte kuppen lyckas, utan Ståhlberg blev ånyo inlottad i klass II. Men så, en vakans uppstod i klass I och den unge Surtespelaren fick chansen. Han förvaltade den väl och vann sin grupp, om än först efter sarspel med Erik Bernflyckt från Mellerud.

Vid den här tiden bytte Ståhlberg klubb och anslöt sig till Majornas SS, på den tiden en av Göteborgs och Sveriges starkaste klubbar med den nordiske mestaren Oscar Nilsson och 1925 års segrare i mästartklassen Olof Kinnmark som starkaste namn. Gideon deltog bl.a. i Göteborgsmästerskapet 1927, där han slutade sexa, och har berättat om

hur han sena kvällar missade sista bussen till Surte och på grund av sin skrala kassa fick traska de drygt 15 kilometerna hem. "En sådan promenad var speciellt efter ett förlorat parti föga angenäm men bidrog till att stärka konditionen", konstaterade Ståhlberg lite torrt långt senare.

Det förstärkta fläset kom säkert till pass i Örebro 1927, där han debuterade i mästartklassen genom att tillsammans med Gösta Stoltz ro hem högsta gruppen hela två poäng före Kinnmark och Einar Pettersson. 19 år gammal hade Ståhlberg etablerat sig som en av Sveriges främsta mästare. Helt följdriktigt togs han också ut till den träningsturnering som försommaren 1928 arrangerades i Göteborg som förberedelse inför schack-OS i Haag. Det slutade med en tredjeplats efter Stoltz och Erik Lundin och senare på året begick Ståhlberg sin internationella debut i Haag, där han själv med 9 poäng av 15 möjliga lyckades betydligt bättre än det svenska laget som helhet, vilket kom på elfte plats.

Sent samma år anordnades en liten dubbelrondig turnering i Stockholm med den tjeckiske stormästaren Richard Réti, Stoltz, Lundin och Ståhlberg som delta-

gare. Så blev också den slutliga ordningsföljden (Ståhlberg ställde upp kraftigt förkyld), och det hela kunde kanske ha förbigåtts här, om det inte varit för att Ludvig Collijn senare berättade om ett samtal där Réti betygsatte sina svenska motståndare: "Stoltz är den spelstarkaste, men Lundin är iderikare och Ståhlberg är den som kommer att spela bäst".

Redan 1929 besannades Réti's ord när Ståhlberg överlägset vann den nordiska kongressturneringen 1929 och således kunde betitla sig nordisk mästare. Det stärkte självförtroendet och Gideon utmanade strax Allan Nilsson till en match om det svenska mästerskapet. På den tiden avgjordes SM i matchspel och Nilsson var svensk mästare sedan 1924, då han hade besekrat Gustaf Nyholm. Matchen skulle egentligen omfatta sex partier, men efter tre raka förluster gav Nilsson upp det hela. Han kunde helt klart inte göra sig själv rättvisa den här gången, men Ståhlberg framhöll både då och senare Allan Nilssons grundläggande schackbegävnig. "Om han hade kunnat ägna sig åt schack efter framgången i Göteborgsturneringen 1920, hade han antagligen blivit vår förste stormästare", skrev t.ex. Ståhlberg i *Ikamp med världseliten* 1958. Nilsson representerade SS Manhem och han och Ståhlberg möttes då och då i lokala sammanhang, t.ex. i följande parti från den s.k. Triangeln, där på den tiden Majorna, Manhem och Lundby deltog.

Damgambit (D 63)

Allan Nilsson

Gideon Ståhlberg

Triangeln, Göteborg 24.10.1929
 1.d4 d5 2.c4 e6 3.Sc3 Sf6 4.Lg5
 Le7 5.e3 Sbd7 6.Sf3 0-0 7.Tc1
 c6 8.a3 Se4 9.Lxe7 Dxe7 10.Ld3

f5!?

Ett drag som aldrig hittat in i spelöppningsteorin. Ståhlberg spelade själv istället 10...Sxc3 mot Bogoljubow i Kemeru 1939. Fortsättningen blev 11.Txc3 dxc4 12.Txc4 e5 13.Dc2 h6 14.0-0 exd4 15.Txd4 Se5 16.Sxe5 Dxe5 17.Td1 Le6 och även om han senare förlorade partiet så var det ingalunda spelöppningens fel.

11.0-0 Tf6

Ett tuftt beslut. Svart sätter mycket på spel genom att lämna damflygeln därhän.

12.Se5

12.Se2 med sikte på g3 eller f4 är ett intressant alternativ.

12...Th6 13.f4 Dh4 14.Sf3 Dh5
 15.h3 Tg6

Efter 15...Dg6 16.Lxe4 fxe4 17.Sg5 är det inte lätt att finna en bra angreppsplan för svart. Detsamma gäller i ännu högre grad efter 15...Sdf6 16.Se5 Dh4 17.Lxe4 fxe4 18.De1. På 15...b6 följer 16.Da4 Lb7 17.cxd5 och vit tar hand om initiativet.

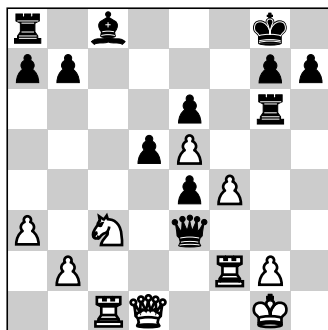
16.Lxe4?

Efter 16.Kh2 är det svårt att se hur svart ska komma vidare.

16...Dxh3 17.Se5?!

Lite väl optimistiskt. En bättre chans att stoppa angreppet var 17.Sg5!, t.ex. 17...Dxe3+ 18.Tf2 Txg5 19.Lxd5! Sf6 20.fxcg5 Sg4 21.Dd2.

17...Dxe3+ 18.Tf2 Sxe5 19.dxe5
 fxe4 20.cxd5 cxd5

21.Sxd5?

Här missade Allan uppenbarligen Gideons 25:e drag. Sista chansen var 21.f5!, t.ex. 21...exf5 (21...Th6!? 22.f6 [På 22.Sxd5? exd5 23.Dxd5+ finns den giftiga paraden 23...Le6!. Efter 22.f6 är slaget på d5 däremot ett allvarligt hot.] 22...Kf8 23.fxcg7+ Kxc7 24.Sxe4! Dxe4 25.Tc7+ Ld7! 26.Txd7+ Kg8 27.Df3 Dxf3 28.Txf3 Tf8 ser rätt remibetonat ut.) 22.Sxd5 Dg5 23.Tc7 Le6 24.Se7+ Kh8 25.Sxg6+ Dxc6 26.Txb7 Dg5 och svart, om någon, har fortfarande chanser i ställningen. 21...exd5 22.Tc3 Db6 23.Dxd5+ Le6 24.Dxe4 Td8 25.f5 Td1+ 26.Kh2 Dxf2 27.fxcg6 hxcg6 28.uppg.

Ståhlbergs spelföring kanske förvånar en smula, men det tycks som om han i sin ungdom spelade betydligt våghalsigare ("roligare", skulle väl en del säga) än i mogna år då solida system var legio. Han har själv berättat att han till en början saknade ordentliga teori-kunskaper och bl.a. som vit spelade Kungsgambit och Bird när andan föll på. I takt med framgångarna ställdes han emellertid allt oftare mot internationellt motstånd och då förslog öppningsrepertoaren inte så värst väl. Det fick han bl.a. erfara i en träningsmatch 1930 mot Efim Bogoljubow, där "andra matchpartiet lärde mig att man inte ostraffat spelar en bluffbetonad variant mot en motståndare tillhörande världseliten." Gideon lyckades bara skrapa ihop en halva på de fyra partierna. Betydligt bättre gick det i schackolympiaden i Hamburg samma år, där Sverige slutade nia av 18 deltagande nationer och Ståhlberg vid första bordet skördade 9,5 poäng.

Året därpå var det dags igen och Ståhlberg deltog i sin tredje schackolympiad (det skulle med tiden bli hela 14 stycken). Det

svenska laget var intakt (Ståhlberg, Stoltz, Lundin och Karl Berndtsson), men hade blivit betydligt starkare. Stoltz hade tidigare på året fått sitt definitiva internationella genombrott med flera meriterande matchsegrar och fina turneringsplaceringar, medan Ståhlberg och Lundin fortfarande befann sig i full utveckling. Svenskarna slutade femma (USA vann före Polen) och Gide-

on bärgade 11½ poäng på de 18 ronderna. Senare samma år flyttade han till Stockholm och där fick han också för första gången försvara sitt svenska mästerskap i en match mot Stoltz. Det hela slutade 3–3 och Gideon behöll titeln. Det kan låta odramatiskt, men i själva och sista partiet var han tvungen att vinna för att titeln inte skulle byta ägare. Han gjorde det på ett sätt som vittnar

om att spelöppningen inte längre var ett negligerat vapen i hans arsenal.

Damgambit (D 40)

Gideon Ståhlberg

Gösta Stoltz

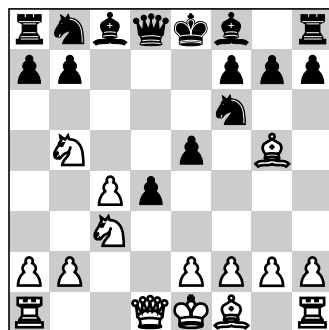
6:e matchpartiet SM,

Stockholm 1931

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Sc3 Sf6 4.Sf3 c5 5.Lg5

En gammal variant som bl.a. Pillsbury använde mot Lasker i två välkända partier. Numera är Rubinsteins fortsättning 5.cxd5 exd5 6.g3 mer eller mindre allena rådande.

5...cxd4 6.Sxd4 e5 7.Sdb5 d4 Dåtida teori. Med sitt nästa drag satte Ståhlberg punkt för den. Idag gäller 7...a6 för bäst, t.ex. 8.Da4 Ld7 9.cxd5 Db6! 10.Le3 Lxb5 11.Lxb6 Lxa4 12.Sxa4 Lb4+ och svart har utjämnat med råge, Savon-Krogius, Tiflis 1967.

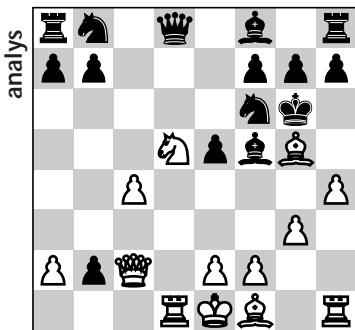
8.Da4!

Ståhlbergs grymma nyhet.

8...Ld7

Att anta pjäsoffret kom knappast på fråga: 8...dxc3 9.Sc7++ Ke7 och vit kan välja mellan det simpla 10.Sxa8 och den veritabla kungsjakten 10.Sd5+ Ke6 varefter Ståhlberg anger 11.g3, t.ex. 11...cxb2 12.Td1 "med avgörande hot". Min version av den moderna analysmaskinen (Fritz 10) fortsätter fullständigt känslökallt med 12...Kf5 och om 13.h4 så lika kolugnt 13...Kg6. Efter

14.Dc2+ Lf5

15.e4! (istället för det avvecklande 15.h5+ Sxh5 16.Dxf5+ Kxf5 17.Lxd8 Lb4+ 18.Sxb4 Txd8 19.Sd5 Kg5) måste den motvilligt justera – till + och erkänna att det nog låg nånting i den gamle svenske stormästarns ord: 15...Lg4 (15...Lxe4 16.Ld3 Lb4+ 17.Kf1 och vit vinner utan prut.) 16.Sf4+ exf4 17.Txd8 Lb4+ 18.Td2 Td8 19.Lxf4 och där kan det vara på sin plats att sluta denna långa analys med konstaterandet att vit bör vinna.

Inte heller 8...Sc6 ser så roligt ut för svart. Efter 9.Sd5 Ld6 10.c5 Lb8 kan vit åter välja mellan en simpel kvalitetsvinst med 11.Sb6 eller en mer komplicerad och lovande fortsättning i 11.e4!?, t.ex. 11...h6 12.Lxf6 gxf6 13.Sa3 Ld7 och först nu 14.Sb6 (eller kanske ännu bättre 14.Sc4).

9.Sd5 Sa6 10.g3 Tc8

Ståhlberg, som givetvis hade förberett allting noga, skriver här: "Det relativt bästa var 10...Le7, ehuru vit efter 11.Lxf6 hade haft de större chanserna".

11.Lxf6 gxf6 12.Lh3!

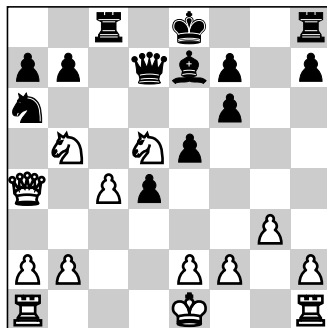
Stackars Stoltz utsätts för en veritabel korseld. Den banala fällan är förstås 12...Lxh3?? 13.Sd6 matt (eller 13.Sbc7 matt).

12...Le7

Ståhlberg: "Nu förlorar svart kvaliteten, men även efter 12...Sc5 13.Lxd7+ Sxd7 (eller 13...Dxd7 14.Dxa7) 14.Dxa7 är vit i klar

fördel.

13.Lxd7+ Dxd7

14.Sd6+!

Ett nytt dräpslag.

14...Kd8

Givetvis inte 14...Lxd6?? på grund av 15.Sxf6+

15.Sxf7+ Ke8 16.Dxd7+ Kxd7 17.Sxh8 Txh8 18.Sxe7 Kxe7 19.O-O Tc8 20.Tac1 Sc5 21.Tfd1 Sa4 22.Td3 b5 23.Ta3 Tc7 24.Tc2 Sb6 25.c5 Sc4 26.Ta6 e4 27.b3 d3 28.Tc1 Sb2 29.exd3 exd3 30.Te1+ Kf7 31.Td6 Txc5 32.Te4 Tc2 33.Td7+ Kg6 34.Ted4 h5 35.T4d5 a5 36.h4 Tc1+ 37.Kg2 Tc2 38.g4 hxg4 39.Kg3 a4 40.h5+ Kh6 41.Tf5 axb3

På 41...d2 följer liksom i parti-fortsättningen 42.Kh4 varpå matthotet tvingar svart att överge fribonden.

42.Kh4 Tc6 43.axb3 b4 44.Tb5 Tc1 45.Tbb7 Th1+ 46.Kxg4 f5+ 47.Kxf5 uppg.

1931 var också det år då Gideon Ståhlberg blev professionell schackmästare för gott. Han stads-lades som redaktör för TfS – en syssla han upprätthöll i tre år – och livnärde sig även i övrigt (så vitt man vet) uteslutande på vad schacket kunde inbringa. Det blev förstås en del skrivelser och simultanföreläsningar liksom ojämbna prispengar, men man måste ändå undra hur han kunde klara sig. Förmodligen bidrog

Ludvig Collijn under 30-talet med finansiellt stöd, även om hans en gång enorma förmögenhet nu hade krympt.

Det var i vart fall Collijn som möjliggjorde Ståhlbergs match mot Rudolf Spielmann i Stockholm 1932. Österrikaren räknades som en av samtidens starkaste stormästare och hade nått en rad stora turneringsframgångar i slutet av 20-talet. Omvärldens förvåning var därför stor när Ståhlberg vann matchen med 5–3 efter att bl.a. ha introducerat en viktig teoretisk nyhet (13.Df3) som vit i Meranvarianten av Damgambit.

Längre fram – vi pratar då om de sista tio åren – i Ståhlbergs karriär är det lätt att få intrycket att han spelade på rutinsens brant, men hans partier från den här tiden utstrålar en påtaglig energi. Det var nu han till fullo utvecklade sin rena, klassiska stil, präglad av utsökt positionskänsla och tålmodig väntan på de blottor motståndarna kunde tänkas lämna. Ett mycket fint exempel på den saken är det sjätte och (skulle det visa sig) avgörande partiet från matchen mot Aron Nimzowitsch i Göteborg 1934. Det spelades vid ställningen 2–2.

Nimzoindiskt (E 23)

Gideon Ståhlberg
Aron Nimzowitsch

Femte matchpartiet,
Göteborg 1934

1.d4 e6 2.c4 Sf6 3.Sc3 Lb4 4.Db3

Denna, numera ganska ovanliga, variant var desto mer populär i Nimzoindisks barndom, och Ståhlberg spelade den i samtliga partier som vit i den här matchen.

4...c5

Den ena huvudvarianten, den andra uppstår efter 4...Sc6 som Nimzowitsch också prövade mot

Stahlberg i sjunde matchpartiet, där fortsättningen blev 5.e3 a5 6.Ld2 e5 7.d5 Se7 8.Ld3 d6 9.Sge2 Sd7 10.Dd1 Sc5 11.Lc2 Lg4 12.0-0 Lxc3 13.Lxc3 b5 14.cxb5 Lxe2 15.Dxe2 Sxd5 och nu fann Stahlberg det fina pjäs-offret 16.Lxe5! som efter hård kamp renderade honom segern. **5.dxc5**

I första matchpartiet spelade Stahlberg 5.e3 0-0 6.Ld3 men överrumplades av 6...a5 7.Sge2 a4 8.Dd1 a3 och förlorade om-sider.

5...Sc6 6.Sf3 Se4 7.Ld2 Sxc5
 "Nimzowitsch föredrog detta drag framför 7...Sxd2 8.Sxd2 f5 9.g3 Lxc5 10.Lg2 0-0 11.0-0 b6 12.Da4 Lb7 13.Sb3 Le7 14.Sd4! som ger vit en liten fördel enligt en analys av Trifunovic", skriver Stahlberg 1958.

8.Dc2 0-0
 Här har också spelats 8...d5 och 8...f5.

9.a3 Lxc3 10.Lxc3 a5
 "Ett av Nimzowitschs favoritdrag! Den teoretiska fortsättningen är 10...f5 11.b4 Se4 12.Lb2 b6 ." – Stahlberg.

11.g3! a4?!
 Ett tvivelaktigt försök till förstärkning. I tredje matchpartiet spelade Nimzowitsch utan lycka 11...De7 följt av e7-e5. Partiet Euwe-Evans, Hastings 1949, fortsatte i stället 11...f5 12.Lg2 Dc7 13.0-0 a4 14.Sd2 b6 15.f4 La6 med oklart spel.

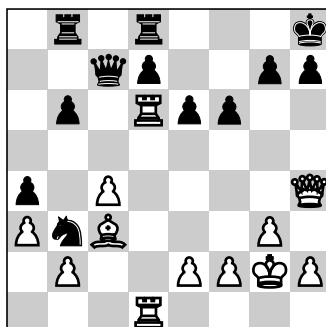
12.Lg2 b6 13.0-0 Lb7 14.Tad1 Sa5
 Efter partiet föreslog Nimzowitsch 14...De7, t.ex. 15.Dd2 Tad8 16.Sd4 Se5 17.Lxb7 Sxb7 18.Sb5 d6 med någon fördel för vit.

15.Lb4 Le4 16.Dc3 Sab3 17.Sd4 Lxg2 18.Kxg2 Te8
 En tänkbar fortsättning efter det av Stahlberg rekommenderade 18...Sxd4 är 19.Txd4 Dc7 20.Tfd1 Tad8 21.Lxc5 bxc5 22.Td6

och frågan är väl om svart har det enklare då än i partiet.

19.Sxb3 Sxb3 20.Td6!
 Stahlberg: "Nimzowitsch, blockadens store mästare, får nu finna sig i att själv bli blockerad."
20...Dc7 21.Tfd1 Ted8 22.Df3
 Med hotet 23.Txd7.

22...Tab8
 På 22...Tac8 hade Stahlberg planerat 23.Dg4 Dxc4 24.Dxc4 Txc4 25.Txb6 "och vit är i fördel".
23.Dg4 f6 24.Lc3 Kh8 25.Dh4!

Nu hotar **26.Lxf6! gxf6 27.Dxf6+ Kg8 28.T1d4! Sxd4 29.Txd4 h5 30.Dg5+ Kf8 31.Tf4+ Ke8 32.Dg7 Dxf4 33.gxf4 o.s.v.** Nimzowitsch beslutar sig för att mura igen diagonalen ...

25...e5?
 Enda chansen att kämpa vidare var dock återtaget **25...Kg8**, t.ex. **26.e4 Sc5 27.Dg4 Kh8 28.e5 f5 29.Dd4 Db7+ 30.f3 Kg8** och svart kan kämpa vidare. Nu väntar en regelrätt murbräcka.

26.Txf6! gxf6
 Segare var **26...d6**, men efter det nästan forcerade **27.Te6 Td7 28.Dh5 Tf8 29.f4 Tdd8 30.fxe5 Dxc4 31.Texd6 Tde8 32.e6 De4+** (**32...Txe6 33.Lxg7+!**) **33.Kh3** är det slut.

27.Dxf6+ Kg8 28.Td6 Tf8
 Eller **28...Db7+ 29.Kh3 Te8 30.Dg5+ Kh8 (30...Kf8 31.Tf6+ Ke7 32.Tg6+ med matt)** **31.Lxe5+ Txe5 32.Dxe5+ Kg8 33.Dg5+ Kh8 34.Df6+ Kg8 35.Td5** och vit

vinner.
29.Dxe5 Txf2+ 30.Kg1 Kf7 31.Tf6+ uppg.

Nimzowitsch hämtade sig aldrig utan förlorade matchen med 5½-2½. Det var ett resultat som väckte än större förvåning än segern mot Spielmann och Stahlberg inbjöds hädanefter regelbundet till de flesta större turneringar i Europa. Den regerande världsmästaren Alexander Aljechin hade Stahlberg stött på redan i några av schackolympiaderna, men i Zürich 1934 fick han därtill stifta bekantskap med en av föregångarna, den legendariske Emanuel Lasker. För Stahlbergs del utföll mötet till belåtenhet, han vann det inbördes partiet och tycks ha uppskattat Lasker i fulla drag. Vi låter honom själv berätta.

"Lasker var av de världsmästare jag känt – Lasker, Capablanca, Aljechin, Euwe och Botvinnik – den största och mest mångsidiga intellektuella begåvningen. I sin ungdom lär han ha varit en rätt besvärlig herre att umgås med, i varje fall om man skall sätta sin tro till den tidens arrangörer och konkurrenter, men på äldre dagar gjorde han ett odelat sympatiskt intryck. Hans enda last var de starka cigarrer han gärna rökte under och efter partierna. Under pågående spel var han lugn och kallblodig som en perfekt pokerspelare och uthållig som en vältränad maratonlöpare" (ur *I kamp med världseliten*, 1958).

Över huvud taget tycks Gideon ha stått på god fot med världsmästarna. Han var ju allmänbildad och språkbegåvad och tycks, i vart fall på den tiden, ha varit en utpräglad sällskapsmänniska. I en minnesbild från Moskva 1935 i *Schackspelarens läsebok*, 1966, skriver Stahlberg om José Raël Capablanca: "Det

visade sig att vi hade en hel del gemensamma intressen – sport, bridge, hasardspel och annat. Vi kom genast på god fot med varandra. (...) Capa och jag spelade ofta bridge på lediga stunder i Moskva, ibland med Lasker, ibland med dollarstarka amerikanska turister. Capa var en utmärkt bridgespelare, med en snabb och sund uppfattning och en liksom i schack stor säkerhet. Han var också intresserad av hästsport, eller kanske rättare sagt av spel på hästar, och lät sig inte avskräckas av de många minusgraderna.“

Till Aljechin tycks förhållandet ha varit mer ambivalent. Exilryssen var även han en hängiven bridgespelare, men enligt Ståhlberg inte alls av samma klass som Capablanca, Lasker och han själv. Aljechins budgivning var enligt Gideon alldeles för optimistisk och ibland hamnade partnern (oftast Aljechins fru) i helt omöjliga kontrakt. Men som schackspelare var han vår hjältes egen hjälte. Då Aljechin förlorade VM-titeln till Max Euwe 1935 skrev Ståhlberg i TFS: "Jag (måste) av hela mitt hjärta beklaga utgången. En världsmästare, vars spel även i motgångens svåra stund bar genialitetens särmärke, har fallit – en övermänniska har besegrats; mindre av sin motståndare och av problemen än av sig själv. Ingen slav har påmint Aljechin om hans dödlighet; det blev Euwe förunnat." Till returmatchen ska Aljechin, enligt en uppgift i Skakbladets majnummer 1936 ha velat engagera Ståhlberg som sekundant, men därav blev uppenbarligen intet. Den senare berättar emellertid i *Ikamp med världseliten* en dräplig episod från lettiska Kemeris 1937:

“Aljechin gick med all sin energi in för att återta världsmästerskapet och var vid denna tid

helnykterist. En dag hade jag spelat ett kort parti, och plågad av värmen gick jag till baren, där jag fick en sejdel kallt öl. Några minuter senare kom Aljechin dit men stannade vid ingången. Det såg ut som om han var ett rov för stridiga känslor. Han hade just sensationellt förlorat mot Mikenas och tänkte antagligen söka sin tröst i glaslet, men efter en hård inre kamp kom han på bättre tankar och gick sin väg. Följande dag spelade Mikenas mycket svagt och kom i förlustställning. Aljechin gjorde en tragikomisk gest åt hans bord och sade till mig: "Mit so etwas habe ich verloren!" ("Och mot en sån förlorade jag!")“

Från de många starka turneringar där Ståhlberg deltog i mitten och slutet av 30-talet nöjer jag mig att nämna några stycken: i Dresden 1936 kom han trea efter Aljechin och Ludwig Engels, men före bl.a. Bogoljubow och Paul Keres, i Jurata 1937 kom han tvåa efter Savielly Tartakower men före bland andra Vasja Pirc och Mieczyslaw (sedermera Miguel) Najdorf och i Stockholm samma år blev visserligen Reuben Fine för svar, men Gideon kom närmast före ett koppel svenska spelare och Salo Landau. Det var också i samband med den turneringen, vilken arrangerades av Dagens Nyheter, som Ståhlberg första gången träffade Frans G. Bengtsson. De skulle komma att bli vänner och hålla kontakten genom åren, även om den schackspelande författaren 1937 främst tycks ha gjort intryck på den skrivande schackspelaren genom att introducera den då i Sverige mindre kända drinken gin och tonic – i vart fall att döma av Ståhlbergs lilla bidrag till *Frans G. Bengtsson: en minnesbok* (1955).

Det året remiserade också

Gideon en match mot Keres (4–4) och som den stora begivenheten gick schackolympiaden i Stockholm av stapeln. I Warszawa 1935 hade det svenska laget kommit tvåa efter USA och förväntningarna var höga. De kom gruvligt på skam. Ståhlberg och Gösta Danielsson var visserligen i utmärkt form, men Stoltz var helt ur slag. Han började med fem raka förluster och bröt senare tävlingen på eget bevåg genom att i fjortonde ronden helt enkelt utebli från matchen mot Skottland, vilket i sinom tid renderade honom ett års avstängning. USA vann än en gång, medan silvermedaljörerna från Warszawa kom på en blygsam tiondeplats.

Nästa schackolympiad skulle bli livsavgörande för Ståhlberg. Den hölls i Buenos Aires 1939 och hann knappt börja förrän andra världskriget bröt ut borta i Europa. Det påverkade turneringen i allmänhet, eftersom matcher mellan krigförande länder dömdes 2–2 utan spel, och vissa av spelarna i synnerhet. Flera av dem – i synnerhet de som var av judisk börd – valde helt enkelt att stanna kvar i Argentina, som inte bara var fjärran från krig och förintelse utan dessutom hade en relativt högt stående schackkultur, som nog får sägas ha bidragit till den femteplats hemmalaget erövrade, för övrigt strax efter Sverige. Före sig hade de båda Tyskland, Estland och Polen. Gideon firade stora framgångar och hedrades av förebilden Capablanca i en intervju med orden "Es un león" ("Han är ett lejon"), vilket i Latinamerika gav honom smeknamnet El león sueco, det svenska lejonet.

Till de spelare som dröjde kvar i Argentina hörde Gideon Ståhlberg. Naturligtvis hade han inte några politiska skäl för sitt beslut. Anledningen var helt enkelt att

han blev inbjuden till två starka turneringar, varav den ena ägde rum i Buenos Aires och vanns av Keres och Najdorf före Ståhlberg och Moshe Czerniak. Den andra planerades av studentföreningen i La Plata och tilltänkta deltagare var bland andra Aljechin, Najdorf och Ståhlberg som alla tre utlovades extrahonorar tack vare ekonomiskt stöd av en guvernör Fresco. Dock ville det sig inte bättre än att studenterna i ett annat sammanhang protesterade politiskt mot samme Fresco, som surnade till och drog in stödet, varefter den turneringen gick i stöpet. Ståhlberg tycks emellertid ha fått smak för den latinamerikanska livsstilen och 1940 slog han sig ner i Rosario, Argentinas näst största stad. Där försörjde han sig huvudsakligen som schackinstruktör vid stadens två största fotbollsklubbar, Newell's Old Boys och Rosario Central. Det kan vara på sin plats med ett citat igen, den här gången från *Schackspelarens läsebok* från 1966: "I Argentina har storklubbar ett mycket högt medlemsantal, några över 10.000, och man arbetar med stora ungdomssektioner, där medlemmarnas söner (sic!) bl.a. får lära sig spela schack. Varje klubb har därför en schackinstruktör, som visar teorivarianter, demonstrerar partier, håller föredrag och då och då spelar simultan. Programmet rekommenderas även svenska idrottsklubbar!"

1941 var det dags för den första av de berömda turneringarna i Mar del Plata. Den arrangerades av kasinot i staden, "världens största" enligt Ståhlberg, och samlade det mesta av vad kontinenten hade av från Europa flyktad schackelit – förutom Ståhlberg t.ex. Najdorf, Czerniak, Pablo Michel, Erich Eliskases, Paulino Frydman, Moshe Feigin och Jiri

Pelikan. Turneringen blev en stor triumf för vår svenske hjälte. Han vann den obesegrad före Najdorf. Strax därefter flyttade han till Buenos Aires som erbjöd bättre tävlings- och träningsmöjligheter. Där segrade han tillsammans med Najdorf i slutet av samma år i en dubbelrondig turnering med åtta deltagare. Just Najdorf blev under sejouren i Sydamerika något av Ståhlbergs ärkefiende, och under de följande årens turneringar i Mar del Plata ansåg sig Gideon rentav otursförföljd. Oftast fick han där se sig slagen med en halvpoäng av exilpolacken, som inte precis var den som satte sitt ljus under skäppan. De båda slogs under flera år om äran att vara kontinentens starkaste spelare och utan tvivel övergick rivaliteten dem emellan i illa dold och ömsesidig motvilja.

Gideon var nu i 30-årsaldern och rimligt sett nådde han under dessa år kulmen av sin schackstyrka. Hans historiska rankingtal har beräknats till 2673 efter olympiaden i Buenos Aires 1939 och till 2768 vid tiden för återkomsten till Sverige 1948 – det sistnämnda talet placerar honom som trea på Chessmetrics världslista för den tiden (efter Michail Botvinnik och Najdorf). Vi ska förstås se några partier från denna storhetstid. Det första spelades i Mar del Plata 1943 mot Hermann Pilnik – även han flyktning från Europa med den skillnaden att föräldrarna fann för gott att lämna Stuttgart och Tyskland redan vid tiden för Hitlers maktövertagande.

Franskt (C 15)

Hermann Pilnik

Gideon Ståhlberg

Mar del Plata 1943

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Sc3 Lb4 4.Se2 Aljechingambiten, så kallad efter den forne världsmästarens fram-

gångsrika parti mot Nimzowitsch i Bled 1931.

4...dxe4 5.a3 Lxc3+

Huvudvarianten numera är att avböja gambiten med 5...Le7 6.Sxe4 Sf6. Det ger svart en förbättrad version av Rubinsteinvarianten.

6.Sxc3 f5

Och här sker idag oftare 6...Sc6 med press mot d4.

7.Lf4

Aljechin var faktiskt inte variantens upphovsman, redan tidigare hade Géza Maróczy och G. A. Thomas prövat spelsättet. Den senare valde just det här draget mot Nimzowitsch i Marienbad 1925. Den tematiska fortsättningen är dock Aljechins, nämligen att nu offra ännu en bonde med 7.f3 exf3 8.Dxf3, varefter stampartiet Aljechin-Nimzowitsch, Bled 1931, fortsatte 8...Dxd4 9.Dg3 Sf6 (9...Se7 var Ståhlbergs förberedda förstärkning.) 10.Dxg7 De5+ 11.Le2 Tg8 12.Dh6 Tg6 13.Dh4 Ld7 14.Lg5 Lc6 (14...Sc6!) 15.0-0-0 Lxg2? (15...Sbd7) 16.The1 (16.Thg1! vinner pjäs, för 16...Lc6 faller på 17.Lf4 Dc5 18.Txg6 o.s.v.) 16...Le4 17.Lh5 Sxh5 18.Td8+ Kf7 19.Dxh5 Kg7 20.Sxe4 fxe4 21.Lh6+ Kf6 22.Tf8+ uppg.

7...Sf6 8.Dd2

8.f3!? exf3 9.Dxf3 Dxd4 10.Sb5 Dxb2 11.Sxc7+ Kf7 12.Td1 Sc6 13.Sxa8 Sd4 14.Txd4 Dxd4 med oklart spel blev fortsättningen i ovannämnda parti Thomas-Nimzowitsch.

8...0-0 9.0-0-0 Sd5 10.Lc4 Sc6 11.Se2

Här var 11.f3 på sin plats, t.ex. 11...exf3 (11...Sxf4?! 12.Dxf4 Sxd4 13.Sb5 c5 14.c3) 12.gxf3 Sxf4 13.Dxf4 Dd6 14.De3 Kh8 15.f4 och vit har viss kompensering för bonden i svarts trängre ställning.

11...Sc7 12.f3

Dessvärre försent.

12...Sxf4 13.Sxf4

Inte heller 13.Dxf4 bjuder någon lindring, t.ex. 13...Sd5 14.De5 Se3 15.Lxe6+ Lxe6 16.Dxe6+ Kh8 17.Td2 Dg5 och svart har tagit över.

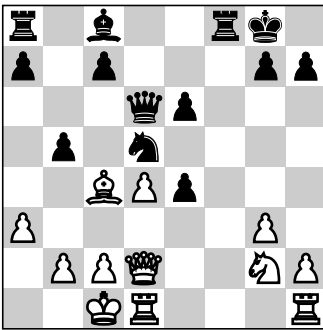
13...Sd5 14.g3

Pilnik ville gardera springaren innan han byter av på e4. Och efter avbytet är det tänkt att svart ska sitta med en svag e4-bonde.

14...Dd6!

I förstone ser det kanske ut som om Ståhlberg mest är ute efter att öka pressen mot f4, men det visar sig snart att han även sneglar mot damflygeln.

15.fxe4 fxe4 16.Sg2 b5!

"Schackligt bra, psykologiskt ett bombnedslag." – Reuben Fine.

17.Lb3?

Härefter tycks vit förlorad. På det oundgängliga 17.Lxb5 kan följa 17...Tb8 18.c4 (18.Lc4 Db6 19.b3 La6 20.Lxa6 Dxa6 21.Kb2 Tf3 och vit är förlorad) 18...Db6 19.The1 Sf6 20.h3 La6 21.Lxa6 Dxa6 och även om svart står bättre kan vit kämpa vidare.

17...Lb7 18.The1 a5! 19.Txe4 Bättre var 19.De2 även om svart tycks vinna efter 19...a4 20.Lxd5 exd5 21.Dxb5 c6 22.Dc5 (22.Dxb7 Tf8) 22...Dxc5 23.dxc5 Ta5 24.Td4 Tf2.

19...a4 20.Lxd5

På 20.La2 följer 20...Sc3.

20...Dxd5 21.Te2 Da2

Det hotar både matt på a1 och Lf3 med kvalitetsvinst. Det finns

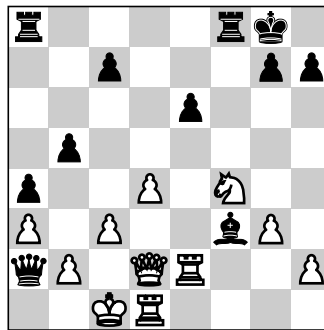

VM-match i Moskva 1957. Vid domarbordet: Harry Golombek och Gideon Ståhlberg. Till vänster en tolk.

inte någon bra parad.

22.c3 Lf3 23.Sf4

Efter 23.Tde1 vinner svart enklast med 23...Lxe2 24.Dxe2 c5 (24...Ta6 25.Sf4 Tc6 26.Sd3) 25.Sf4 cxd4 26.Dxe6+ Dxe6 27.Sxe6 Tae8 28.cxd4 Tf5 29.Kd2 Td5 30.Te4 Kf7.

23...b4!

Efter 23...Lxe2 24.Dxe2 har vit en gnutta motspel. Ståhlberg väljer i stället att klä av Pilniks kung.

24.axb4

På 24.cxb4 avgör 24...Txf4! 25.gxf4 Dc4+.

24...a3 25.bxa3 Dxa3+ 26.Db2

Eller 26.Kc2 Da4+ 27.Kd3 e5 28.Ke3 Lxe2 29.Sxe2 exd4+ 30.Sxd4 De8+ och vit är dödsdömd. 26...Txf4

En elegant avslutning. När svart äntligen slår på e2 så är det väl förberett.

27.gxf4

Eller 27.Dxa3 Txa3 28.Te3 Ta1+ 29.Kb2 Txd1 30.gxf4 Ld5.

27...Lxe2 28.Dxa3 Txa3 29.Kb2 Txc3 30.Te1 Te3 31.Tc1 Lf3 32.Txc7 Ld5 33.uppg.

Nästa parti spelades i en mindre turnering i Buenos Aires 1944. Avslutningen är förvisso kostlig.

Damgambit (D 58)

Gideon Ståhlberg

Albert Becker

Buenos Aires 1944

1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.Sc3 d5 4.Lg5 Le7 5.e3 0-0 6.Sf3 h6 7.Lh4 b6 8.Ld3 dxc4 9.Lxc4 Lb7 10.0-0 Sbd7 11.De2 Se4 12.Lg3 Sxg3 13.fxg3!?

"Ett antipositionellt drag, baserat på taktiska finesser. I Saltsjöbaden 1948 föredrog jag att slå med

h-bonden mot Bondarevskij och fick i mittspelet en liten fördel, som jag dock inte kunde utnyttja.” – Ståhlberg.

13...c5 14.Tad1 Dc7

”Här borde Becker ha tagit farväl av sitt löparpar”, skriver Ståhlberg, ”och spelat 14...Lxf3. Vit hade då inte haft något bättre än 15.gxf3 ty efter 15.Dxf3 cxd4 16.Txd4 [16.exd4 verkar bättre men negligeras av Ståhlberg.] 16...Lc5 hade fördelen varit på svarts sida.” Inte heller möjligheten 15.Txf3 bryr sig vår glossator om att kommentera. En tänkbar fortsättning då vore väl 15...cxd4 16.exd4 Tc8 17.d5 Lc5+ 18.Kh1 och om nu 18...exd5 så 19.Txd5 och vit har ett visst grepp om händelserna på brädet.

15.d5! exd5 16.Lxd5 Sf6

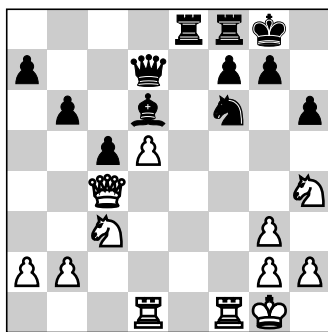
Om 16...Lxd5 så 17.Sxd5 Dd8 18.Db5.

17.e4 Lxd5

Efter 17...Sxd5 18.Sxd5 Lxd5 19.exd5 Tfe8 20.Dc4 Lf6 är det oklart om d-bonden är stark eller svag. Svart behöver inte ge vit en fribonde, men efter t.ex. 17...Tad8 18.Lxb7 Dxb7 19.e5 får vit ett klart initiativ.

18.exd5 Ld6 19.Sh4 Tae8 20.Dc4 Dd7?

Förbiser vits hot. En parad erbjöd 20...Dd8!, t.ex. 21.Sf5 Le5 22.d6 Dd7 23.Se7+ Kh8 och det är svårt för vit att komma vidare.

21.Txf6! gxf6 22.Tf1 Te5
Möjligen med tanken att inte

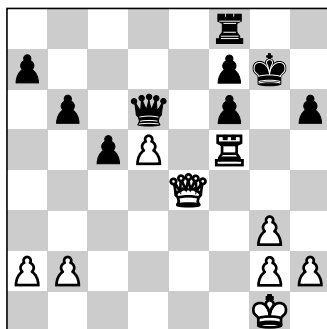
släppa in springaren till f5. Det ser besvärligt ut för svart efter 22...Le5 23.Sf5, t.ex. 23...h5 24.Dh4 Ld4+ 25.Sxd4 (Inte 25.Kh1?? Dxf5) 25...cxd4 26.Dxd4 De7 27.Txf6 och d-bonden kan börja ta ton samtidigt som svarts kung har anledning att svettas.

23.Sf5 Kh7

Inte 23...Txf5 p.g.a. 24.Dg4+.

24.Sxd6 Dxd6 25.Se4 Txe4

Ståhlberg sätter utropstecken efter partidraget och anger: ”Efter 25...Dd8 26.Sxf6+ Kg7 27.Df4 hade det vita angreppet blivit för starkt.” Dock tycks det hela inte så klart efter 27...De7, t.ex. 28.Sg4 (eller 28.Sd7 Txd5 29.Sxf8 Dxf8 30.Dg4+ Tg5) 28...Th5 29.d6 De6 30.Sf6 Tg5 31.d7 Td8 och det är inte så lätt att se hur vit ska komma vidare. 26.Dxe4+ Kg7 27.Dg4+ Kh7 28.De4+ Kg7 29.Tf5

”Vit har nu många viktiga fördelar. Han har en stark fribonde, den bättre bondeställningen och han behärskar den enda öppna linjen. Dessutom är vits kungsställning bättre än svarts. Becker offerar därför en bonde och kommer därigenom till motspel.” – Ståhlberg.

29...c4 30.Dg4+ Kh7 31.Dxc4 Te8 32.Tf1 Te5 33.Td1 f5 34.h3 Kg7 35.Kh2 Kf8 36.Dc8+ Ke7 36...Kg7 är segare.

37.Tc1!

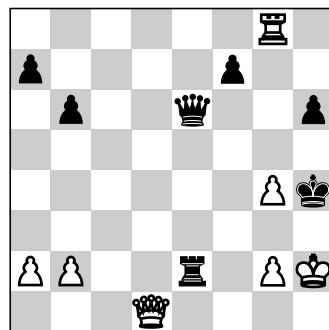
”Inledningsdraget i en lång, exakt beräknad kombination.” – Ståhl-

berg.

37...Dxd5 38.Tc7+ Kf6 39.Dh8+ Kg6 40.Tc8 Te4

Efter 40...Te2 mattar vit med 41.Tg8+ Kh5 42.Tg5+ Kxg5 43.Dg7+ Kh5 44.g4+ o.s.v.

41.Tg8+ Kh5 42.Df6 De6 43.Dd8 De5 44.Dd7 De6 45.Dd1+ Te2 46.g4+ fxc4 47.hxc4+ Kh4

48.De1+! uppg.

Förutom framskjutna turneringsplaceringar drog Ståhlberg in till brödfödan genom att skriva och ge simultan. Denne pionjär bland svenska schackboks författare (han kom omsider att skriva drygt tjugo stycken böcker) publicerade sig även i Argentina, där han dels gav ut en monografi över Damgambit, *El gambito de dama* 1942 och dels en samling med valda partier av Capablanca, *Partidas classicas de Capablanca* året därpå. Båda skrevs, som Ståhlberg uttryckte det, ”givetvis på spanska”. Vad simultanföreställningarna anbelangar så ger jag än en gång ordet åt Ståhlberg själv. Källan är den här gången *Strövtåg i schackvärlden* från 1965:

”Vanliga simultanföreställningar är en effektivare och för mästarna i de flesta fall mindre ansträngande form av schackpropaganda. Vad antalet partier beträffar håller jag sedan 1942 det inofficiella världsrekordet. Jag spelade då i Santos Lugares (en förstad till Buenos Aires) 400

partier på 36 timmar och fem minuter. Man kan ju inte begära, att hundratals motståndare skall sitta mer än ett dygn vid ett schackbräde och arrangörerna hade därför begränsat samtidigt pågående partier till 40. När ett parti var slut fick jag genast en ny motståndare vid samma bord. Var fjärde timma hade jag en tiominuters matpaus som jag dock inte alltid utnyttjade. Najdorf hade något år tidigare spelat över 220 partier i Bahia Blanca och jag hade lovat arrangörerna att slå rekordet. Jag hade tänkt höja det till 300, men eftersom många schackentusiaster inte hade fått möjlighet att spela fortsatte jag och nådde det goda resultatet 362 vinstpartier, 24 förluster och 14 remier. Prestationen tog på krafterna och det tog flera månader innan jag kom i normal schackform.“

Sent 1946 kom Euwe till Argentina och tidigt året därpå deltog exvärldsmästaren i den starka Mar del Plata-turneringen. Han lyckades inte speciellt väl utan slutade först på en delad femteplats. Najdorf vann igen, en försmädlig halvpoäng före Ståhlberg. Ännu starkare var den dubbelrondiga sexmannaturnering som strax därpå gick av stapeln med spel både i Buenos Aires och Mar del Plata – en av arrangörerna var för övrigt jockeyklubben i Mar del Plata. Ståhlberg svarade för en av sitt livs främsta schackprestationer och vann överlägset på 8 poäng av 10 möjliga före Najdorf 6½, Eliskases 5½, Euwe 4½, Pilnik 3½ och Hector Rosetto 2 poäng. Ståhlbergs prestationsranking i den här turneringen har i efterhand beräknats till 2817. Där om förblev han lyckligt okunnig, men en stor tillfredsställelse bestods honom: han slog Najdorf i ett riktigt glansparti.

Kungsindiskt (E 94)

Gideon Ståhlberg

Miguel Najdorf

Buenos Aires 1947

1.d4 Sf6 2.c4 g6 3.Sc3 Lg7

4.e4 d6 5.Sf3 0-0 6.Le2 Sbd7

7.0-0 e5 8.d5

”En gammal variant som nu försvunnit ur praktiskt spel”, skrev Ståhlberg redan 1958.

8...a5 9.Se1 Sc5 10.Lg5 h6 11.

Lxf6 Dxf6 12.Sd3 De7

12...Sxd3 följt av 13...Ld7 verkar mer hälsosamt för bondestrukturen.

13.Sxc5 dxc5 14.Dd2 f5 15.

Tad1 Ta6 16.Sb5!? fxe4?!

Bättre var att förhindra framstöten d5-d6 med 16...Td8.

17.d6 cxd6 18.Sxd6 Kh7

Det tjänar ingenting till att försöka skapa en bindning med 18...Td8, för då kontrar vit med 19.Sf5!. Om 18...Lf5 så 19.Dd5+.

19.Sxe4 Lf5 20.Lf3 a4

”Vid första anblicken verkar ställningen hållbar för svart, som ju genom avbyten kan övergå till en kamp med olikfärgade löpare. I själva verket är svarts läge redan kritiskt, ty vits stridskrafter är bättre posterade, och den svarta kungslöparen spelar en statistroll.” – Ståhlberg.

21.De3 Tb6 22.Td2 Lxe4 23. Lxe4 Td8 24.Ld5!

Här står löparen utomordentligt bra och förhindrar dessutom fortsatta avbyten.

24...Dc7 25.De4 a3?!

Detta smått desperata befrielseförsök borde ha ersatts med 25...Tf8, t.ex. 26.g3 Tb4 27.h4 h5 28.De2 Lh6 och vit möter betydligt mer motstånd än i partifortsättningen.

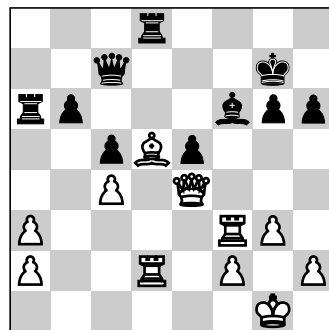
26.bxa3 Tf6 27.g3 Ta6

Planlöst spel. 27...Da5 hade varit bättre.

28.Tb1 b6 29.Tb3 Lf6 30.Tf3 Kg7?

Enda draget var 30...Dg7 även om vit har klar fördel med

31.Dg4.

31.Lf7! Kxf7

På 31...Dxf7 avgör 32.Txd8 och efter 31...Txd2 leder 32.Dxg6+ till snar matt.

32.Txd8 Dxd8 33.Db7+ Kg8

34.Dxa6 e4 35.Te3 Ld4 36.Txe4 uppg.

När Ståhlberg fick frågan vilket parti som var det bästa han någonsin hade spelat brukade han hänvisa till sitt vinstparti mot Pablo Michel från Roberto Graus minnesturnering i Buenos Aires senare det året. I *Schackspelarens läsebok* ger han följande motivering: ”Jag väljer följande parti av många skäl. Det har till en början en strängt positionell karaktär, där jag får en markant ställningsfördel, trots att motståndaren inte gör sig skyldig till något direkt dåligt drag. Denna fördel omsätter jag senare i ett kungsangrepp med överraskande offervändningar och en exakt vinstkombination, där den vackraste varianten [23...Kg8 o.s.v.] tyvärr undviks av Michel. Jag hoppas trots detta, att läsarna uppskattar den!”

Damgambit (D 30)

Gideon Ståhlberg

Paul Michel

Buenos Aires 1947

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Sf3 Sf6 4.e3

e6 5.Sbd2 a6 6.b3 Sbd7 7.Ld3

Da5

Inledningen till en tämligen du-

biös förenklingsmanöver. Bättre var 7...Ld6.

8.Dc2 La3?! 9.Lxa3 Dxa3 10. 0-0 Dd6

På 10...0-0 hade Ståhlberg planerat 11.Se5 följt av f4 och Tf3 med goda angreppsmöjligheter.

11.Tae1 0-0 12.c5 Dc7 13.e4 dxe4 14.Sxe4 h6

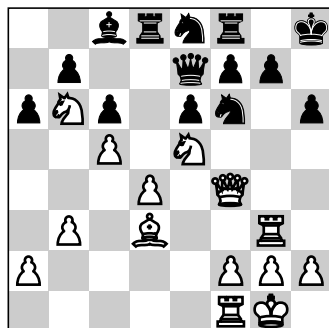
Efter 14...Sxe4 15.Txe4 har vit hotet Th4.

15.Sd6 Se8 16.Sc4 Sdf6 17.Sb6 Tb8 18.Te3 Ld7 19.Se5 Td8 20.Tg3 Lc8 21.Dd2

Damen aktiveras och ordnar i förbigående en indirekt gardering av d4-bonden (21...Txd4? 22. Lh7+). Det är inte mycket liv i svarts pjäser på åttonde raden.

21...Kh8 22.Df4 De7

Efter 22...Sh5 vinner enligt Ståhlberg 23.Sg6+ Kg8 24.Dxc7 Sxc7 25.Se7+ Kh8 26.Sexc8 Sxg3 27.fxg3 Txc8 (dock lämnar han det bättre 27...Txd4 28.Lg6 Tdd8 29.Lxf7 Txc8 30.Sxc8 Txc8 31.Lg6 Sd5 utan beaktande. Vit har fördel men knappast klar vinst.) 28.Sxc8 Txc8 29.Txf7.

23.Tg1! Sh7

"Huvudvarianten var 23...Kg8 24.Sxc8 Txc8 25.Dxh6 fxg6 26.Dh8+ Kxh8 27.Sxg6+ Kg8 28.Sxe7+ åtföljt av 29.Sxc8 med vinstställning." – Ståhlberg.

Inte heller 23...Sg8 hjälper. Se bara: 24.g4 Sef6 25.g5 Sh7 26.gxh6 gxh6 (26...Sxh6 27.Kh1 Sf5 28.Lxf5 exf5 29.Tfg1) 27.Dg3 De8 28.Tg7 Shf6 29.Kh1

följt av 30.Tg1 och det är slut. Efter tripplingen är det Th7+ som bäddar för mattsättningen, eller 29...Se7 30.Tg1 Tg8 31.Txg8+ Dxg8 32.Dxg8+ Txg8 33.Sxf7 matt.

24.Txh6!

"En skarpt beräknad kombination." – Ståhlberg.

24...gxh6 25.Dxh6 Sef6 26.Sg4 Se4

Ett desperat försök att korka igen löparens diagonal ner mot h7. Lika hopplöst är 26...Kg8 27. Sxf6+ Sxf6 28.Dg5+ Kh8 29.Te1 Sg8 30.Dh5+ Kg7 31.Dh7+ Kf6 32.Dh8+ Kg5 33.Dg7+ med matt.

27.Lxe4 f5 28.Se5 Tf6 29.Dh4 Dg7

På 29...fxe4 följer 30.Sg6+.

30.Ld3 Dg5 31.Dxg5 Sxg5

Stormen har bedarrat och svarts ställning är slagen i spillror.

32.Te1 Sf7 33.Sf3 Kg7 34.Lc4 Kf8 35.h4 Ke7 36.d5 Th6 37. Sxc8+

Den löparen fick inte se mycket av världen.

37...Txc8 38.dxe6 Sd8 39.Sd4 Tf6 40.Te5 b5 41.cxb6 uppg.

Hade Gideon själv fått råda skulle han förmodligen ha stannat i Latinamerika för gott. 1946 hade han tillbringat några månader i Chile, där han deltog i en mindre turnering i Santiago, gav simultanföreläsningar och föreläste om schack på universitetet. "Jag blev överallt väl bemött och tyckte om såväl människorna som maten och klimatet", sammanfattar han på ett sätt som får en att förmoda att det också gäller för hans sydamerikanska vistelse i stort. När han 1948 återvänder till Sverige är det lite grann som om luften har gått ur honom. Det hade den också. Olyckan ville att han det året drabbades av en blindtarmsinflammation i Buenos Aires, allvarliga saker på den

tiden – i synnerhet som tarmuslingen sprack. Operation och månadslång sjukhusvistelse tärde hårt på Ståhlbergs sparkapital och när han fick ett erbjudande hemifrån att kombinera deltagandet i interzontturneringen i Saltsjöbaden senare på året med författandet av en turneringsbok, gavs det inte stort val. Den svenske stormästaren i förskingringen anträdde ett propellerplan på Buenos Aires flygplats och steg blek och trött av på Kastrup hela två dygn senare.

Av förklarliga skäl blev interzontturneringen en pårs för Ståhlberg, men han lyckades ändå genom en delad sjätteplats kvalificera sig för nästa steg i VM-cykeln, kandidatturneringen. Det är han den ende svensk som någonsin gjort. Just den här ägde rum i Budapest 1950 och vanns överlägset av David Bronstein, som därmed gick vidare till en VM-match mot Botvinnik. Ståhlberg kom sju av de tio deltagarna, ett resultat som han var måttligt nöjd med. Dock spelade han flera bra partier. Här är två av dem.

Grünfeldindiskt (D 72)

Gideon Ståhlberg

Vasilij Smyslov

Budapest 1950

1.d4 Sf6 2.c4 g6 3.g3 Lg7 4.Lg2 d5 5.cxd5 Sxd5 6.e4 Sb6 7.Se2 e5

När Smyslov spelade varianten två år senare mot Euwe vid kandidatturneringen i Zürich valde han i stället 7...c5 8.d5 e6. Långt senare övergick han till 7...0-0. I dag är det framför allt de två senare alternativen som gäller.

8.d5 c6 9.Sbc3 cxd5 10.exd5 0-0 11.0-0 Sc4 12.Se4 Lf5 13. S2c3 Lxe4?!

I partifortsättningen cirklar mycket kring d-bonden. Smyslov fränhänder sig motspelsmög-

heter genom att splittra sitt löparpar. Det hade varit mer dynamik i ställningen efter 13...Dd7.

14.Sxe4 Sd6 15.Lg5 f6 16.Sxd6 Dxd6 17.Le3 Sa6

Det blir en dålig kantspringare genom större delen av partiet. Han kunde ha väntat att planera för springarens framtid med direkt 17...f5.

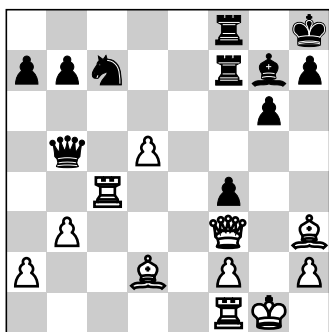
18.Db3 Tf7 19.Tac1 f5 20.Tc4 f4!?

Ståhlberg kritiserar detta drag, men det är inte lätt att hitta förnuftiga alternativ. Om svart inte företar sig något aktivt kan vit lugnt dubblera på c-linjen. 20...e4 besvaras med 21.f3 exf3 22.Lxf3 och vits löparpar gör ett bra jobb. 21.Ld2 Taf8 22.Da3! Dd7

22...Dxa3 är ingalunda bättre: 23.bxa3 b6 24.Lh3 Kh8 (24...Sc5 25.Lb4) 25.Le6 Tc7 26.Tc6! Txc6 27.dxc6 Sc7 28.Ld7 med fördel för vit.

23.gxf4 exf4 24.Df3

Ståhlberg: "Därmed stoppas svarts motangrepp på kungsflygeln, och ett bonderov på b2 kostar kvaliteten: 24...Lxb2 25.Tb1 Lg7 (25...Db5? 26.Tc2) 26.Lh3. 24...Kh8 25.Lh3 Db5 26.b3 Sc7

27.Tfc1!

Utropstecknet emanerar från Ståhlberg och draget får nog sägas vara typiskt för hans positionellt betonade stil. Det vilda alternativet 27.d6!? ansåg han tydligen inte värt att ödsla ord på.

Det kan följa 27...Dg5+ (eller 27...Sa6 28.Le6 Tf6 29.Te1 Dg5+ 30.Kf1 b6 31.b4 Td8 32.Lc3 Tff8 33.Lxg7+ Kxg7 34.Db7+.) 28.Dg2 Dxc2+ 29.Kxc2 f3+ 30.Kg1 Sd5 31.Tfc1 b5 32.Tc8 Sb6 33.Txf8+ Txf8 34.d7 och vit vinner.

27...Db6

Fribonden är tabu, t.ex. 27...Dxd5 28.Dxd5 Sxd5 29.Le6 eller 27...Sxd5 28.Tc5 – i båda fallen med vinstspel för vit.

28.Lb4 Td8 29.d6 Sb5 30.Lc5 30.Dd5 Sxd6 31.Td1 duger också.

30...Dc6

"Såväl 30...Da6 31.Dd5 Sxd6 32.Lxd6 Tf6 33.Tc8 som 30...Da5 31.d7 är utsiktslöst för svart." – Ståhlberg.

31.Dxc6 bxc6 32.d7 Lf8 33.Lxf8 Txf8 34.a4 Sd6 35.Txc6 Sf5 36.Lxf5 gxf5 37.Td1 Kg7 38.Kg2 Kf7 39.Kf3 Ke7 40.Th6 Tf7 41.Ta6 upp.

Franskt (C 13)

David Bronstein
Gideon Ståhlberg

Budapest 1950

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Sc3 Sf6 4.Lg5 Le7 5.e5 Sfd7 6.h4 c5 7.Lxe7 Dxe7

Med det draget förklarar svart att han är beredd att skiljas från tornet på a8. Det offret betraktas fortfarande som våghalsigt. Alternativet är 7...Kxe7 8.f4 Db6 9.Sa4 Da5+ 10.c3 b6 följt av La6 med en för svart tillfredsställande ställning.

8.Sb5 0-0 9.Sc7 cxd4 10.Sxa8 f6 11.Dxd4 Sc6 12.Dd2 fxe5

Bondeklumpen i centrum är en del av kompensationen för tornet, och springaren i hörnet kan inte dra sig tillbaka med livet i behåll.

13.0-0-0 Sf6 14.f3 Dd6

Damen vill ha koll på c7 när löparen går till d7.

15.Se2

När Stellan Brynell spelade denna variant som svart mot Emanuel Berg i danska Skakligaen tidigare i år, var detta Ståhlbergparti en av Brynells inspirationskällor. Berg kände inte till det här partiet och improviserade fram 15.g4. Brynell vann efter vackra svängar. Partiet återfinns i dess helhet på larsgrahn.blogspot.com den 16 januari 2008.

15...Ld7 16.Sc3 Txa8 17.Se4 De7 18.Sxf6+

Om denna ställning uppkommit i ovan nämnda parti från Skakligaen, så hade Brynell planerat att spela det av Keres rekommenderade 18...gxf6 19.g4 Sd4. 18...Dxf6 19.Lb5 Sb8 20.Db4 Lxb5 21.Dxb5 Df7 22.c4?!

22.The1 Sc6 23.Kb1 är det tälmodiga sättet. Bronstein vill genast angripa bondeklumpen, men det lämnar blottor kring hans kung.

22...Sc6! 23.cxd5 Sd4 24.Dd3 exd5 25.Thf1

Om vit får chansen till 26.f4 står han utmärkt.

25...Df4+ 26.Kb1 Td8 27.g3

Han vill verkligen få till framstötten f3-f4.

27...Dxc3 28.f4 Dxd3+ 29.Txd3 Sc6 30.fxe5 Sxe5

Bondeklumpen har krympt till en smävarlig fribonde.

31.Td4 Sc6 32.Tdf4 Se5 33.Tf5 Bronstein är ute efter blod. Efter 33.Td4 kan man tänka sig att Ståhlberg hade spelat 33...Sc6 och bjudit remi.

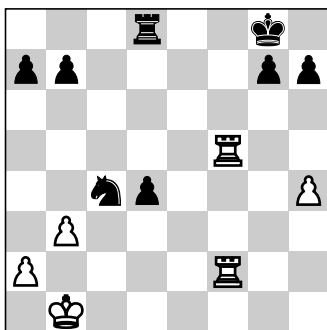
33...Sc4!

Med olika gaffelhot. Bronstein hade förmodligen tänkt sig en framtid för tornen på sjunde raden, men nu får han fullt upp med d-bonden.

34.T1f2 d4 35.b3?

Springaren står alltför bra på c4, men den låter sig inte jagas bort. Det bästa vit kan få ut av den här ställningen är förmodligen 35.Tc5

d3! 36.Txc4 d2 37.Txd2 Txd2
38.Tc8+ Kf7 39.Tc7+ Kg6 40.
Txb7 och trolig remi.

35...d3! 36.bxc4 d2 37.Txd2
Txd2

Så sitter Ståhlberg med ett tornslutspel med bonde över, och sådant behärskade han mästertligt.

38.Tb5 b6 39.Te5 Td4 40.c5
Txb4!

Efter 40...bxc5 41.Txc5 Txb4
42.Tc8+ Kf7 43.Tc7+ Kf6
44.Txa7 har vit en gnutta motspel – sannolikt otillräcklig – med a-bonden.

41.Te8+ Kf7 42.Ta8 Tb4+ 43.
Ka1 bxc5 44.Txa7+ Kf6 45.Ta5
g5 46.Txc5 g4 47.uppg.

Under de fyra första åren efter sin återkomst presterade Ståhlberg flera fina turneringsresultat. Man kan nämna att han delade tredjeplatsen i Amsterdam 1950 efter Najdorf och Reshevsky, men före Euwe och Svetozar Gligoric, att han likaledes delade tredjeplatsen i Budapest 1952 med Botvinnik och Smyslov efter Keres och Jefim Geller samt att han kvalificerade sig till sin andra kandidatturnering genom att i Saltsjöbaden 1952 sluta på delad fjärdeplats efter Alexander Kotov, Mark Taimanov och Tigran Petrosian – nya namn i denna artikel och en indikation på att en yngre generation då var på väg att ta över arenan. För Gideons del

Tv-parti mot dåvarande världsmästaren Michail Tal. Det spelades in den 28 december i Stockholm och återgavs i tre sändningar den 6-8 januari 1961. Betänketiden var femtio minuter och Tal vann.

blev det smärtsamt påtagligt genom misslyckandet i kandidatturneringen i Zürich 1953, där han slutade sist av femton deltagare. Själv konstaterade han: "1952 var mitt sista stora schackår. Jag var inte i samma form som fem år tidigare men nådde på mina tre stortävlingar två briljanta och ett gott resultat. Kulmen var uppnådd och passerad, men jag anade inte att regressen skulle bli så våldsam" (*I kamp med världseliten*).

På det privata planet kan nämnas att Ståhlberg gifte sig i början av 50-talet och också fick en dotter 1952. Tio år senare var det dags för skilsmässa och han flyttade till en ungarbostadsområde på Pålundsgränd på Söder, inte långt från Långholmen. Hans hem tycks ha blivit hans borg under de sista åren, och ett noga utvalt fåtal släpptes över tröskeln till lyan, där bord och bokhyllor fylldes av böcker, tidskrifter, schackprotokoll och travprogram. Det vilar ett stråk av ensamhet över de sparsamma skildringar som

finns från tiden efter skilsmässan. Av den forne gamängen tycks ha blivit något av en butter ensling.

Men alldeles borta ur VM-sammanhangen var Gideon inte. Han städslades nämligen som domare av Fide, först som biträdande i matchen mellan Botvinnik och Bronstein 1951 och sedan som huvuddomare i de fem VM-duster som utkämpades åren 1957–1963. En kvalificerad gissning är att Fides dåvarande ordförande, Folke Rogard, aktivt bidrog till att Ståhlberg fick dessa uppdrag, men det ska också framhållas att han var allmänt internationellt uppskattad. Inte minst de sovjetiska schackspelarna hade en hälsosam respekt för honom och även när storhetstiden var över blev han flera gånger inbjuden att spela i Sovjetunionen.

För en stilist och språkbegävering som Ståhlberg låg det också nära till hands att intensifiera skrivandet om schack när nu turneringsspelandet började ta emot. Under 50- och 60-talen publicerade han en lång rad

böcker. Förutom de som tidigare har nämnts här är *Schack och schackmästare* (tre varierande utgåvor från 1937, 1952 och 1959) samt *Svenska schackmästare* (1964) av mer allmänt intresse, vartill kommer åtskilliga turnerings- och läroböcker. Ståhlberg skrev även flitigt för dagspressen, i synnerhet för Aftonbladet vars redaktion gärna höll till på restaurangen Tennstopet i Klara. Under årens lopp blev han något av ett inventarium där. Som alla andra liknande ställen på den tiden hade Tennstopet en rockvaktmästare som höll ett öga på allt och alla. Ståhlberg själv saknade telefon så eventuella samtal till honom fick gå till Tennstopet. En dag när han av en journalist var bjuden på middag på en konkurrerande krog ringde telefonen och någon bad att få tala med Ståhlberg. "Redaktör Ståhlberg äter ute idag", blev rockvaktmästarens svar (källa: Tennstopets hemsida, där man även kan läsa om Ståhlbergs vurm för tändsticksspelet "tji och fem" och hur hans enastående minne renderade honom tillnamnet "Klisterprinsen").

På Tennstopet lärde Ståhlberg också känna författaren Åke Wassing som kom från en helt annan miljö än stormästaren. Uppvuxen med en förvirrad far på fattighus hade Wassing bl.a. försörjt sig som sjöman och skådespelare innan han 1958 slog igenom med dunder och brak med den självbiografiska romanen *Dödgrävarens pojke*, en tegelsten som under sju års tid följdes av ytterligare tre böcker av samma slag. Av allt att döma hade Ståhlberg och Wassing en viss faiblesse för bohemiskt artisteri gemensam och de blev så småningom goda vänner. I vart fall i Ståhlbergs fall var det något som tog tid. Det var just inte hans distan-

serade hållning och spetsiga slagfärdighet som skaffade honom anhängare i schackvärlden. Som ett exempel kan nämnas hans reaktion på att en inte alltför framstående schackspelare i Göteborg rapporterade om schack i GT under signaturen "Reti". Ståhlbergs vassa tunga förnekade sig inte: "Reti? Han borde kalla sig Kreti och pleti!"

Sådana historier finns många, men i Wassing tycks Ståhlberg ha funnit en själsfrände. "Har ditt förlag gett ut några schackböcker?" frågade Ståhlberg en dag. Då svaret blev nekande föreslog han helt frankt att de båda skulle skriva en tillsammans. "Jag har redan titeln klar. Den ska heta Schackspelarens läsebok." Så blev det också, ett verk med just den titeln av författarparet Ståhlberg & Wassing kom ut på Gebers 1966. Det är nog den i schackkretsar minst kända av alla Ståhlbergs böcker, men jag vågar påstå att för kunskapen om hans person är det den viktigaste. Visst glimtar det till ibland i *I kamp med världseliten* och *Strövtåg i schackvärlden*, men som helhet är de bedövande opersonliga. Värdet av *Schackspelarens läse-*

bok ligger dels i att Ståhlberg är ovanligt meddelsam om sig själv, dels i att Wassing tecknar ett unikt porträtt av Gideon Ståhlberg som människa, även om han bagatelliserar alkoholens betydelse. Gideon gällde för att vara konnässör av starka drycker. Det var han säkert också, bl.a. med följderna att han i slutet av sitt liv förmodligen var alkoholiserad. Det hör också till bilden av honom. Vittnesborden därom är för många för att negligeras.

"Med mitt levnadssätt blir jag knappast 60 år", lär Ståhlberg ha sagt vid något tillfälle. Han blev sannspådd. Mot sin läkares rekommendationer reste han varen 1967 till Leningrad för att delta i en stor turnering där. Den vanns till sist av Viktor Kortchnoi, men Gideon Ståhlberg kom aldrig till start. Han hittades i sitt hotellrum, död av hjärtinfarkt, på morgonen den 26 maj. Stoffet fördes till Moskva och kremerades där den 1 juni vid en enkel ceremoni med minnesord av bland andra Michail Tal. Urnan sändes till Sverige och placerades i familjegraven på Surte kyrkogård. Glasblåsarens pojke hade kommit hem.

Foto: Ingemar Johansson

Foto: Ingemar Johansson

Schackboom i Turkiet

TEXT: PIA CRAMLING

Turkiet är onekligen en schacknation på frammarsch. Ali Nihat Yazici, ordförande i schackförbundet, har mycket höga ambitioner både vad gäller breddschack och elit. Vägen må vara lång men det går inte att låta bli att beundra de första steg som har tagits. På bara sex år har schackförbundet gått från 3 000 medlemmar till hela 145 000, varav 35 000 kvinnliga spelare, framför allt flickor. Det höga antalet medlemmar beror på att man år 2005 lyckades införa schack – med slogan "Training, Education and Fun" – som ett ämne i skolan. Jag vet inte om reformen har genomförts i hela landet, men där den gäller har alla barn och ungdomar från sex upp till arton en obligatorisk schacktimme i veckan under skoltid. Därför har man också behövt engagera 12 000 schacklärare i skolorna.

Schackförbundet, som bildades så sent som 1991, har drygt tjugo heltidsanställda och sitter i en tusen kvadratmeter stor lokal, kallad Ataturk Chess Center, på sjätte våningen i ett business center i "downtown" Ankara. Schackcentret köptes 2005 och har med renoveringar kostat över en miljon euro. De pengarna fick man av en sponsor, Spor-Toto, landets största vadslagningsbolag.

En schackjournalist berättade för mig att tränarnas höga löner – de tjänar betydligt mer än de som

försöker livnära sig på att tävla – har blivit ett problem eftersom elitspelarna föredrar att bli schacktränare.

Det går inte att få fram någon topp utan att ha en bred bas. För att få sponsorer till sina elitsatsningar behöver Ali Nihat kunna visa att schack är en sport som engagerar en stor del av befolkningen med stora medlemsiffror. Det är precis vad han nu kan göra.

INFÖR ATATURK MASTERS, en damturnering med tio spelare, slog man på stora trumman i marknadsföringen. Tävlingen annonserades på flera stora schackhemsidor samtidigt som man skickade personlig inbjudan till spelarna. Världens femtio högst rankade kvinnor fick förfrågan om de var intresserade av att delta. Av de spelare som visade intresse gick man sedan i rigorös rankingordning när åtta togs ut. Men man gjorde en fatal miss. Världsmästarinnan Xu Yuhua fick aldrig någon inbjudan. På något vis trodde arrangörerna att hon var en manlig spelare. De övriga två deltagarna var Turkiets egna främsta spelare.

Även om bara fyra spelare accepterade skulle tävlingen ändå genomföras. De turkiska arrangörerna hade tagit lärdom av det tyvärr misslyckade försöket att arrangera en åtta deltagare stark damtävling parallellt med super-

turneringen i Linares i början av mars. Linares firade sitt 25-årsjubileum och man ville satsa lite extra. För mig var det en besvikelse när damtävlingen inte blev av. Jag hade sett fram emot att spela i Linares, som nästan är hemmaplan för mig. Dels ligger det så nära Solkusten [Pia Cramling bor i Fuengirola. LG] att jag kan ta tåget dit och eftersom tävlingen sammanföll med Andalusidagen den 28 februari skulle min dotter också ha lite extra ledigt. Jag skulle kunna ha familjen med mig under de första ronderna. Det hade naturligtvis också varit en härlig känsla att få spela i samma rum som de stora gossarna. Villkoret för att arrangörerna skulle genomföra tävlingen var att elosnittet blev minst 2500. Tyvärr var prispengarna från 7 500 euro ned till 1500 minus skatten på 24 procent inte tillräckligt lockande. För många av tjejrna avböjde inbjudan för att det magiska 2500-strecket kunde garanteras. Därmed valde arrangörerna att ställa in damtävlingen.

Ataturk Masters – tävlingen har fått sitt namn efter republiken Turkiets grundare Mustafa Kemal Ataturk – har blivit damernas Linares. Det är landets första supertävling, som arrangörerna själva säger, och den är tänkt att bli återkommande. Isibank, Turkiets största och äldsta bank, är huvudsponsor och har lovat att sponsra damschack i Turkiet de närmaste tio åren. Förhoppningen är att få fram ett eget *Dream Team*, som kan vinna dam-OS 2012 eller 2014.

Spelplatsen blev Isibanks egna lokaler på 41:a våningen i Turkiets högsta byggnad. Min första förberedelse var faktiskt att efter Rilton Cup ta en tur upp i Kakanästornet. Jag är inte speciellt förtjust i höga höjder och ville se

Pia Cramling i Istanbul.

om jag över huvud taget skulle kunna vara kapabel att spela schack så högt uppe. Provet utföll någotsånär väl. I mars, dagen efter elitseriesammandraget, satte jag mig på direktplanet från Stockholm till Istanbul.

På Istanbuls flygplats träffade jag en av deltagarna, Anna Usjenina från Ukraina. När vi hade väntat i närmare två timmar på att någon skulle möta oss började jag undra vilket slags tävling det här skulle bli. Men trafiken i elva miljonersstaden Istanbul under rusningstid är inte alls rolig och den enda chauffören som fanns till hands för att möta spelarna hann tydligen inte fram tidigare. Det var egentligen det enda lilla missödet. Därefter flöt arrangementet som man skulle kunna önska sig. Vi bodde på Sheraton och fick åka minibuss mellan hotellet och spellokalen. Minst 45 minuter före rondstart varje dag var en ganska tidig avfärd för en sju kilometer lång sträcka. Men trafiken i Istanbul, speciellt där vi befann oss på en av de mest trafikerade sträckorna, är oberäknelig. Ofta fick vi ändå en knapp halvtimme i spellokalen att fördriva. Många valde att slappna av

eller till och med sova om det gick.

EXVÄRLDSMÄSTARINNAN Zhu Chen, som nu spelar för Qatar, var högst rankad men fick sin kanske värsta start någonsin när hon förlorade sina första fyra partier. Istället var det fjortonåriga (hon föddes efter att jag blev stormästare 1992) Hou Yifan, rankad tvåa, och jag som startade bäst. Vi var tävlingens enda fullpoängare när vi ställdes mot varandra i tredje rondan. Partiet blev remi och det fick jag vara tacksam för. Efter ett misstag i mittspelet var jag helt förlorad, men Hou Yifan vill gärna spela snabbt och jag kunde lura in henne i ett slutspel med en minusbonde som jag sedan höll.

Någon rond senare gick Ekaterina Atalik, ursprungligen från Ryssland men numera gift med en av landets främsta spelare Suat Atalik, i kapp och under nästan hela tävlingen var vi trion som slogs i toppen. Zhao Xue, som svenskarna stiftat bekantskap med i matchen mot Kina och i Folkshackfestivalen i Täby, hade halkat efter redan i inledningsronden när hon förlorade mot

georgiskan Lela Javachasjvili.

I sjunde rondan ledde Atalik ensam men genom att besegra henne kunde jag och den unga kinesiskan ta oss förbi.

Damgambit (D 38)

Pia Cramling

Ekaterina Atalik

1.d4 Sf6 2.Sf3 e6 3.c4 d5 4.Sc3 Lb4 5.cxd5 exd5 6.Lg5 Sbd7 7.e3 c5 8.Ld3 Da5 9.Dc2 c4 10.Lf5 0-0 11.0-0 Te8!

Den här varianten fick jag möta ganska ofta för tio år sedan och den tycks ha blivit populär på nytt. Torndraget är ett viktigt mellandrag. Direkt 11...g6 är sämre för då får vit en trevlig fördel efter 12.Lxd7 Sxd7 13.e4!. Det handlar mycket om kampen om fältet e4 i den här varianten. Vits plan är att genomföra e4 och svart försöker att stoppa bondeframstöten, även om det i längden inte brukar att gå att förhindra den.

12.Sd2 g6

Det tvingar vit att släppa kontrollen över e4. Vit kan välja mellan partifortsättningen eller 13.Lh3 Se4.

13.Lxd7 Sxd7 14.Lh4!

Inleder en ovanlig plan. Vanligare är 14.Lf4. På den andra diagonalen, c1-h6, garderar löparen e3-bonden och hjälper till att genomföra framstöten f2-f3 följt av e3-e4. När vit efter alla förberedelser spelar e3-e4 kan svart knappast slå med dxe4, eftersom vit tar tillbaka med f-bonden och får ett mäktigt bondecentrum samt en öppen f-linje att angripa längs.

Även 14.Tae1 följt av f2-f3, Lh4 och slutligen e3-e4 är en vanlig plan. På sista tiden har 14.h4 kommit lite i ropet. Det har en dubbel finess: dels garderar löparen och dels kan h-bonden längre fram användas i ett angrepp på svarts kung.

14...Sb6 15.e4!?

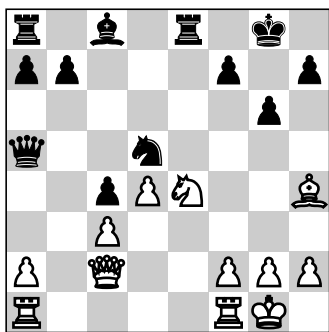
Det var inte för sent att välja betydligt mer upptrampade banor med 15.Tae1 följt av f2-f3 och e3-e4. Mitt drag är lite otaligt och anses ganska harmlöst eftersom vit inte längre kan få något starkt bondecentrum när e4-bonden försvinner från brädet. Men det var just en sådan ställning jag ville spela den här dagen. En säker ställning, lite trevligare för mig än för motståndaren.

Svarts nästa avbyte är standard i den här ställningstypen. När springaren på c3 försvinner minskar vits kontroll över fälten e4 och d5. Ibland kan svart få spel på b-linjen med drag som Sa4 följt av Te8-e6-b6. Nackdelen med avbytet är att försvagningen g6 kan bli kännbar utan svartfältslöparen. Det är en anledning till att jag gillar vits spel. Även med få pjäser kvar på brädet kan det finnas möjligheter för vit att spela på angrepp, något vi ser senare i partiet.

15...Lxc3 16.bxc3 dxe4 17.Sxe4

Nu ser man varför löparen behövde flyttas eller garderas. Om den hade stått kvar på g5 hade svart nu vunnit material med 17...Txe4 följt av Dxc5.

17...Sd5

18.Tae1!

Här har en del spelare valt att genast avveckla med 18.Sf6+ och ta en snabb remi. Det ingick inte i mina planer ...

18...Ld7

Det är en smaksak om löparen ska stå där eller på f5. Tidigare i snabbschack har jag mött 18...Lf5, som besvaras med 19.f3. Svart kan nästan aldrig tillåta sig att slå på e4 eftersom vit får både ett mäktigt bondecentrum samt en öppen f-linje att jobba på. Dessutom blir löparen ännu starkare när ställningen öppnas med svarts försvagade kungsflygel, t.ex. 19...Lxe4? 20.fxe4 varpå både 20...Dxc3 21.Df2 och 20...Sxc3 21.Te3 Sb5 22.Dxc4 är bra för vit.

19.f3

Det kändes som om det var ett drag jag vill göra förr eller senare. Springaren på e4 övergarderas och nu kan svart inte ens överväga kvalitetsoffer med Txe4 följt av slag på c3, eftersom vit slår tillbaka med bonden på e4 och får ett fint centrum utöver kvaliteten. Med olikfärgade löpare är det också sunt att ställa bönderna på samma färg som motståndarlöparen, och nu är min kung skyddad från angrepp längs diagonalen a8-h1.

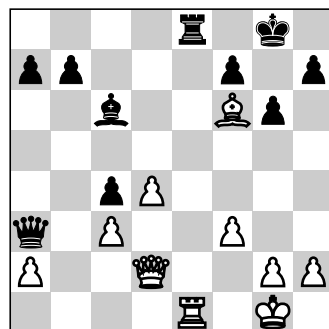
19...Da3 20.Dd2

Ett avvaktande drag som öppnar för möjligheten att föra över damen till kungsflygeln vid tillfälle. 20.Lg3 var också bra för att aktivera löparen till d6 eller e5. 20...Te6 21.Sc5

Jag ville inte vänta tills svart hunnit med Tae8. Ställningen förklarar men jag ville byta ned till det slutspelet som uppkommer. 21...Txe1 22.Txe1 Lc6 23.Se4 Te8 24.Sf6+ Sxf6 25.Lxf6

Många spelare tror att när det finns olikfärgade löpare kvar på brädet är ställningen automatiskt remi. Det stämmer ofta om bara löparna är kvar. Men om det finns tunga pjäser på brädet, torn eller dam, kan det i stället vara en fördel med olikfärgade löpare. Slutspelet är klart behagligare för

mig än för min motståndare. Luckan på g7 tvingar svart att hela tiden gardera sig mot matthot. Samtidigt har vit en d-bonde som om den bara lyckas gå fram ett steg kan bli mycket farlig.

25...Txe1+

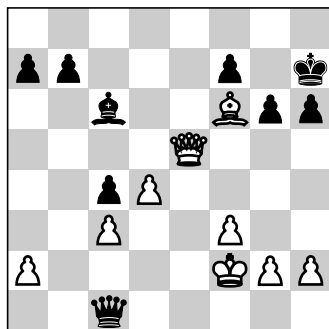
Det var ingen brådska eftersom vit ändå blir tvungen att byta torn. Jag tycker att det är lite svårt att spela en sådan här ställning som svart med det läget vi hade i tävlingen. Ekaterina ledde ensam och var nöjd med remi. Här tycker hon att hon har kommit en bra bit på väg och jag tror att hon ännu inte såg faran i ställningen.

Alternativet 25...Dd6 26.Txe8+ Lxe8 27.Le5 De6 28.h4 (Men inte 28.Df4 f6! 29.Dxf6 [29.Lxf6 De1 matt!] 29...Dxf6 30.Lxf6 Kf7 och slutspelet är remi) ger också vit en liten fördel. Nästa drag är Df4 och om svart tvingar bort löparen med 28...f6 följer 29.Lb8, som både hotar att vinna bonde och sätta d-bonden i rörelse. En rolig variant kan se ut så här: 29...Db6 30.Df4 Lf7 31.Ld6 Kg7 32.g4 och svart får se upp för matthotet 33.Dh6+! Kxh6 34.Lf8 matt.

26.Dxe1 h6?

Det första stora misstaget. Nu får jag centralisera min dam och svarts uppgift blir genast svår. Bättre var 26...Dd6 och efter 27.Dh4 följt av Le5 kan vit aktivera sina pjäser.

26...Dxa2? förlorar direkt: 28.d5! Ld7 (28...Lxd5 29.De8 matt) 29.Ld4 följt av De5 och svarts kung fångas i ett mattnät. 27.De5! Dc1+ 28.Kf2 Kh7

29. h4!

Det tar bort fältet g5 för svarts dam. Nu hotar starkt 30.Db8 liksom 30.Lh8 eftersom svart efter 30...Dd2+ 31.Kg3 inte längre har 32...Dg5+.

29.Db8 leder genast till remi: 29...Dd2+ och vit måste spela 30.Kf1 som tillåter remischackar, eftersom 30.Kg3 De1+! förlorar löparen, 31.Kf4 g5+ 32.Kg4 De6+.

29...Dc2+ 30.Kg3 Df5

Svart får sitt efterlängtnade dambyte, men priset blir för högt.

31.Dxf5 gxf5 32.h5!

Det visar en annan poäng med vits 29:e drag. Nu står vit på vinst. Bondedraget har en dubbel uppgift. Dels håller den svarts kung borta från centrum, dels har svart nu en bonde som sitter fast på ett svart fält, som hon bara kan gardera med kungen. Men om kungen tvingas till passivt försvar av h6 får vit helt fria händer på andra sidan av brädet.

32...b5 33.a3 a5 34.Kf4 Kg8 Det gick inte att behålla f-bonden: 34...Ld7 35.d5 följt av en kungsmarsch till c7.

35.Kxf5 b4 36.cxb4 axb4 37.axb4 c3 38.d5 c2 39.Lb2 Lxd5 40.b5 Kf8 41.Ke5 uppg.

Vit ställer kungen på c7 och tving-

ar svart att offra löparen på b-bonden. Om svarts kung hade hunnit till d7 i tid och kunnat förhindra vits kungsmarsch skulle vit i stället spela Lc1 följt av Lxh6 och sedan låtit h-bonden gå ned i dam. En tumregel är att två fribönder vinner i olikfärgade löparslutspel. Ibland kan det räcka med en merbonde om den svagare parten, som här, har en fribonde som inte går att utnyttja.

ATALIK FÖRLORADE även de två följande partierna mot de båda kinesiskorna och fick till slut nöja sig med fjärde plats. Själv var jag nöjd att jag kunde hålla jämna steg med Hou Yifan fram till sjunde rondan, men sedan tröt krafterna. När Hou Yifan besegrade Atalik i åttonde rondan slarvade jag bort en bonde i lika ställning mot Javachashvili och utsikterna att komma på första plats försvann helt när jag inkasserade min första och enda förlust i tävlingen.

Med en snabbremi i sista rondan kunde Hou Yifan säkra segern och jag valde då att bjuda remi mot Usjenina för att bli tvåa.

PÅ ALLA SÄTT OCH VIS försökte man att göra tävlingen så mediemässig som möjligt, men någon publik att tala om fanns det inte i spellokalen. Det var emellertid inte helt enkelt att komma dit. Först var man tvungen att ha en sorts identitetskort med foto för att släppas förbi säkerhetskontrollen för att sedan kunna följa med en vakt och ta hissen upp till 41:a våningen.

Alla spelarna fick i kontraktet acceptera att det kunde bli intervjuer både före och efter partierna. Även fredagen rutades in med ett för spelarna obligatoriskt men mycket avslappnat besök i Dolmabahcepalatset där Ataturk är begravnen.

Avslutningsceremonin förlades till bankens museum där vi fick en liten föreläsning om bankens historia sedan den grundades 1924 innan det var dags för tal och prisutdelning. Fide-presidenten Kirsan Iljumsjinov fanns på plats (Fide hade haft ett av sina möten under tävlingen) och efter att ha läst sitt tacktal till arrangörerna lyfte Kirsan blicken och frågade spontant om inte Turkiet kunde tänka sig att arrangera dam-VM i år! Någon vecka tidigare hade det blivit helt klart att Argentina inte skulle klara av att hålla VM i juni och hade dragit sig ur som arrangör. Turkiets idrottsminister lät så positiv när han svarade Kirsan att man på ChessBase hemsida några dagar senare kunde läsa att dam-VM skulle arrangeras där i december. Men när jag frågade ECU:s president Boris Kutin om detta när jag var i Plovdiv, så förklarade han att det inte är speciellt troligt att det blir ett dam-VM i Turkiet.

Det var en trivsamtävling och som vanligt när det gäller damturneringar var stämningen bland spelarna så bra man kan tänka sig. Ända spelades alla partier ut med några senastaka undantag. Jag tycker att det är lite typiskt damschack. Stormästarremier är ovanliga, även mellan kompisar, och man brukar i stället trampa gaspedalen i botten. Därför är också damtävlingar attraktiva för medier och publiken, som lättare kan förstå dragen eftersom spelstyrkan ligger cirka 250 poäng under den absoluta världseliten.

Sicilianskt (B 33)

Hou Yifan

Irina Krush

1.e4 c5 2.Sf3 Sc6 3.d4 cxd4 4.Sxd4 Sf6 5.Sc3 e5 6.Sdb5 d6 7.Lg5 a6 8.Sa3 b5 9.Lxf6 gxf6 10.Sd5 f5 11.Ld3 Le6 12.c4!?

Ataturk Masters, Istanbul 2008

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	p	prest
1. WGM Hou Yifan , Kina	2527	■	½	½	1	½	½	1	1	1	1	7	2674
2. GM Pia Cramling , Sverige	2524	½	■	½	1	0	1	1	½	½	1	6	2579
3. WGM Zhao Xue , Kina	2517	½	½	■	1	0	½	0	1	1	1	5½	2535
4. IM Ekaterina Atalik , Turkiet	2408	0	0	0	■	½	1	1	½	1	1	5	2510
5. IM Lela Javachisvili , Georgien	2470	½	1	1	½	■	0	½	½	½	0	4½	2460
6. IM Harika Dronavalli , Indien	2455	½	0	½	0	1	■	0	½	1	½	4	2419
7. GM Zhu Chen , Qatar	2548	0	0	1	0	½	1	■	0	½	1	4	2408
8. IM Irina Krush , USA	2473	0	½	0	½	½	½	1	■	½	0	3½	2380
9. IM Anna Usjenina , Ukraina	2484	0	½	0	0	½	0	½	½	■	1	3	2333
10. WIM Betul Cemre Yildiz , Turkiet	2207	0	0	0	0	1	½	0	1	0	■	2½	2323

Springaren garderas och vit planerar att spela exf5, något svart måste förhindra på ett bra sätt.

Om vit ska spela c2-c4 är det bra att göra det snabbt innan svart hinner rockera. Efter 12...bxc4 13.Sxc4 planerar vit eventuellt Scb6 följt av Da4 med en otrevlig bindning. Nackdelen med c2-c4 så snabbt är att svart kan störa med 12...Da5+, då 13.Kf1 med spännande förvecklingar tycks vara huvuddraget.

12...fxe4

Ytterligare ett alternativ till partidraget är 12...Sd4. Krush väljer en ovanlig fortsättning. I min databas hittar jag bara enstaka partier som spelats på samma sätt och alla vanns av svart!

13.Lxe4 Tc8

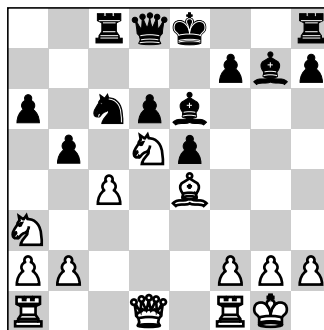
För att inte förlora kvalitet, men det är kanske lite långsamt. Tuffare och förmodligen inte helt korrekt är att ge material med 13...Lg7, som vit kan vit besvara på flera sätt.

a) Efter 14.Sf6+ Lxf6 15.Lxc6+ Ke7 16.0-0!? bxc4 17.La8 Dxa8 har svart kompensation.

b) 14.cxb5 Sd4! 15.b6 0-0 16.Sc7 Tb8 17.Dh5 h6 18.Sxe6 fxe6 19.

Dg6 Tf4! och svart klarar sig bra. c) 14.Sf4 är intressant för att ge svart en sämre bondekedja.

14.0-0 Lg7

15.f4! Sd4 16.Dh5 b4 17.Sxb4! Modigt och det bästa. 17.f5 Lxd5 18.Lxd5 Df6 hade inte gett vit något speciellt.

17...Db6 18.Sd5

Svart har ingen bra avdragsschack. 18...Dxb2?

För långsamt och nu är svart förlorad. Svarts kung får aldrig någon säker fristad på kungsflygeln. Bättre är 19...Lxd5, t.ex. 20.Lxd5 0-0 21.Tf2 (21.f5 Sxf5+) 21...exf4.

19.f5! Lxd5 20.Lxd5 0-0

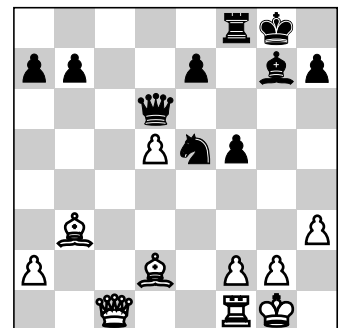
Lika illa är 20...Tf8 21.f6 Lxf6

22.Dh3! Kd8 23.Tab1 och vit vinner löparen på f6.

21.f6! Lxf6 22.Le4! Tfd8 23.Dxh7+ Kf8 24.Dh6+ uppg.

Det blir matt efter 24...Lg7 25.Txf7+! Kxf7 26.Ld5+ Kf8 27.Tf1+ Ke7 28.Dxg7+.

Harika Dronavalli

Pia Cramling

Harika har precis spelat 20...Dd6?. Men damen är ingen bra blockadpjäs.

21.Lf4

Det hotar Te1 och De3 med pjäsvinst.

21...Df6 22.Lg5 Dd6 23.Lxe7! uppg.

Peter Hlawatsch hälsar välkommen till

Ladies Open i Täby

TEXT: LARS GRAHN • FOTO: STIG KENNE

När Peter Hlawatsch arrangerar en schackturnering kan man räkna med att den blir spektakulär av olika skäl. Inför Ladies Open i Täby talades det om att sätta världsrekord i storlek och styrka för en öppen internationell damturnering. Nu blev det inte något rekord, och när det kommer till kritan är det kanske bara Hlawatsch som är nedslagen av det skälet. Det viktiga är trots allt att det skapades en ny turnering och att det spelades intressant schack. Det var generösa villkor för titelspelarna med inkvartering på fyrstjärniga Täby Park Hotel. Det var också där turneringen genomfördes. Det anordnades uppskattade aktiviteter kring turneringen.

Världens starkaste öppna damturnering är förmodligen dam-EM. I fjol samlade den tävlingen

150 deltagare, varav 122 spelare med internationell titel. Årets dam-EM var ännu större och starkare. Motsvarande siffror för Ladies Open var 126 och 98, ett imponerande antal som placerar evenemanget som en av de största och starkaste damturneringarna genom tiderna.

I Pia Cramlings frånvaro blev det en överväldigande dominans av de utländska spelarna i Täby. Bästa svenska blev Inna Agrest på 37:e plats. Då gjorde hon ändå ett utmärkt resultat med en inteckning i den kvinnliga IM-titeln.

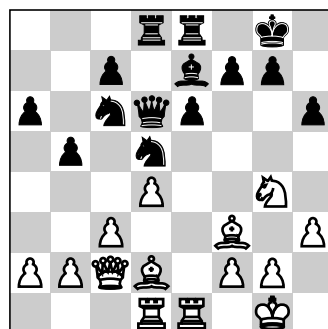
Det parti som gjorde störst intryck på mig var Harriet Hunts vinst mot Anna Muzychuk i sjätte rond. Hunt är för tiden engagerad i forskning och då talar vi inte om spelöppningar eller andra schackliga företeelser.

Skandinaviskt (B 01)

Harriet Hunt

Anna Muzychuk

1.e4 d5 2.exd5 Sf6 3.Sf3 Sxd5 4.d4 Lg4 5.Le2 Sc6 6.c3 e6 7.0-0 Le7 8.h3 Lh5 9.Te1 0-0 10.Sbd2 Dd7 11.Sc4 Lxf3 12.Lxf3 Tad8 13.Db3 b6 14.Ld2 Tfe8 15.Tad1 b5 16.Se3 a6 17.Dc2 h6 18.Sg4 Dd6

19.Lxh6!!

Efter 19...gxh6 20.Sxh6+ Kg7 21.Sxf7! är svarts kung avklädd, t.ex. 21...Kxf7 22.Dh7+ Kf6 (22...Kf8 23.Dh8+ Kf7 24.Lh5 matt) 23.Lh5 Tg8 24.Dh6+ Kf5 25.g4+ med matt, eller 21...Df4 22.Sxd8 Sxd8 23.Lxd5 exd5 24.Td3 och svarts exponerade kung dukar under.

19...f5 20.Lxd5 Dxd5

Efter 20...exd5 21.Dxf5 Tf8 (21...gxh6 22.Te6 med avgörande angrepp.) 22.De6+ Dxe6 23.Txe6 har vit helt enkelt två merbönder.

21.Se3 Dd6 22.d5!

Hunt genomför offensiven med beundransvärd precision.

22...gxh6 23.dxc6 Dc5

Efter 23...Dxc6 24.Txd8 Lxd8 (24...Txd8? 25.Sxf5) 25.De2 står vit överlägset. Hon har olika intressanta idéer att jobba med, som att krypa bakom motståndarens försvarslinjer med Dh5, och att manövrera springaren till d4 via c2 för att angripa den svaga e-bonden.

24.Db3 Ld6 25.Sc2 Kf7 26.Sd4

Dc4 27.Dc2 b4 28.Txe6!

Det fungerar utmärkt, liksom 28.Sxe6!, t.ex. 28...Txe6 29.Dxf5+ Ke7 (29...Tf6 30.Dh7+ Kf8 31.Dh8+ Kf7 32.Dxd8) 30.Dh7+ Kf8 31.Dh8+ Ke7 32.Dg7+ Ke8 och det stillsamma 33.b3! avslutar föreställningen. Det gäller bara att inte snubbla vid applådtacket med 33...Dd5 34.Txd5?? Txe1 matt. Vit spelar i stället 34.g4 och ber svart att lämna scenen.

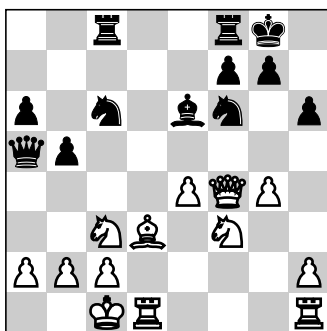
28...Txe6 29.Dxf5+ Ke7 30.Dh7+ Ke8 31.Dg8+ Ke7 32.Sf5+ Kf6 33.Dg7+ Kxf5 34.g4+ Kf4 Efter 34...Ke4 35.Td4+ Kf3 ska vit naturligtvis undvika 36.Txc4?? Te1 matt. Hon får först spela 36.Df7+ Ke2 innan hon inkaserar på c4.

35.Df7+ uppg.

Det är matt i två.

Det blev överraskande nog Hunts sista vinstparti i turneringen, hon avslutade med tre remier. En märklig scenförändring efter ett sådant glansparti. Och i näst sista ronden var engelskan mycket illa ute.

Carolina Lujan

Harriet Hunt

17...Sb4! 18.g5 Txc3! 19.gxf6 Txd3!?

19...Sxa2! är direkt avgörande om man kan fantisera fram ett tornoffer i nästa drag, t.ex. 20.Kb1

Harriet Hunt såg ut som en vinnare efter sex ronder.

Ta3!! och hotet Sc3+ med matt släcker vits hopp, t.ex. 21.bxa3 Dxa3 22.c4 Db3+ 23.Ka1 Sc1 med matt i två. Alternativet är 20.Kd2 Txc2+!! 21.Ke3 (21.Kxc2 Tc8+ 22.Kb1 Sb4 med matt) 21...Txb2 och svart vinner. 20.Txd3!

Enda sättet för vit att hålla sig flytande. Efter 20.cxd3 Tc8+ 21.Kd2 Sd5+ drunknar hon. 20...Sxd3+ 21.cxd3 Tc8+ 22.Kd1 Dxa2 23.Tg1

I ett mycket prekärt läge lyckas Hunt skapa motspel. 23...g6 24.Kd2

Efter 24.Dxh6 kan vit hålla andan när svart angriper och hoppas på det bästa. Objektivt sett är det kanske vits bästa chans. 24...Dxb2+ 25.Ke3 Dc3

Det finns en del som talar för profylaxdraget 25...Kh7.

26.e5

Hon vill förstås kunna slå på h6 utan att f6-bonden ryker.

26...Td8

Frågan är vad som händer om vit nu gör slag i saken och spelar 27.Dxh6!?. Det är svårt att se något direkt avgörande för svart efter 27...Txd3+ 28.Ke2, t.ex. 28...Dc2+ 29.Sd2 Txd2+ 30.Dxd2 och frågan är om svart ska satsa på att byta dam och hoppas på de förbundna fribönderna. Problemet är förstås att hon har en passiv kung. Domslut: dynamisk jämvikt.

Alternativet till partidraget är som tidigare 26...Kh7. 27.Td1?

Hunt hoppades uppenbarligen på att det skulle finnas tid till ett försvarsdrag innan hon gick till motangrepp.

27...Kf8?

Det visar sig att hon kunde ha förhindrat slaget på h6 utan risk, men det är naturligtvis inte lätt att se när schackuret tickar eller vad det ju kan tänkas göra i detta digitala tidevarv där stressmomenten ofta är ljudlösa. 27...Kh7 fungerar bra, och 27...g5! är ännu bättre. Till att börja med: nej, springaroffret på g5 är inget att ha. Efter 28.Sxg5? hxg5 29. Dxg5+ Kf8 smiter kungen utan problem. Om vit accepterar det och spelar 28.Dg3 med drömmar om h2-h4 och sprängning, så kan svart öka trycket med 28...Lc4, t.ex. 29.Se1 Td5 o.s.v.

28.Dxh6+ Ke8 29.Dh8+ Kd7 30.Dh4 Kc7 31.Df4

Nu är det oplämpligt att flytta löparen och tillåta e5-e6+. Det visar sig lustigt nog att kungen stod säkrare på g8 (eller h7) än den gör på damflygeln.

31...Kb6 32.Ke2 a5 33.Sg5 Lb3 34.Td2 Td5

Ett försök att vara listig. Efter 34...a4 35.e6!? har vit motspel.

35.Sxf7 Td4

Med dubbelhot mot f7 och f4, men nu är vits förbundna fribönder starkare än svarts.

36.De3 Lxf7 remi

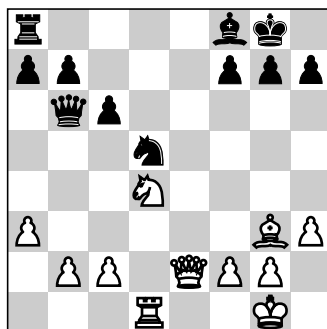
Efter 37.e6 tvingas svart lämna tillbaka pjäsen, t.ex. 37...Lxe6 38.Dxe6+ Dc6 39.Dxc6+ Kxc6 40.Ke3 och hur ska det slutspelet bedömas? Det är långt ifrån klart.

Efter den omtumlande upplevelsen hade Hunt inte lust att ta en ny strid i sista ronden. Hon accepterade ett remianbud från Sopiko Chuchashvili efter bara fem drag och överlämnade sitt öde i prislistan i andras händer. Det slutade med att hon kom en halv poäng efter vinnartrion.

Glöden från sjätte ronden falnade efter hand.

Artonåriga Anna Muzychuk å sin sida hämtade sig från smällen i sjätte ronden och kunde säkra förstaplatsen efter särskiljning med en vinst mot Sjachrijar Mamedjarovs storasyster Zeinab i sista ronden.

Zeinab Mamedjarova

Anna Muzychuk

Hur ska vit bäst bemöta hotet mot b2?

20.Sf5!? h6

Det är lite utmanande att försvaga bondestrukturen på det här sättet. 20...Sf6 verkar förnuftigare. Däremot inte 20...Dxb2? 21.Sh6+! gxh6 (21...Kh8 22. Sxf7+ Kg8 23.Sh6+ Kh8 24.De6 med kvävmat eller damvinst.) 22.Le5 med matt (23.Dg4+ o.s.v.) eller damvinst.

21.Le5?!

Nu blir det en obehaglig bindning av löparen. Bättre är det tålmodiga 21.c4 Sf6 22.b4 o.s.v. 21...Te8 22.c4 Sf4?

Nu kan vit lösgöra sig från bindningen. Det hade varit svårare efter 22...Sf6.

23.Dg4 Sg6

Enda draget. 23...Txe5? faller på 24.Sxh6+ Kh7 25.Dxf4.

24.Lc3 Td8 25.Te1 Dc7 26.g3 Kh7 27.h4 f6 28.De4

Som omväxling är det svart som är utsatt för en obehaglig bind-

ning, och h4-h5 är på gång. Ett försök att stoppa det med 28...h5 besvaras med 29.Df3.

28...Dd7 29.h5 Se5 30.Lxe5 fxe5 31.Sxh6+!

Det går ju inte att slå springaren. 31...Kh8 32.Dxe5 b6 33.Sf5 Kh7 34.Kg2

Hon vill spela Te4 utan att råka ut för en damsack på d1. Det var inte någon nödvändig försiktighetsåtgärd, men det finns tid även för lyxprofylax. Så bra står vit.

34...Df7 35.Te4 Td2 36.Tg4 Df6 37.De4 Lc5 38.Txg7+ Kh8 39. De8+ uppg.

Anna Muzychuk föddes i Ukraina men är slovensk medborgare sedan fyra år tillbaka. Hennes två år yngre syster Marija var också med i Täby och slutade på 23:e plats. Hon representerar fortfarande Ukraina, så systrarna spelar med olika flaggor på bordet. I februari vann Anna damturneringen i Moskva Open på 8/9 med en prestationsrating på mastiga 2658. Det råder ingen tvekan om vem som är familjens bästa spelare.

Inna Agrest avslutade mot tre spelare med den kvinnliga stor-

mästartiteln. Det blev två vinster och en remi. Inna fick god utdelning på sin friska satsning, som mot ryskan Jevgenia Mesjtjeriakova i näst sista rondan.

Jänischgambit (C 63)

Jevgenia Mesjtjeriakova

Inna Agrest

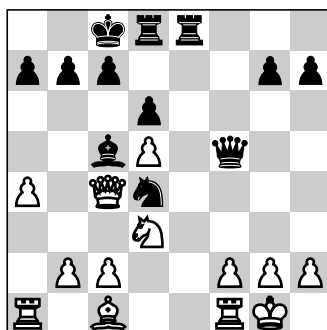
1.e4 e5 2.Sf3 Sc6 3.Lb5 f5
Tejmur Radjabov har visat att Jänischgambiten är fullt spelbar även på stormästarnivå. Inna hade nog en inspirationskälla på närmare håll: mamma Svetlana, som har haft den här gambiten på sin repertoar i många år.

4.d3 fxe4 5.dxe4 Sf6 6.0-0 Lc5 7.Dd3 d6 8.Dc4 Ld7 9.Sc3 De7 10.Sd5 Sxd5 11.exd5 Sd4 12.Lxd7+

Ställningen efter 12.Sxd4 Lxd4 13.Lxd7+ Dxd7 14.a4 a6 15.Le3 Lxe3 16.fxe3 0-0-0 hade Radjabov i Morelia/Linares senast som

svart mot både Magnus Carlsen och Veselin Topalov (annan dragföljd). Båda partierna slutade remi.

12...Dxd7 13.Sxe5 Df5 14.Sd3 0-0-0 15.a4 The8

Svart hotar Te4 följt av en springarschack. Det bästa vit kan göra i det här läget är att förekomma eventuella springarschackar på e2 eller f3 med 16.Kh1.

16.Sxc5? dxc5 17.Dxc5 Txd5

För gambitbonden har svart ett stort utvecklingsförsprång.

18.Dxa7?

Inför alternativet att backa ett steg och se svart ta över brädet sätter hon full fart framåt. Det visar sig snart att vits dam har gått för långt.

18...Se2+ 19.Kh1 Ta5

Damfångst. Partiet är i praktiken över. Resten är bara en strävan efter att inte förlora en miniatyr. 20.Dxa5 Dxa5 21.Le3 Df5 22.c3 Sf4 23.Lxf4 Dxf4 24.b4 Te2 25.Kg1 Dd2 26.a5 Dxc3 27.b5 Dc4 28.a6 bxa6 29.bxa6 Ta2 30.a7 Kb7 31.Tfc1 Txa1 32.Txa1 Ka8 33.g3 Dc3 34.Ta2 De1+ 35.Kg2 De4+ 36.f3 Dc4 37.uppg.

I sista rondan tvingade Inna ut motståndarens kung mitt på brädet, men på något förunderligt sätt klarade den livhanken. Innan dess verkade Innas angrepp lite

väl vägat. En kort men långt ifrån händelsefattig remi.

Sicilianskt (B 33)

Inna Agrest

Tamar Tsereteli

1.e4 c5 2.Sf3 Sc6 3.d4 cxd4
4.Sxd4 Sf6 5.Sc3 e5 6.Sdb5 d6
7.Lg5 a6 8.Sa3 b5 9.Lxf6 gxf6
10.Sd5 f5 11.Lxb5 axb5 12.Sxb5
Ta4 13.b4

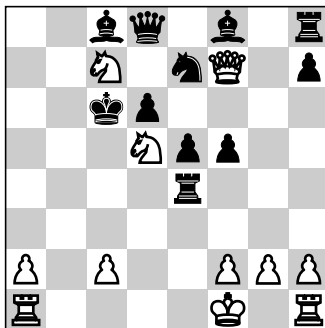
I sin sista turnering, Linares 2002, satt Kasparov med den här ställningen som svart mot Shirov. Där följde 13...Dh4 och remi femton drag senare.

13...Txb4 14.Sbc7+ Kd7 15.Dh5
Inna är inte precis den som drar sig undan när det hettar till. Annars tycks 15.0-0 vara det vanligaste, och det är möjligt att det finns goda skäl för det.

15...Txe4+ 16.Kf1 Se7

Frågan är vad vit har efter 16...Dh4. Det är svårt att finna en fortsättning på vits angrepp efter 17.Dxf7+ Le7 eller 17.Dxf5+ Kd8 18.Dxf7 Le7.

17.Dxf7 Kc6

En tokrolig ställning där svarts kung tycks stå förbluffande

Anna Muzychuk, vinnare i både Moskva och Täby.

säkert – även om det sker mot alla naturlagar. Det är upp till vit att bevisa kompensation för pjäsen.

18.c4 Tg8

På 18...Txc4? följer 19.Sxe7+ och svart är lurad, men vad händer egentligen efter det utmanande 18...Sxd5!? 19.cxd5+ Kc5 – kan svarts kung verkligen gå i land med en sådan fräckhet? Den har åtminstone ett torn som kan rycka in och hjälpa till, men räcker det verkligen? Efter 20.Se6+ Lxe6 21.Dxe6 Tc4 är ställningen mycket oklar.

19.Tb1 Tg7

Nu handlar det mest om att framtvinga remislutet.

20.Tb6+ Kc5 21.Tb5+ Kc6

Det finns gränser för vad kungen kan tillåta sig. Den överskrids efter 21...Kxc4?? 22.Se3++ Kd3 23.Db3+ med matt, eller 21...Kd4?? 22.Dh5 Teg4 23.Dh3 med avgörande angrepp.

22.Tb6+ Kc5 23.Tb5+ remi

Slutställningen

1. Anna Muzychuk, Slovenien 7; 2. Sopiko Chuchasjvili, Georgien 7; 3. Elina Danielian, Armenien 7; 4. Harriet Hunt, England 6½; 5. Inna Gaponenko, Ukraina 6½; 6. Joanna Worek, Polen 6½; 7. Jana Jackova, Tjeckien 6½; 8. Szidonia Vajda, Ungern 6½; 9. Irina Sudakova, Ryssland 6½; 10. Nino Batsiasjvili, Georgien 6½; 11. Dana Reizniece, Lettland 6½; 12. Ana Benderac, Serbien 6½ poäng.

37. Inna Agrest 5½ p.

51. Evgenia Pavlovskaja 4½ p.

74. Christin Andersson 4½ p.

88. Ellinor Frisk 4 p.

90. Emilia Horn 4 p.

91. Eva Jiretorn 4 p.

99. Angelina Fransson 3½ p.

(9 ronder, 126 spelare)

Katerina Lahno för andra gången

TEXT: PIA CRAMLING

Det kom 158 kvinnor till start när dam-EM spelades i den gamla historiska staden Plovdiv, som också är landets schackcenter, mitt i Bulgarien. Bara en tjej valde att spela i den öppna klassen: fransyskan Marie Sebag, som har klättrat upp till nionde plats på damernas världsranking med elotalet 2521. Jag tycker att hon gjorde alldeles rätt. När man är ung ska man försöka möta så bra motstånd som möjligt – det lär man sig mest av. Med 6½ poäng av 11 klarade hon stormästarnormen. Det var hennes tredje och slutgiltiga GM-inteckning.

En liknande erfarenhet gjorde ukrainskan Katerina Lahno för fem år sedan när EM-tävlingarna arrangerades i Turkiet. Då var hon enda tjej i den mixade klassen och klarade femtio vinstprocent – inte illa för en fjortonåring i det getingboet. Därefter har Lahno föredragit att spela i damklassen och gjort det så bra att hon är ensam om att ha vunnit mästerskapet två gånger – 2005 i Moldavien och i år i Plovdiv.

För egen del blev förloppet i turneringen likt det i Istanbul månaden innan. I tredje ronden fick jag i båda tävlingarna möta en mycket ung motståndare. Narmin Kazimova från Azerbajdzjan, född 1993, hade full

pott efter de två första ronderna. Hon har ett blygsamt elotal på 2071, men det speglar inte hennes verkliga spelstyrka. Jag valde, precis som mot Hou Yifan i Ataturk Masters, en dålig plan och hamnade i en förlorad ställning. Slutspel är oftast inte de yngres starka sida. I båda partierna lyckades jag länka in i slutspel med minusbonde, där jag kunde hålla remi ganska lätt. Kazimova kunde jag till och med pressa, och det vara bara jag som hade vinstchanser i tornslutspelet trots minusbonden. I ett snabb-schackparti mot Åke Olsson för sisådär trettio år sedan fick jag en bakläxa och lärde mig att en aktiv kung är A och O i tornslutspel. Efter att ha avslagit ett remianbud mot Åke – jag hade ju bonde mer – lät jag hans kung bli alltför aktiv och kunde inte ens klara remi utan förlorade partiet.

Partiet mot Kazimova – vi var sist klara av alla och hade bara kungarna kvar på brädet när poängen delades – blev en bra genomkörare och därefter började mitt spel stämma bättre. Fram till nionde ronden låg jag hela tiden i täten eller strax bakom. Mitt roligaste vinstparti var mot ryskan Jekaterina Kovalevskaia i sjunde ronden.

Damgambit (D 41)

Pia Cramling

Jekaterina Kovalevskaia

1.d4 Sf6 2.Sf3 d5 3.c4 e6 4.Sc3 c5 5.cxd5 Sxd5

Man kan nästan tro att man ska ha ett efternamn som börjat på Ko om man ska spela i det ryska damlandslaget. Efter Alexandra Kosteniuk, systerarna Nadezjda och Tatjana Kosintseva är Jekaterina Kovalevskaia den fjärde spelaren i kvartetten, som varit ryggmärgen i det ryska damlandslaget under flera år. I fjol vann de Lag-EM (med Jekaterina Korbut som den femte komponenten) och i Turin 2006 tog de brons.

Kovalevskaia är den minst kända av de fyra. Hennes ranking har dalat till 2421, men hon har liksom Kosteniuk (2001 mot Zhu Chen) nått ända fram till en VM-final. Det var i Elista 2004, men hon förlorade matchen och Antoaneta Stefanova blev världsmästarinna.

Kovalevskaia har några öppningar hon växlar mellan, men mest blir det Damindiskt och Bogoindiskt. Det här – Semi-Tarrasch – har hon spelat några gånger tidigare med gott resultat, men jag trodde ändå inte att hon skulle spela det mot mig.

6.e4 Sxc3 7.bxc3 cxd4 8.cxd4 Lb4+ 9.Ld2 Lxd2+ 10.Dxd2 0-0 11.Lc4 Sc6

Den gamla fortsättningen. På senare tid har det varit mer populärt att efter fianchettering av löparen till b7 ställa springaren på d7, varifrån den senare kan gå till f6 och övervaka fälten e4 och d5.

12.0-0 b6 13.Tad1 Lb7

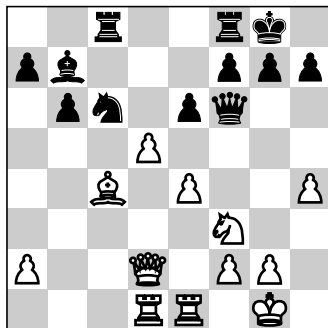
Om svart vill spela Sa5 ska hon kanske göra det nu före Tfe1, vilket möjliggör reträtten Lc4-f1 som ett alternativ till det vanliga Ld3.

14.Tfe1 Tc8

Här tänkte svart till lite för första

gången i partiet. Vanligare är att först spela 14...Sa5 15.Ld3 (15.Lf1?) och sedan Tc8. Efter partidraget är huvudfortsättningen 15.d5. Då kan svart välja mellan 15...exd5 16.Lxd5 eller 15...Sa5 16.Ld3 (16.Lf1!?) 16...exd5 17.e5!, ett känt bondeoffer som anses ge vit ett farligt initiativ. I båda fallen har vit de bättre utsikterna, men eftersom ett par lätta pjäser bytts av tidigt ger det ökade remichanser. När svart väljer den här varianten är det, tycker jag, tänkt som ett remivapen.

Mitt nästa drag är ovanligt, men ändå svarade svart nästan direkt. 15.h4!? Df6
Jag tror att svart ska spela 15...Sa5 16.Ld3 (16.Lf1) 16...Sc4 i stället. 16.d5

Om jag ska spela draget vill jag göra det innan svart hinner med Tfd8. Här satte svart igång att tänka, men hon fann ingen bra lösning.

16...Se5?!

Nu får vit klar fördel med enkla medel. Efter alternativet 16...exd5 17.Lxd5 har vit en liten fördel.

Jag hade förväntat mig att svart skulle spela aktivare med 16...Sa5 17.Ld3 exd5, då jag hade planerat bondeoffret 18.e5!?, som är svårt att motstå när jag kan göra det med tempo. Vit har spel för bonden efter 18...De7 19.Df4 (19.Sd4 Dxd4 20.Sf5 Dd8 ser

väldigt oklart ut) 19...Sc4 20.Sd4. Sämre för svart är 18...Dh6 19.Dxh6 gxh6 20.Sd4 Sc4 21.Sf5 och vit har fördel i slutspelet.

Ett drag som 16...Tfd8 är inte att tänka på. Då är 17.e5 bra, men 17.dxc6! är ännu bättre och vinner material: 17...Txd2 18.cxb7 och tornet på c8 är hotat. 17.Sxe5 Dxe5 18.Lb3!

Garderar bonden och kastar en lång blick mot f7. Om vit får spela d5-d6 blir löparen mycket stark.

18...exd5

Svart kunde ha avvaktat med bondeavbytet och först spelat 18...Tfd8. Efter t.ex. 19.De3 är slutspelet efter 19...exd5 20.exd5 21.Dxe3 Txe3 återigen mycket trevligt för vit.

19.exd5 Dd6 20.Te4! Tfe8?

Svart missar att vit inte bara planerar att dubblera på e-linjen utan även att byta dam. Bättre är 20...Tfd8.

21.Df4!

Med stor fördel.

21...Dxf4

Svart kan inte längre blockera på d6. 21...Ted8 förlorar till 22.Te8+!

Om svart behåller damerna med 21...Dd7 så blir fribonden mycket stark efter t.ex. 22.Txe8+ Txe8 23.d6, eller även 23.Tc1 Tc8 24.Txc8 Lxc8 (Tvunget för vit vinner efter 24...Dxc8 25.d6 Dd7 26.Dxf7+! Dxf7 27.d7.) 25.d6 De8 26.Ld5.

22.Txf4 Tf8

Trist men svart måste gardera f7. Om svart gör det med 22...Te7 får vit bara fram bonden ännu snabbare: 23.d6 Td7 24.La4 Tdd8 (24...Lc6 25.Tc4!) 25.d7 Tbb8 26.Te1.

23.d6 Tcd8 24.Te1

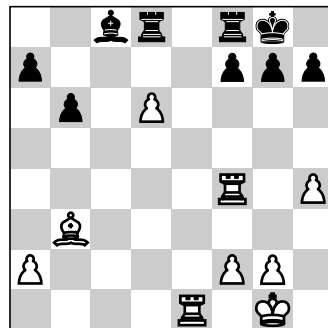
Det är ganska typiskt. Jag tänkte extra länge och gjorde ändå inte det bästa draget. 24.Tc4! var starkare, till exempel 24...Lc8 (Om 24...Td7 så 25.La4) 25.Tc7 Le6

26.Txa7.

24...Lc8?

Det förlorar. Svart var tvungen att spela 24...Lc6 för att hålla fältet e8. Då hade jag planerat att fortsätta pressa med alla pjäserna kvar på brädet med 25.Td4. Sämre vore 25.Te7 Txd6 26.Txf7 Txf7 27.Txf7 Ld5 och svart länkar in i ett tornslutspel där hon har goda utsikter att klara remi, eller 26.Lxf7+ Kh8 27.Txa7 Td7 och svart har återigen remichanser.

24...Txd6? 25.Txf7! fungerar inte för svart: 25...Txf7 tillåter ju 26.Te8 matt, och 25...Ld5 26.Txf8+ Kxf8 27.Td1 vinner kvaliteten och partiet.

25.Txf7!

Ännu starkare än 25.Te7 Le6 26.Td4.

25...Txf7 26.Te7 Ld7

För att hålla liv i ställningen, även om den är förlorad: 26...Tdf8 27.d7 Lxd7 29.Txd7 var hoppöst, t.ex. 29...g6 (29...a5 30.h5! g6 31.h6! och svart är snart helt utan drag och kommer att förlora ett torn.) 30.Txa7 Kg7 31.Txf7+ Txf7 32.Lxf7 Kxf7 och vit vinner bondeslutspelet.

27.Txf7 Kh8 28.f3 g6

28...h5 direkt var lite bättre.

29.g4! h5

Om svart inte flyttar h-bonden ett eller två steg spelar vit g4-g5 och knyter ett litet mattnät. Svart kan däreför aldrig lämna åttonde raden med tornet, t.ex. genom

att hota att slå d-bonden, eftersom vit har mattidén Tf8+ Kg7 och Tg8 matt.

30.g5 Lf5 31.Tf6 Kg7 32.Tf7+ Kh8 33.Tf6 Kg7 34.Kf2 Tf8

Om svart avvaktar marscherar vit med kungen och understödjer d-bonden. Men löparslutspelet är också hopplöst. Utöver minusbonden har svart sina kungsflygelbönder på vita fält, samma färg som löparna, vilket gör att vi kan vinna genom att angripa dem med sin löpare.

35.Txf8 Kxf8 36.Ke3 Ke8 37.Kd4 Kd7 38.Ke5 b5

Det släpper in kungen direkt via c5. Efter 38...a6 39.Ld5 b5 40.Le4 ser man varför bönderna står så dåligt på vita fält.

39.Kd5 a5 40.Kc5 Ld3 41.Ld5 Lb1 42.Lc6+ Ke6 43.Le4 uppg. 43...Lxa2 44.Kc6 och d-bonden går inte att stoppa.

Efter vilodagen ställdes jag mot Elina Danielian – högst rankad i Ladies Open i Täby i mars – och vann behändigt.

Ronden därpå blev det lite av finalmöte mot Katerina Lahno. I en oklar ställning strax efter öppningen, då vi båda hade förbrukat mycket tid, gick vi in i en dragupprepning. Eftersom jag var vit var jag naturligtvis lite missnöjd med att ha låtit henne komma undan så lätt.

De två sista ronderna blev med tanke på poängskörden en repris från Turkiet. När lagkaptenen i min Monacoklubb, Almira Skripchenko, ursprungligen från Moldavien men nu fransk medborgare, bjöd remi i öppningen tvekade jag länge hur jag skulle göra. Men jag märkte att jag var jättetrött och accepterade. Samtidigt vann Lahno mot Kovalevska och la sig ensam i topp på 8 poäng av 10, före en klunga på fyra spelare varav jag var en.

Sicilianskt (B 33)

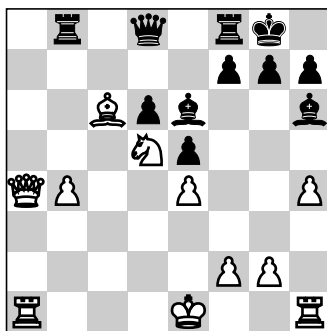
Katerina Lahno

Jekaterina Kovalevska

1.e4 c5 2.Sf3 Sc6 3.d4 cxd4 4.Sxd4 e5 5.Sb5 d6 6.S1c3 a6 7.Sa3 b5 8.Sd5 Sf6 9.Lg5 Le7 10.Lxf6 Lxf6 11.c3 Lg5 12.Sc2 Se7 13.h4 Lh6 14.a4 bxa4 15.Sc4 0-0 16.Dxa4 Sxd5 17.Sxd5 a5?!

Det här är ett ganska känt misstag. Nu aktiveras löparen till ett idealfält och vit får en bekväm fördel. Bättre var därför först 17...Ld7 och om 18.Dc2 så 18...a5.

18.Lb5! Le6 19.Lc6 Tb8 20.b4?! Förmodligen förhastat. Här har vit i stället valt det försiktigare 20.Ta2 för att först efter förberedelser avancera med b-bonden, som t.ex. i partiet Kamsky–Carlsen, Chantien–Mansien 2005. Enda skillnaden är att där hade dragen h4 och Lh6 inte spelats. 20...axb4 21.cxb4

21...g6?

Här tänkte Kovalevska länge, men hennes plan är fel. Draget hjälper bara vit att öppna h-linjen för tornet. Innan partiet var klart pratade jag med Emanuel Berg och Pontus Carlsson, som berättade att svart var tvungen att handla snabbt så att hon kan få med sin svartfältslöpare till rätt diagonal. Den skulle stå bäst på d4 där den både angriper f2 och förhindrar att b-bonden avancerar för långt. Svart kan med

taktiska medel skapa motspel: 21...Lxd5! 22.Lxd5 (22.exd5 e4) 22...Db6 23.Tb1 Ld2+! 24.Kxd2 (Annars tar svart b-bonden med löparen.) 24...Dxf2+ 25.Kd1 Dxd2 26.Te1 Tfc8! och svart ser ut att ha tillräckligt med spel för att klara remi. En variant kan se ut så här: 27.Da2 Df3+ 28.De2 Dc3 29.Tf1? (Vit måste tillåta dragupprepning med 29.Dd2 Df3+ o.s.v.) 29...Txb4 och svart vinner.

22.b5 f5 23.Da5 Kh8

23...Dxa5+ 24.Txa5 var lite bättre, men vit står redan mycket bra. 24.Dxd8 Tfxd8 25.h5! gxh5 26.Txh5 Lg7 27.Se7 fxe4 28.Lxe4 h6 29.Sc6 d5 30.Sxd8 Txd8 31.Lf5 Lxf5 32.Txf5 Tb8 33.Tb1 Tb6 34.Tf7 e4 35.Td7 Lc3+ 36.Kd1 d4 37.Te7 uppg.

I sista rondan fick jag svart igen, den här gången mot Viktoria Cmilyte från Litauen. Redan strax efter öppningen gjorde jag ett drag som gav henne lätt spel och klar fördel. Jag fick aldrig en chans att skapa motspel. Den förlusten, min enda i tävlingen, var en trist avslutning. Vinst hade gett särspel om titeln och remi en chans till silver eller brons.

Katerina Lahno kunde ta titeln genom en snabbremi med sin landsmaninna Anna Usjenina, eftersom de två andra som liksom jag hade kunnat komma i kapp, Almira Skripchenko och Natalia Zjukova, tog en ganska snabb remi.

För att orka en så lång tävling (elva rondor) behöver man hålla energin på en bra nivå i tävlingen igenom. I en öppen tävling är slutronderna oftast de allra viktigaste. Man kunde märka att fler spelare än jag inte hade några krafter kvar på slutet. Lahno höll distansen ut, det gör man kanske automatiskt när man är i tonären. Hennes två viktigaste segrar var

Foto: Cathy Rogers

Europamästarinnan Katerina Lahno.

mot Cmilyte, som till slut tog silver, och mot Kovalevskaia i tionde rondan.

Tjejerna som slutade på 8 poäng fick spela särspel om medaljplatserna. Det konstiga var, tycker jag, att man i alla särspelsmatcher i båda tävlingarna bara använde sig av snabbschack (två partier med 15 minuter plus 10 sekunder per drag) innan man direkt tog till Armageddonblix. I Armageddon har vit fyra minuter och måste vinna mot svarts fem minuter, utan extra tid efter varje drag. Trots att en hel dag vikts för särspelspartier – övriga spelare fick en dags semester efter tävlingen eftersom man måste närvara på prisutdelning-

en – tog man bort matchspelet med blixtpartier. Domaren ansåg att det inte fanns tid för det, men jag håller inte alls med. När jag spelade särspel om EM-titeln för fem år sedan mot Viktoria Cmilyte spelade vi först en match med 25-minuterspartier plus 10 sekunder per drag och sedan en match med 15-minuterspartier. Om det hade behövts skulle vi sedan ha spelat en blixtpart match före Armageddonpartiet. Jag vill gärna se att den som spelar bäst schack vinner, men ju kortare tid man har desto sämre blir kvalitén på partierna och klockan får alltför stor betydelse. Fide och European Chess Union har en tendens att vilja korta ned längden på

partierna så mycket som möjligt.

Cmilyte blev välförtjänt tvåa efter att ha spelat bäst i snabbschackpartierna. Först besegrade hon Yelena Dembo, Grekland, sedan Natalia Zjukova och slutligen i matchen om silvermedaljen Anna Usjenina.

Fyra spelare slutade på 7½ poäng, och de med sämst särskiljningspoäng fick spela särspel för att bestämma vilka två som skulle få de sista biljetterna (av fjorton) till VM 2010. Det är lite märkligt att kvalificera sig till ett VM ganska långt fram i tiden, när vi inte ens vet var och när årets VM-tävling ska spelas. Elena Danielian slog ut polskan Monica Socko och georgiskan Maja Lominesjvili ryskan Julia Demina.

Antoaneta Stefanova har varit det senaste årets comebacktjej. På den senaste listan gick hon upp från 2464 till 2538 och var EM-tävlingens näst högst rankade spelare. Att spela på hemmaplan är inte alltid en fördel. Hon höll sig väl framme ända tills nionde rondan, då hon överraskande lätt förlorade två partier i rad mot Anna Usjenina och Skripchenko. Segern i sista rondan räckte inte till en topplacering, men gav som plåster på sären en plats i VM 2010.

Slutställningen

1. Katerina Lahno 8½; 2. Anna Usjenina 8; 3. Natalia Zjukova 8; 4. Viktorija Cmilyte 8; 5. Lilit Mkrtchian 8; 6. Almira Skripchenko 8; 7. Yelena Dembo 8; 8. Pia Cramling 7½ poäng.

(11 ronder, 157 spelare)

Det arrangerades ett särspel för de sex spelarna på 8 poäng för att fördela silver och brons. Det slutade med att Cmilyte fick silver- och Usjenina bronsmedaljen.

En kvalturnering till världscupen

TEXT: LARS GRAHN

Emanuel Berg och Pontus Carlsson avstod från Sigemanturneringen till förmån för EM i Plovdiv. I det bulgariska lotteriet fanns högre vinstlotter. De tjugotvå främsta i EM var tillförsäkrade platser i världscupen nästa år, en lukrativ turnering som i sin tur kan leda vidare till en VM-match 2010. För de många stormästare som sökte sig till Bulgarien var det inte så mycket EM-titeln som en plats bland de tjugotvå som var målsättningen.

Berg har kommenterat sina två mest intressanta partier nedan. Han var länge med i striden om världscupplatserna, men en förlust mot israelen Michael Roiz i näst sista ronden spolerade drömmen om avancemang. Pontus Carlsson var aldrig riktigt med i den kapplöpningen. Sergei Tiviakov erövrade EM-titeln med en vinst mot Emil Sutovsky i sista ronden.

Slutställningen

1. Sergei Tiviakov 8½; 2. Sergej Volkov 8; 3. Pavel Tregubov 8; 4. Sergei Movsesian 8; 5. Erwin L'Ami 8; 6. Maxime Vachier-Lagrave 8; Boris Gratjev 8; Vladimir Baklan 8; 9. Jurij Kryvorutjko 8; 10. Tomi Nybäck 8 poäng.
54. Emanuel Berg 6½ p.
186. Pontus Carlsson 5½ p.
(11 ronder, 323 spelare)

Det arrangerades ett särspel för de nio spelarna på 8 poäng för att fördela silver och brons. Det slutade med att Movsesian fick silver- och Volkov bronsmedaljen.

Sicilianskt (B 75)

Emanuel Berg
Konstantine Shanava

1.e4 c5 2.Sf3 d6 3.d4 cxd4
4.Sxd4 Sf6 5.Sc3 g6 6.Le3 Lg7
7.f3 a6!?

Svart avviker från drakvarianten och väljer i stället en hybrid av Najdorf och draken, den så kallade Dragadorfvarianten. Svarts plan med a6 och b5 anses dock inte riktigt hålla måttet eftersom det förlorar dyrbar tid, men det är inte lätt att bevisa någon klar fördel för vit i praktiken. Själv är jag inte alls övertygad om att varianten är så dålig som dess rykte. Den har blivit en modevariant som även tagits upp på repertoaren av starka stormästare. Svart bör dock avvakta med att rockera kort, eftersom vits angrepp då snabbt slår igenom. Min georgiske motståndare var välbekant med varianten eftersom han har spelat den regelbundet och redan hade noterat två övertygande segrar med den tidigare i turneringen.

8.Dd2

Huvudalternativet är 8.Lc4 b5

9.Lb3, men jag bedömde partidraget som starkare eftersom det leder till snabbare utveckling och inte ger svart några gratis tempon. Vitfältslöparen blir dessutom i princip alltid avbytt mot b8-springaren förr eller senare och då är det helt onödigt att odsla tid på att gå till b3 först. Nackdelen för vit är att d5-breaket blir lättare för svart att genomföra, men frågan är om svart får tid till detta.

8.g4 b5 9.Dd2 Sbd7 leder till partifortsättningen genom dragomkastning.

8...Sbd7 9.g4

9.0-0-0 b5 10.Lh6 (10.g4 leder tillbaka till partiet.) 10...Lxh6 11.Dxh6 är ett intressant alternativ.

9...b5

Det här draget tillåter vit att kombinera, men komplikationerna som uppstår tycks vara gynnsamma för svart.

10.0-0-0

Teoriexperten Kotronias vann ett fint parti mot Gelasjvili 2007 med 10.Sc6!?, men det är också det enda resultatet i vits favör med det draget. Det finns klara förstärkningar för svart efter 10.Sc6!?, t.ex. 10...Dc7 11.Sxe7 Kxe7 (11...Lb7!? är ett mycket intressant alternativ som tycks ge svart utmärkt kompensation för den offrade bonden efter 12.Sed5 [På 12.g5 följer 12...b4! 13.Sc5 Sxd5 14.Sxd5 Lxd5 15.Dxd5 0-0! med en utmärkt ställning för svart, som har utvecklingsförsprång och ett starkt initiativ för den offrade bonden; Sayed-Cheparinov, Andorra 2004.] 12...Lxd5 och partiet Kutuzovic-Georgiev, Sibenik 2006 fortsatte 13.exd5 b4 14.Sd1 0-0 15.g5 Se5! 16.Le2 Sh5 17.Dxb4 [17.0-0 Sc4 med kompensation för svart.] 17...Dxc2 18.Dd2 Df5 19.0-0 Tac8 20.Sc3 Sc4 21.Lxc4 Txc4 22.Se4 Le5 med ett starkt

initiativ för svart som senare också vann partiet.) 12.g5 Lb7 13.gxf6+ Lxf6 14.0-0-0 Lxc3 15.bxc3 f6 med en sund ställning för svart.

Den aggressiva planen 10.h4 h5 11.g5 Sh7 tvingar svart till passivitet. Men då har vit ingen given plan. Svarts kung kommer att stå relativt säker på kungsflygeln eftersom läsnigen av bönderna på h- och g-linjerna gör det svårt för vit att angripa. Om vit fortsätter med 12.f4 följt av ett senare f5, får svart ett fint fält på e5 och vits ställning blir genast sårbar.

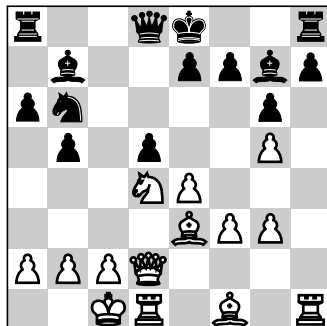
10...Lb7 11.g5

Det här draget har tidigare spelats av bl.a. Shirov. Idén är att deplacera svarts springare till h5 för att sedan följa upp med manövern Sce2-g3 för att framtinga ett avbyte på g3 varpå vit får en halvöppen h-linje att spela på. Även här bemöts 11.h4 med 11...h5 12.g5 Sh7 med utmärkt spel för svart.

11...Sh5 12.Sce2 Sb6?!

Svart förbereder d6-d5, men det direkta 12...d5! verkar klart starkare eftersom vit då inte hinner med sin plan med Sg3, t.ex. 13.exd5 (Vit kan också spela 13.Sb3!? men svart står helt okej efter 13...Dc7 eller 13...Se5.) 13...Sb6! (Ett hot är starkare än dess utförande. Med det här draget behåller svart mer flexibilitet. Vits d-bonde springer ingenstans, så svart kan välja hur han vill slå tillbaka den. I partiet Sokolov-Pankov, Sotji 2007 spelades i stället 13...Lxd5!? varpå vit tog tillfället i akt med 14.Sf5! Lxf3 15.Sxg7+ Sxg7 16.Lh3! f5 17.Thf1 med ett starkt initiativ för vit som senare vann partiet.) 14.Sc3 (14.Sg3 Sxg3 15.hxg3 leder till partiet Shirov-Williams, West Bromwich 2004 genom dragomkastning.) 14...Sxd5 15.Sdx5 0-0! med ett starkt initia-

tiv för svart. Det kan följa 16.Sxd5 axb5 17.Kb1 e6 18.Sb6 Lxf3 19.Sxa8 Dxa8 20.Tg1 Lxd1 21.Dxd1 Td8 följt av b4. Svart har initiativet och goda angreppschanser mot vits kung. 13.Sg3 Sxg3 14.hxg3 d5

Så här långt hade Shanava spelat alla sina drag snabbt och självsäkert och till och med lyckats spela upp tiden fem minuter med de extra trettio sekunder man numera får för varje drag. Han reste sig från stolen och promenerade iväg övertygad om att jag skulle ta mig en rejäl funderare. Jag svarade dock relativt snabbt. 15.Df2!

Det hade jag förberett som en förstärkning gentemot Shirovs 15.exd5?. Efter Shirovs drag får svart bra spel med 15...Dxd5 16.b3 De5 17.f4 Dd6 18.Lg2 Sd5. Vit är kraftigt försvagad framför kungen och svarts ställning är att föredra. Ovan nämnda parti Shirov-Williams fortsatte 19.Lxd5 Lxd5 20.The1 Da3+ 21.Kb1 0-0 med bekvämt spel för svart. Shirov lyckades dock senare överlista motståndaren och vinna partiet, men det var knappast öppningens förtjänst. 15...Sc4?

Spelat efter viss betänksamhet, antagligen för att undvika min prepp. Shanava traskade oturligt nog ändå rakt in i en variant som jag hade djupstuderat strax före partiet. Efter detta får vit genast

mycket bekvämt spel. Bättre var 15...Sa4!? som Shanava hade spelat tidigare i ett parti. Då ska vit spela 16.c3!. Det blockerar diagonalen för svarts draklöpare på g7 och ger samtidigt ett fält till springaren eller damen på c2. Svart har ett visst initiativ, men om vit försvarar sig korrekt bör han stå något bättre. I partiet Sadatnajafi-Shanava, Urmia 2008 följde i stället 16.Lh3 och svart borde ha fortsatt med 16...dxe4! med en lovande ställning. Vit har ingen avdragare med springaren eftersom det hänger på b2 med schack. I partiet följde i stället 16...e5?. Det draget är principiellt fel eftersom diagonalen stängs för löparen på g7. Svart får ett till synes starkt centrum med bönder på e5 och d4, men det är bara tillfälligt eftersom vit när som helst kan bryta upp med f4 och allt rasar samman för svart. Partiet fortsatte 17.Sb3 d4 18.Kb1 b4? (Bättre var 18...Dc7 19.Lc1 b4 men vit har fördel efter 20.Lg4! med idén att bemöta 20...0-0 med 21.Dh2 och efter 20...a5 följer 21.f4! och svarts centrum splittras.) 19.Sxd4! (Ett starkt pjäsoffer som ger vit avgörande fördel. Svart är för dåligt utvecklad och saknar helt och hållet koordination.) 19...exd4 20.Lxd4 Lxd4 21.Txd4 Da5 (Tvunget för att inte förlora springaren på a4.) 22.Ld7+ Ke7 23.De3! (Hotar förödande med Df4. Svart är förlorad.) 23...Kf8 24.Df4 Sc5 25.De5 Kg8 26.Le8 Tc8 27.Lxf7+ Kxf7 28.Df6+ Kg8 29.Thd1 uppg.

16.Lxc4 bxc4 17.Se2

Vit sätter press längs d-linjen och öppnar samtidigt vägen för sin löpare som är på väg till d4 för att utmana svarts löpare på g7.

17...Da5

Svart går ur spiken på d-linjen och hotar samtidigt vits bonde på a2 samt dxe4.

18.Ld4!

Ett mycket starkt drag som genast försätter svart i svårigheter. Efter ett avbyte av svartfältslöparna hamnar svart i en positionellt förlorad ställning med dålig löpare mot stark springare, men det hade trots allt varit svarts bästa chans. Det var först här som Shanava började tänka på allvar, men nu är han redan riktigt illa ute.

18...e5?

18...Lxd4 19.Dxd4 0-0-0 hade varit bättre, men vit har en bekväm fördel efter 20.e5 och löparen på b7 blir totalt passiviserad.

19.Lb6! Dxa2??

Detta drag förlorar forcerat, men svart har inte något bra alternativ. På 19...Db4 följer 20.exd5 med klar fördel för vit. Svart har ingen som helst kompensation för minusbonden.

20.Sc3 Da1+ 21.Kd2 Dxb2 22.

Tb1 Da3 23.Lc5 Da5 24.Txb7 Svart ligger nu inte bara pjäs under, utan har dessutom en mycket utsatt kung. Vit står på klar vinst.

24...d4

Nu vinner svart tillbaka pjäsen, men kommer strax att tvingas ge sin dam. 24...0-0-0 är ett lurigt drag med dubbelhoten Kxb7 och dxe4+. Vit har dock resurser även här i form av motattacken 25.Lb6! (25.Lb4 vinner också efter 25...dxe4+ 26.Ke2 Td2+ 27.Kxd2 Dd8+ 28.Ke2 Kxb7 29.fxe4 med merpjäs och angrepp för vit.) 25...dxe4+ 26.Ke2 Dxc3 (26...exf3+ 27.Dxf3 e4 28.Dxe4 The8 29.Tc7+ Kb8 30.Lxa5 Lxc3 31.Tb1+ Lb2 32.Txb2 matt) 27.Dc5+ Kxb7 28.Dc7+ Ka8 29.Da7 matt.

25.Lb4 dxc3+ 26.Kxc3!

Aktivitet!

26...Dd8 27.Te7+ Dxe7

27...Kf8 28.Td7+ förlorar också damen.

28.Lxe7

Här slutade mina förberedelser inför partiet. När datorn plötsligt föreslog 28...Lf8 som bästa draget förstod jag att det var dags att avsluta analysen.

28...Kxe7 29.Dc5+ uppg.

Matt följer inom kort: 29...Ke8 30.Dc6+ Ke7 31.Db7+! Ke6 32.Tb1 Thd8 33.Tb6+ Td6 34.Dd5+ Kd7 35.Dxd6+ Ke8 36.Dc6+ Ke7 37.Db7+ Kd8 38.Dxa8+ Kc7 39.Da7+ Kc8 40.Tb8 matt.

En mycket skön seger för min del efter bara cirka en timmes spel. Det var dessutom min första riktigt helgjutna prepp.

(Kommentarer av Emanuel Berg)

Franskt (C 16)

Vladimir Akopian

Emanuel Berg

1.e4

En överraskning. Jag hade förväntat mig antingen 1.d4 eller 1.Sf3 eftersom Akopian har mer erfarenhet än jag efter de inledningsdragen. Nu stod vi på mer lika fot, men naturligtvis var han väl förberedd på mina franska varianter.

1...e6 2.d4 d5 3.Sc3

Normalt brukar Akopian spela 3.Sd2, så det var tydligt att han kom till partiet med något speciellt i kikaren.

3...Lb4 4.e5 Dd7!?

Ett intressant drag som jag testade vid två tillfällen i fjol. Normalt startar jag med 4...c5, men det leder till klart skarpare spel, vilket hade varit mycket farligt mot min välförberedde motståndare. Svart avvaktar i stället med det tematiska c7-c5 och koncentrerar sig till att börja med på att få kontroll över de vita fälten. Svarts huvudidé är att spela b7-b6 följt av La6 och byta av vitfältslöparna. Damen på d7 har som uppgift att gardera g7-bonden med draget f7-f5 i händelse av att vit spelar damen till g4.

5.a3 Lxc3+ 6.bxc3 b6 7.Dg4 f5

8.Dg3 La6 9.Lxa6

Vit byter av löparen vilket deplacerar svarts springare på kanten. Denna springare är egentligen på väg till c4 via c6-a5 och får nu en lång väg tillbaka.

9...Sxa6 10.Se2

Ett listigt drag från vits sida som sätter upp en liten fälla. Vit kan också spela det tematiska 10.a4 Sb8 11.a5 Sc6 12.axb6 cxb6, men frågan är hur mycket vit egentligen får ut av den halvöppna a-linjen. Svart har vunnit en del tid och ligger bra till i utvecklingen, t.ex. 13.Se2 Sa5 14.Sf4 0-0-0 15.Txa5 bxa5 16.0-0.

10...0-0-0!

Det sätter stopp för vits tricks. Nu är springaren redo att manövreras runt till c4. Nackdelen är att vit får en del extra tid, vilket bör utnyttjas till en snabb aktion på damflygeln.

11.Sf4

11.a4! är mer direkt och bättre eftersom det ger vit en halvöppen a-linje att spela på, och svart hinner inte längre läsa till damflygeln, t.ex. 11...Sb8 12.a5 Sc6 13.axb6 cxb6 14.0-0 med goda angreppschanser för vit på damflygeln.

11...Sb8 12.0-0

Även här är 12.a4 mycket intressant med idén 12...Sc6 13.a5!? (I partiet Hirneise-Brynell, Helsingör 2007 följde 13.La3 och svart fick braspel efter 13...Sa5 14.Lb4 Sc4 15.a5 g6 16.Dg5 Te8 17.h4 Se7 18.h5 Sc6 19.axb6 cxb6 20.hxg6 hxg6 21.Th6 a5 22.La3 Sd8 23.Txh8 Txh8 24.Sh3 Da4 och vann senare också partiet.) 13...Sxa5 14.Txa5 bxa5 15.0-0. Vit har kompensation för offrart material. I partiet Polgar-Adams, Haifa 1989 fick svart problem efter 15...Kb8 16.La3 Se7 17.Lxe7 Dxe7 18.Dd3 c6 19.Da6 Ka8? (Bättre är 19...Td7 20.Sd3 Tb7 21.Sc5 Tb6 22.Dxa5 Ka8

och svart håller ihop ställning-
en.) 20.Dxc6+ Db7 21.Dxe6 med
klar fördel för vit.

En annan idé är 12.h4 Sc6 13.
Sh5 för att framtvunga försvag-
ningen g6, t.ex. 13...g6 (13...Df7?
är dåligt på grund av 14.Dxg7
[14.Sxg7?? Td7 förlorar pjäs.]
14...Dxh5 15.Dxh8 Dg6 16.Kf1!
följt av h3 och g3 och vits dam går
inte att fanga in.) 14.Sf4 Sge7
15.h5 Tdg8.

12...Sc6 13.Te1

Det förbereder Sh5, men hela
vits plan är förfelad eftersom svart
får allt för mycket tid och hinner
läsa damflygeln.

13.a4 var fortfarande möjligt
med idén 13...Sa5 14.La3 Sc4
15.a5! Sxa5 16.Lb4 Sc6 17.c4!?
(Den enda vettiga uppföljningen
till bondeoffret på a5. Annars lig-
ger vit bara en ren bonde under.)
17...Sxb4 18.Txa7 och vit har ett
mycket starkt initiativ för offrat
material.

13.Sh5!? var ett intressant
alternativ, t.ex. 13...g6 (Vits dam
tycks hamna illa till efter 13...Df7
14.Dxg7 [14.Sxg7 Td7 förlorar
pjäs för vit, och 14.Sf4 Sa5 ger
bara svart extra tid.] 14...Dxh5
15.Dxh8 men det är inte lätt för
svart att fanga in damen. Efter
15...Df7 med hotet Sce7-g6 föl-
jer 16.Lg5 Sce7 17.Lf6! och vits
dam klarar sig. Efter 17.Lxe7
Dxe7 följt av Tf8 och Sh6 vinner
svart damen.) 14.Sf4 och vit har
skapat ytterligare svagheter på
svarts kungsflygel. (Efter 14.Sf6
vinner svart bonde med 14...Sxf6
15.exf6 Tdf8, men vit har viss
kompensation med tanke på sin
starka löpare och tryck längs
e-linjen mot den svaga bonden
på e6.)

13...Sa5 14.Sh5 g6

14...Df7? är dåligt på grund av
15.Dxg7 Dxh5 16.Dxh8 Dg6
17.Te3 och tornet hjälper vits
dam ut från h8 med klar fördel
för vit.

15.Sf6

Ett tacksamt drag för svart. Vits
springare står visserligen attrak-
tivt placerad på f6, men den kan
inte göra svart någon större ska-
da. Svart kan därför lugnt låta
den stå där och manövrera runt
den. Det finns inte någon åter-
vändo för vits springare utan den
måste välja att antingen förbli
kvar på f6 eller byta bort sig mot
springaren på g8, vilket gynnar
svart.

15.Sf4 hade jag planerat att
bemöta med 15...Se7 16.Dh4
(Vit hotar att gå in med damen
till f6 varpå svarts e-bonde fal-
ler.) 16...Tdf8 (Det hindrar Df6
och förbereder h7-h6 för att
förstärka kontrollen över de
svarta fälten.) 17.Dh6 (Vit hind-
rar h7-h6, men damen är en dålig
blockadpjäs och blir strax tvung-
en att vika undan.) 17...Tf7! (Det
förbereder Sg8 för att mota bort
vits dam, varefter h7-h6 snart
kan genomföras.) 18.a4 Sg8
19.Dh4 Tg7. Svart har stoppat
vit på kungsflygeln och blockerat
damflygeln med goda framtids-
utsikter.

15...Df7 16.h4 h6 17.Lf4

Efter 17.a4 vinner svart bonde
med 17...Sxf6 18.exf6 Dxf6 och
står i varje fall inte sämre.

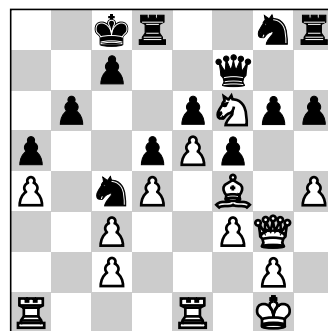
17...Sc4 18.a4 a5!

Läser damflygeln helt vilket
hindrar allt tänkbart motspel från
vits sida. Vits enda återstående
vinstplan är att genomföra g2-g4,
vilket är oerhört riskabelt. Det är
därför snarare svart som har
vinstchanser här, men vit har
terrängfördel vilket gör det svårt
för svart att manövrera.

19.f3!

Det är viktigt för vit att skapa ett
flyktfält för kungen, eftersom
svart snart är i färd med att spela
g6-g5! Detta är också ett steg i
vits enda egentliga motspelsplan
med g2-g4. Vit får problem efter
19.Te2? g5! 20.hxg5 hxg5 21.

Dxg5?? (Svart har full kompen-
sation för den offrade bonden
efter 21.Lxg5 Sxf6 22.Lxf6 Tdg8
23.Df3 Th7 följt av Tg4 och Dh5
med ett starkt initiativ.) 21...Sxf6
22.Dxf6 (22.exf6 Tdg8 vinner
vits dam.) 22...Dh5 23.f3 Dh1+
och tornet på a1 faller.

19...Kb7

Ett nyttigt drag. Om svart inte
kan genomföra g6-g5 på ett
gynnsamt sätt, så har han ändå
vinstchanser genom att bryta upp
damflygeln med antingen Tc8
följt av c7-c5 eller Ka6 följt av
c7-c6 och b6-b5. Vit måste där-
för hela tiden vara uppmärksam
på båda flankerna.

Även bondeoffret 19...g5!? är
intressant. Svart har kompen-
sation efter 20.hxg5 hxg5 21.Dxg5
(Eller 21.Lxg5 Sxf6 22.Lxf6 [Vit
får problem efter 22.exf6? Tdg8
23.f4 Sd2 och svarts springare får
en utmärkt utpost på e4.]
22...Tdg8 23.Df4 Dg6! 24.Te2
Th3! och svart står klart bättre.
Vit kämpar för överlevnad och
den extra bonden har inget att
säga till om i denna ställning.)
21...Tf8! (Ett listigt drag som för-
bereder slaget på f6 följt av De8
med damvinst.) 22.Lg3 (Vit
tvingas backa för att skapa en
flyktväg för damen.) 22...Sxf6
23.exf6 (23.Dxf6?? Dg8 förlorar
på stört.) 23...Tfg8 24.Df4 Th7!
(Svart övergarderar c7-bonden
och hotar att slå på f6.) 25.Lh4
(Vit kan också ge tillbaka f6-

bonden genast och försöka få aktivt motspel längs h-linjen, men efter 25.Kf2 Dxf6 26.Th1 Thg7 27.Th3 De7 är vit hårt pressad. Svart kan spela på båda flankerna och jag har svårt att tro att vit kan hålla ihop ställningen i långa lop-pet.) 25...Tgh8 26.g3 Dxf6!. Spel med finesse. Damen går inte att slå på grund av 27...Th1+ följt av T8h2 matt. Vit får i stället lida med 27.Kg2 Dg6 28.Th1 Kb7 varpå svart lugnt kan pressa vidare utan att behöva ta några som helst risker.

20.Te2 Dg7

Ett säkringsdrag för att kunna bemöta t.ex. De1 med g6-g5!. Det fanns dock bättre alternativ för svart som hade satt vit under stark press. Mycket lovande var även här 20...g5!, vilket jag tyvärr inte övervägde under partiet, t.ex. 21.hxg5 hxg5 22.Dxg5 (På 22.Lxg5 följer 22...Sxf6 23.exf6 [23.Lxf6 bemöts med 23...Tdg8 24.Df4 Th7 25.Kf2 Dg6 26.Tg1 De8 27.Ta1 Sb2 och a4-bonden faller med klar fördel till svart.] 23...Tdg8 24.Tae1 Th5 25.f4 Sd6 26.Txe6 Se4 27.Te7 [Svart står klart bättre även efter 27.T6xe4 dxe4. Vit har två bönder för kvaliteten, men löparen på g5 är helt inmurad och deltar knappt i spelet. Bonden på f6 är vits enda hopp, men den är relativt enkel att stoppa. Det kan följa 28.De3 Tgh8 29.Kf2 Da2 30.Dd2 Dxa4 31.d5 Da2 32.Td1 T5h7 med vinstspel för svart. Vit kan skapa visst motspel med d6, men det är inte tillräckligt. Svarts fria a-bonden kommer att bli en avgörande maktfaktor i slutändan.] 27...Dxf6! 28.Lxf6 Txg3 29.c4 Sxf6) 22...Tf8 23.Lg3 (23.Dg3 Sxf6 24.exf6 Tfg8 25.Df2 Th5 26.Tee1 [26.Tae1 förlorar omedelbart efter 26...Dh7 följt av Th1+] 26...Dxf6 27.Kf1 Dg6. Svart har i det närmaste avgörande fördel och vit är tvungen att

ge upp ytterligare material med 28.Ke2 för att ha en chans att överleva. Men svart gör bättre i att behålla pressen och ta kontroll över den öppna h-linjen med 28...Tgh8! än att norpa bonden på g2 vilket skulle ge vit aktivt motspel efter Tg1.) 23...Sxf6 24.exf6 (24.Dxf6?? Dg8) 24...Tfg8 25.Df4 Tg6 26.Lh4 Tgh6 27.g3 Dxf6!. (Damen går inte att slå på grund av Th1+ följt av T8h2 matt.) 28. Tae1 Dg7.

21.Tae1

21.Sh5 Df7 22.Sf6 är remi, men 21.Kf2!? är en intressant möjlighet.

21...Se7 22.Tb1?

Bättre är 22.Sh5! Df7 23.Sf6 och remi, medan 22.Kf2 Tdg8!? 23.Sxg8 Txg8 24. Th1 g5 25.hxg5 hxg5 26.Lc1 f4 27.Dh3 Sf5 ger svart kompensation för kvaliteten.

22...Kc8?

22...Tdg8! hade gett svart klar fördel efter 23.Sxg8 Txg8 24. Kf2 (24.Lc1! g5 25.Dh3! Dg6 [25...Df7 26.hxg5 hxg5 27.g4] 26.hxg5 hxg5 27.g4 [27.Tf2 f4 28.g4 fxg3 29.Dxg3 Sf5 30.Dh3 De8 31.Ta1 Th8] 27...De8) 24...g5 25.hxg5 hxg5 26.Ld2 f4 27.Dh3 Sf5 28.Th1? Sg3 29. Dxe6?? Sxh1+ 30.Kg1 Td8! 31. Kxh1 Dh7+ 32.Kg1 Dxc2 och svart vinner.

23.Kf2 Tdf8

Svart hotar att spela Tf7, vilket skulle ta bort möjligheten till remi med Sh5, och vit skulle bli klart pressad.

24.Sh5! Dh7 25.Sf6 Dg7 26.Sh5 Df7 27.Sf6 Dg7 remi

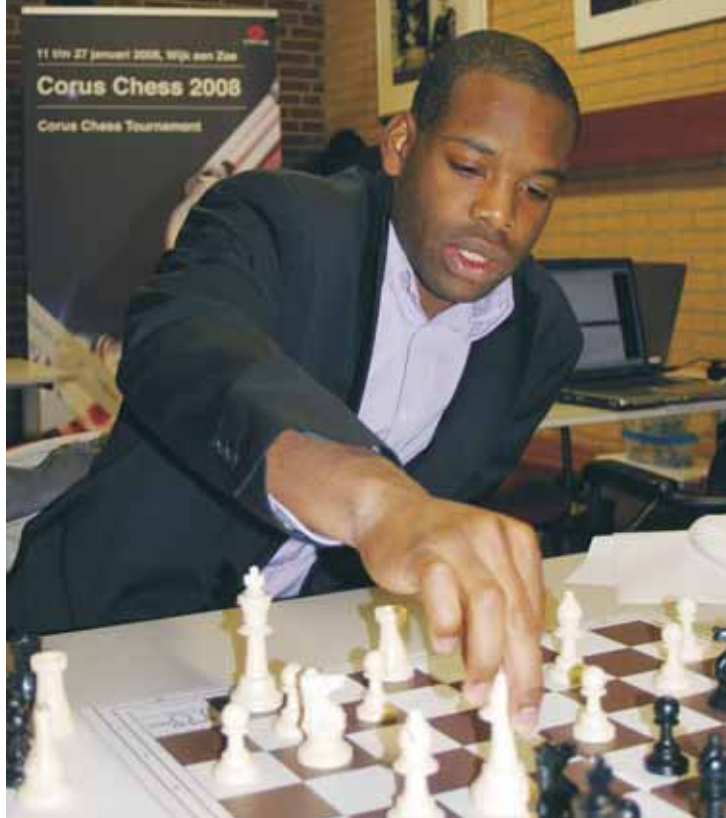
Det är remi efter 27...Sg8 28. Tbe1. Svart kan spela vidare med 27...Sc6, men ställningen är ungefär lika.

(Kommentarer av Emanuel Berg)

Foto: Cathy Rogers

Europamästaren Sergei Tiviakov.

En rapport inifrån

TEXT: PONTUS CARLSSON • FOTO: CATHY ROGERS

Redan i mitten av maj förra året fick jag en åtråvärd inbjudan till Corus Chess Tournament i Wijk aan Zee, världens starkaste evenemang, och tackade givetvis ja ganska omgående. Det är en stor schackfestival med turneringar på alla möjliga nivåer, en höjdare för schackälskande amatörer som kan spela själv och sedan från första parkett se spelare som Kramnik, Topalov, Anand och Carlsen göra upp i samma hall. De tre stjärnästargrupperna A, B och C drar många åskådare varje dag

och är ett bevis på att schack visst kan vara en publiksport. Jag fick till min "besvikelse" ingen inbjudan till grupp A, men Norden hade ändå en representant i den superstarka A-gruppen i den sympatiska norrmannen Magnus Carlsen. Efter att ha sett nivån på A-gruppens förberedelser insåg jag att grupp C nog var bra mycket bättre för nattsömn.

Min turnering drabbades av ett för min del välkommet avhopp precis innan turneringen, då den överlägsne rankingfavoriten

Jevgenij Mirosnitjenko lämnade återbud. Han ersattes av kinesen Li Shilong som visserligen är stormästare men inte i närheten av Mirosnitjenkos nivå. Topp-rankad i min grupp var den unge italienaren Fabiano Caruana som föddes samma år som Danmark vann fotbolls-EM. Startfältet var dock väldigt jämnt och de flesta låg inom ett hundrapoängsintervall.

Jag kände mig hoppfull inför turneringen eftersom jag redan hade haft min årliga traditionsenliga sjukdomsperiod under Rilton Cup och därför inte trodde att jag skulle kunna bli sjuk igen. Aj så fel jag hade. Redan efter två dagar låg jag nerbäddad i hotell-sängen med 39,7 graders feber och undrade hur uselt klimat ett land kan ha. De första sju ronderna blev därför väldigt speciella för mig, då jag höll en väldigt låg profil och försökte spara all kraft till partierna. Mina schackliga förberedelser till partierna var i det närmaste obefintliga, men jag hade tur med lottningen och mötte många av gruppens lite svagare spelare i början.

Det började väldigt bra med en etta som svart i en intressant drake mot Parimarjan Negi. Rond två var en deprimerande igelkott mot Mark van der Werf där jag kom lite sämre men inte hade några problem att hålla ihop ställningen. Det var dock inget roligt parti att spela, speciellt inte med feber. Inför rond tre var jag i så uselt skick att jag frågade turneringsdomaren Alex Rose om det var möjligt att skjuta upp partiet till någon av fridagarna, men det gick inte. Alex är läkare och kom förbi med sina mirakeltabletter som han yrkade på att jag skulle ta. Jag följde hans råd och spelade på tabletter precis som de stora fotbollsspelarna brukar göra när de egentligen är skadade. Jag har

Pontus Carlsson mot Dennis Ruijgrok i fjärde rondan.
Holländaren lät sig överraskas i öppningen.

fortfarande inte bestämt mig vilket som är mest idiotiskt, att spela schack drogad eller att spela fotboll drogad. Helt klart är ju att inget av det kan rekommenderas. Tabletterna hann inte verka före rond tre varför jag tvingades ta en snabb remi efter tolv drag som vit mot holländskan Zhaquin Peng. Jag var givetvis inte nöjd med det resultatet men det var inte mycket att välja på.

I rond fyra hade jag vit mot den på pappret svagaste spelaren i turneringen, holländaren Dennis Ruijgrok. Min tur höll i sig och han gick rakt in i en gammal prepp. När Dennis sedan avvek från preppen gjorde han det med ett dåligt drag varefter jag vann lätt. Magnus Carlsen berättade/beklagade sig sedan under den första fridagsmiddagen att han hade hittat samma lucka som jag, men att ingen på hans nivå var villig att gå in i varianten.

Med två vinster och två remier på de fyra första partierna var jag med i toppen. Tysken Arik Braun hade dock rivstartat med fyra raka segrar. Även Caruana låg bra till

med tre vinster och en remi. Jag hade förhoppningen att fridagen skulle räcka för att bli kvitt influensan, men den visade sig ihängsen och jag fick vänta ytterligare ett par ronder innan jag blev helt frisk.

Kvällen före fridagen ordnades en mycket trevlig middag där spelarna, deras respektive och sekundanterna umgicks med representanter från sponsorerna och då i huvudsak från stäl-företaget Corus. Ledningen för Corus avslöjade att Corusturneringen är garanterad till år 2013. Ett mycket glädjande besked eftersom jag aldrig har sett en så välorganiserad turnering tidigare. Arrangörsstaben med Jeroen van den Berg och Dolf Vos i spetsen gjorde ett förstklassigt jobb för att få spelarna att trivas i Wijk and Zee. Samtidigt gjorde vädergudarna ett lika förstklassigt jobb för att få oss att inte trivas. Regn-oväder och kyla blandades med vindar av nästan stormstyrka. Under sponsormiddagen, som hölls i ett stort elegant öltält speciellt upprest för turneringen,

var vi många som var lite oroliga för att tältet inte skulle klara av vindarnas styrka, men arrangörsstaben försäkrade att det inte var någon fara. Året innan hade vädret tydligen varit ännu sämre och de hade tvingats utrymma tältet under sponsormiddagen eftersom de inte var säkra på att det skulle stå pall för vindarna.

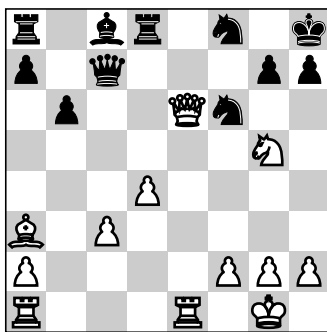
Det enda som spelarna brukar se som negativt i Corus är rondens starttid. Varje dag började vi spela halv två. Det är en tid som är lite svår att anpassa sig till eftersom man som schackspelare vill hinna sova, äta frukost, förbereda sig, äta lunch, vila, smälta maten samt transportera sig till spellokalen. Vill man hinna med allt före rondan behöver man gå upp ganska tidigt vilket inte ligger i en schackspelares natur, i alla fall inte under en turnering.

Den holländska kulturen spelar också spelarna ett spratt. Holländarna äter normalt sätt ingen riktig lunch utan endast ett lite starkare mellanmål och då oftast någon form av bröd. Därför fanns det heller inte många restauranger som var öppna och serverade lunch. De som hade öppet blev snabbt befolkade varför det var svårt att ta en snabblunch. Den nuvarande starttiden halv två sägs vara en kompromiss mellan turneringsarrangörerna och Garri Kasparov sedan han vägrat att gå med på den tidigare starttiden klockan ett.

När tävlingen återupptogs efter fridagen förlorade jag helt onödigt en klart bättre ställning som svart mot Dimitri Reinderman, och efter en händelslös remi som vit mot Efstratios Grivas hade jag förlorat kontakten med toppen. Det skulle dock bli ännu värre. Jag hade två tuffa partier med de svarta pjäserna kvar mot ledande Caruana samt mot Irina Krush.

Mot Caruana chansade jag på att överraska honom i öppningen, men som så många gånger förr spelade han något nytt som jag inte hade en susning om hur man skulle bemöta. Redan efter åtta drag i en Najdorf var jag ute ur mina teorikunskaper. Jag hittade sedan en mycket intressant idé men förbrukade alldeles för mycket tid, missade mina chanser och dukade under.

Inte heller nästa parti blev som jag hade tänkt mig. Krush som ofta spelar starkt med vit och betydligt sämre med svart överraskade mig i öppningen med en välförberedd variant i e3-Nimzo. Jag kom fel tidigt och när jag hade valet mellan att gå in i ett slutspel med minusbonde men med goda remichanser och att skapa enorma men för min del ogynnsamma komplikationer valde jag att chansa på komplikationerna. Jag var till en början ganska nöjd med mitt val eftersom Krush föll i djupa tankar. Jag var inte lika nöjd när hon efter en timmes betänketid kom upp med följande briljanta idé.

17.Sf7+!

Efter 17.Df7? Df4! verkar svart klara sig hyfsat, t.ex. 18.Lxf8? (På 18.Le7! följer 18...Lg4 eller 18...Ld7) 18...Dxg5 19.Te7 Sh5 20.Te5 (20.Te8?? Txe8 21.Dxe8 Dxg2+! 22.Kxg2 Lb7+ och svart vinner) 20...Dg6.

17...Kg8 18.Sh6+!

Med springaren på h6 uppstår ytterligare taktiska hot för vit och svarts dam blir överbelastad.

18...Kh8 19.Df7! Df4 20.Lc1!

Svart har inget vettigt försvar mot den klassiska kvävsmatten Dg8+ följt av Sf7. Krush berättade för mig efter partiet att det här var den snyggaste idén som hon någonsin hade hittat och utan att ha sett samtliga hennes partier är jag beredd att tro henne.

NÄR NIGEL SHORT på kvällen frågade hur det hade gått kom jag med det fyndiga svaret:

– I got Krushed.

Short var för övrigt inblandad i en av de två mest uppmärksammade händelserna under Corusturneringen. Den andra händelsen utspelade sig i Reykjavik när schacklegenden Bobby Fischer tragiskt avled. Inför rond sex hölls en tyst minut till Fischers ära.

I förra numret av TfS behandlade Johan Sigeman den konflikt som uppstod mellan Short och Ivan Cheparinov. Av pressen döptes historien till "Handshakegate". Short var väldigt nöjd med sitt spel i partiet, men i ett kvällssamtal med mig, Etienne Bacrot och dennes sekundant Arkadij Naiditsch uttryckte han sin oro för att han låg farligt nära uppflyttning till A-gruppen. Short menade på att öppningsförberedelserna i A-gruppen var något i hästväg, och jag vet inte hur många gånger han nämnde ordet pain (smärta) när han beskrev sin senaste turnering i kamp med världseliten. Bacrot som också låg bra till för uppflyttning till A-gruppen skojade lite och sa att Short gärna fick donera en eller två poäng till honom.

Efter andra fridagen var jag helt frisk och fast besluten att avsluta turneringen bra. Det började utmärkt mot Arik Braun som hade

en rejäl svacka mellan rond sju och tio med fyra raka förluster.

Franskt (C 07)

Pontus Carlsson

Arik Braun

1.e4 e6

Arik är en franske expert liksom hans sekundant, den tyske stormästaren Georg Meier. För min del var det därför inte svårt att förutse vilken öppning det skulle bli.

2.d4 d5 3.Sd2 c5

Jag hade på känn att Arik skulle spela den här varianten eftersom mitt harmlösa parti från Scandinvian Chess Tournament mot Rasmus Janse är omöjligt att missa i databasen. I det partiet lyckades jag till slut utjämna efter ett par exakta drag. Det var ingen vidare reklam för varianten från vits sida när jag tvingades leta utjämning efter tio tolv drag. Till det här partiet hade jag därför förberett en liten överraskning.

4.exd5 Dxd5 5.dxc5!?

Ett intressant drag som leder till ganska utforskade ställningar med mycket spel för båda sidor. Den starkaste spelare som har använt sig av draget är Michael Adams.

5...Sf6 6.Sg3 Lxc5 7.Lc4 Dh5?!

Det här tror jag är fel fält för damen eftersom den lätt kommer under attack. Bättre är 7...Dc6 8.De2 Sbd7 9.Sb3 a6 10.a4! för att stoppa b5, t.ex. 10...Ld6 11.0-0 Dc7 med oklart spel i partiet Adams-Barejev, Halkidiki 2002.

8.De2 a6

8...Sbd7 bemöts också med 9.Sf1. Efter 8...0-0 fick vit klar fördel i partiet Rizouk-Rojas, La Roda 2008. Partiet fortsatte 9.Sf1! Ld6 10.Lg5 b5?! 11.Lxb5 Lb7 12.Lxf6 gxf6 13.Sg3 och svart hade ingenting för den offerade bonden.

9.Sf1!

En stark manöver som motståndaren hade missat.

9...Ld6

Efter 9...b5 10.Sg3 Dg4 kan vit välja mellan 11.Ld3 Lb7 12.h3 Lxf3 13.hxg4 Lxe2 14.Lxe2 med klart bättre spel för vit som har löparparet och goda möjligheter att angripa svarts svagheter på både damflygeln och kungsflygeln, och 11.Lb3 Lb7 12.h3 Lxf3 13.gxf3 Dh4 14.Sf5! Dxf2+ 15.Dxf2 Lxf2+ 16.Kxf2 exf5 17.Te1+ Kf8 18.a4! och svart kommer att få svårt att stå emot vits löparpar.

10.Lg5!

Ett viktigt drag för att stänga in svarts dam.

10...h6

10...b5 11.0-0-0 bxc4 12.Dxc4 0-0 13.Txd6 ger vit en sund merbonde.

11.0-0-0 hxg5 12.Txd6 g4?!

12...Sc6 var nog bättre även om vit får fördel med det starka 13.h4!, t.ex. 13...Dg4 (13...g4 14.Sg5 0-0 15.Sg3 Dh6 16.Kb1 ger vit fint spel eftersom alla hans pjäser är aktivt placerade till skillnad från svarts.) 14.Se3 Df4 15.Tdd1! g4 16.Sg5 b5 17.g3 De5 18.f4 gxf3 19.Dxf3 0-0 20.Ld3 Lb7 21.Sg4 Sxg4 22.The1! Df6 23.Lh7+ Kh8 24.Dxg4 g6 25.h5 Se5 26.Txe5! Dxe5 27.hxg6 fxg6 28.Dh4 och vit vinner.

13.Dd2! Sc6

13...Se4! 14.Td8+ Ke7 15.Txh8 Dxh8 16.Dd4 gxf3 17.Dxe4 fxg2 18.Dxg2 ger vit fördel.

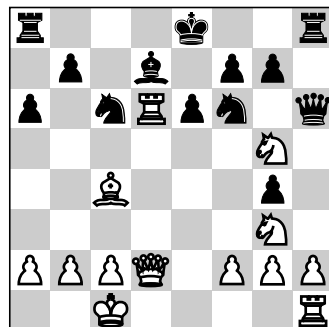
14.Sg5

Det här är ett mycket fint fält för springaren eftersom den både

trycker på f7 och stänger ute svarts dam från spelet.

14...Ld7 15.Sg3 Dh6?

15...Dg6! 16.Ld3 Dh6 var nödvändigt, men 17.h4 ger vit det klart bättre spelet eftersom svarts dam är deplacerad på h6.

16.De3?

Pontus Carlsson mot Fabiano Caruana, som inte lät sig överraskas i öppningen.

Här fanns det direkt vinnande 16.Sf5! exf5 (16...Dg6 17.Txd7 Sxd7 18.Sd6+ Ke7 19.Sdx7 Sde5 20.Lxe6) 17.Lxf7+ Ke7 (17...Kf8 18.Txc6!). Det enkla draget hade jag missat. Svart kan inte slå tillbaka på grund av vits matthot på d6. 18...Dxg5 19.Dxg5 Lxc6 20.Lc4 och vit vinner.) 18.Te1+ Kd8 19.Le6 och vit vinner.

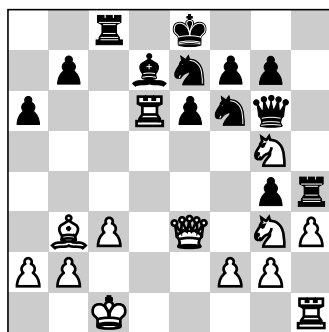
16...Se7

16...0-0 17.h3! var min idé.

17.h3 Tc8 18.Lb3 Dg6 19.c3!

För att ta bort svarts matthot på c2 samt förbereda Lc2.

19...Th4

20.Thd1

Enklast men 20.Sxe6! var också starkt, t.ex. 20...fxe6 21.Lxe6 La4 (21...Lxe6 22.Txe6 Tc7 23.Te1 Df7 24.Sf5 och vit vinner.) 22.b3 Dh6 23.Dxh6 Txh6 24.Thd1 Txc3+ 25.Kb2 Sfd5 26.bxa4 med klar vit fördel.

20...Dh6 21.hxg4?!

Det profylaktiska 21.Kb1 var nog ännu starkare, men nu började vi få lite ont om tid, och när man har ont om tid är det lättare att räkna på forcerade varianter.

21...Txg4 22.f4 Dh4

Eller 22...Dh2 23.T6d3! Dxg2 24.S3e4 Sxe4 25.Sxe4 Sf5 26.Sd6+! Sxd6 27.Txd6 Lc6 28.Lxe6! och vit vinner.

23.S3e4!

Sämre är 23.Txd7 Sxd7 24.Lxe6 fxe6 25.Dxe6 Txg5 26.Dxd7+ Kf7 27.fxg5 Dxg5+ 28.Kb1 Dg6+! 29.Ka1 Tc6 o.s.v.

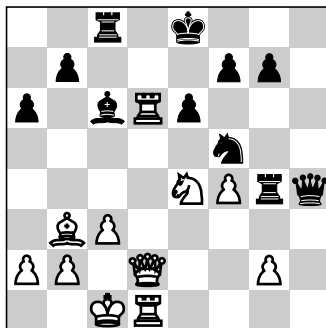
23...Sxe4

Eller 23...Txf4 24.Sxf6+ gxf6 25.Sh3 Sf5 26.Dxf4 Dxf4+ 27.Sxf4 och vit vinner.

24.Sxe4 Lc6

Eller 24...Txf4 25.Txd7 Txe4 26.Db6 Sd5 27.Dxb7 och vit vinner.

25.Dd2 Sf5

26.Txc6! Txc6 27.Dd7+ Kf8 28.Sg5 Sd6 29.Txd6 De1+ 30.Td1 De3+ 31.Kb1 uppg.

Det finns inte något försvar mot matt på d8 eller f7.

I rond tio spelade jag remi som svart mot John van der Wiel. Efter partiet var han nöjd med att ha fått in en av sina gamla nyheter, som han enligt egen utsago uppfann innan jag var född!

Nästa rond blev en besvikelse. Jag lyckades inte vinna som vit mot Li Shilong, en helt kompromisslös spelare som hatar remier. Hans tidsförbrukning brukar vara helt otrolig och det är inte alls ovanligt att han har lika många sekunder som drag kvar efter ett tjugotal drag. Min taktik var därför att undvika hans förberedelser och sedan låta honom börja tänka. Taktiken totalhavererade och det var min tid som rann iväg. Det märktes att Li inte var van vid att ha bättre tid än motståndaren och jag kunde enkelt spela ner honom. I stark tidsnöd slängde jag iväg det rutinerade fyrtioförsta draget

som givetvis var en stor groda och kostade mig segern. Efter den tråkiga remin var det stenhårt spel som svart mot Anna Usjenina som gällde. Det största problemet med Usjenina var som holländaren Friso Nijboer uttryckte det hennes sekundant, den nyblivne Europamästaren Sergei Tiviakov.

Mycket riktigt hade hon ordentliga förberedelser med sig till vårt parti, så jag beslöt mig för att ta en rejäl chans.

Modern Benoni (A 60)

Anna Usjenina

Pontus Carlsson

1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.g3

En liten överraskning eftersom Usjenina oftast brukar spela 3.Sf3, men efter att ha förlorat relativt enkelt i första rondan mot John van der Wiel hade hon väl ingen lust att gå in i Damindiskt. De flesta som spelar 3.g3 försöker efter 3...d5 få in svart i Katalanskt med 4.Sf3. Den israeliske superstormästaren Boris Avrukh använder sig ofta av partidraget. Förra året använde sig även Kramnik av det för att besegra Aleksejev.

3...c5

Det leder oftast till skarpa Benoniställningar. Draget passade utmärkt för just det här partiet eftersom jag hade kunnat avläsa ur min databas att min motståndare inte riktigt trivs i alltför röriga taktiska ställningar.

4.d5

4.Sf3 är ett lugnare alternativ, om vit inte vill gå in i de skarpa Benoniställningarna.

4...exd5 5.cxd5 b5!?

Det här är väldigt ambitiöst. Svart försöker få en förbättrad version av Modern Benoni. Han har tänkt utnyttja att vits springare inte står på c3 genom att ta extra terräng med b7-b5. Draget har spelats av starka spelare som

Kasparov och Gelfand.

6.e4!?

6.Lg2 d6 är huvudspåret. Vit försöker sedan, som i alla Benoniställningar, att genomföra e4-e5. Det är dock inte klart vilken pjäsuppställning som är vits bästa, varför springaren på g1 har testat alla möjliga fält och vägar. Svart har dock löst sina problem oavsett om den har gått till h3, f3 eller e2. En annan viktig plan för vit är att spela a4 för att sedan försöka ta kontroll över fältet c4, helst genom att placera en springare där. Svart bör inte låta detta hända, utan måste se till att han har resurser att kämpa om c4. Det viktigaste för svart är att göra en korrekt bedömning om han har tid att spela g6 följt av Lg7, eller om han måste spela långsammare med Le7 följt av Te8 och sedan Lf8. Orsaken är givetvis framstöten e4-e5 varefter svart är väldigt sårbar på diagonalen h1-a8.

Efter 6.Lg2 d6 ansågs 7.b4 tidigare vara vederläggningen av svarts spel, men det hela är inte så klart: 7...Lb7! är Timmans starka nyhet från 2000 varpå 8.bxc5 dxc5 9.e4 Ld6! 10.Sd2 0-0 11.Se2 Te8 12.0-0 La6! 13.f4 Sbd7 14.e5 Sxe5 15.fxe5 Lxe5 16.Tb1 b4 gav svart bra spel i partiet Chernin-Timman 2000. Kasparov spelade 7...Sbd7!? mot Kasimdzjanov 2001 och vann lätt. 7...cxb4 8.a3 bxa3 9.Sxa3 Ld7 10.Sf3 är vits idé, och han har fint spel för bonden tack vare svarts svaga bönder på damflygeln och hans stora hål på c6.

Efter att jag hade spelat 5...b5 började jag fundera på varför hon gått in i den här varianten, eftersom jag ansåg att ställningarna inte passade henne. Då kom jag på att Kramnik hade slagit Aleksejev med något skarpt drag som jag inte hade kollat. Mycket riktigt hade Usjenina förberett

6.e4 med hjälp av Kramniks parti. Jag beslöt mig därför att ta en stor risk genom att spela ett drag som jag visste inte var det bästa, bara för att gå ur hennes förberedelser.

6...De7?

Draget fick en lyckad premiär, men det skulle förvåna mig om det någonsin spelas igen eftersom vit har två bra sätt att få klar fördel. 6...Sxe4 är givetvis det kritiska draget, t.ex. 7.De2 De7 8.Lg2 Sd6 (8...f5 har angetts som svarts bästa drag och leder till ställningar där vit har ett klart initiativ för bonden: 9.Le3 La6 10.Sh3!? [10.Sc3 b4 11.Sb5 d6 12.a4!] 10...b4 11.Dc2 med idén Sd2 ger vit bra spel för den offerade bonden.) 9.Le3 b4 10.Lxc5 Dxe2+ 11.Sxe2 Sa6 12.Lxd6 Lxd6 13.Sd2 Tb8 14.Sc4 Le7 15.d6 Lf6 16.Sf4 Sc5 17.0-0 La6 18.Sd5 0-0 [18...Lxc4 19.Sxf6+ gxf6 20.Tfc1. red.] 19.Sxf6+ gxf6 20.Ld5 var något bättre för vit i partiet Kramnik-Aleksejev, 2007. Kramnik är som bekant väldigt stark i den här typen av ställningar och vann enkelt.

7.Lg2

7.f3!? kändes också starkt. Vit bara garderar sitt centrum och satsar sedan på att utnyttja den svaga b5-bonden och den klumpiga damplaceringen på e7, t.ex. 7...a6 (7...Lb7 8.Se2 är bättre för vit, medan 8.Lxb5 Sxd5 9.Se2 Sb6 10.0-0 a6 11.La4 Dd6! inte är lika klart.) 8.a4! för att få tillgång till fältet c4 med fördel för vit.

7...d6 8.De2?

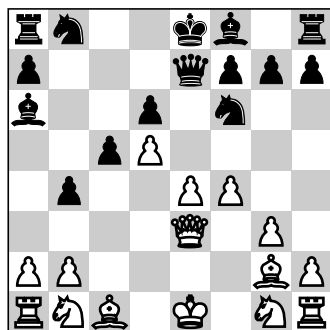
Damen står dumt på e2 eftersom svart får möjlighet att attackera den med La6 och b4. 8.Se2! g6 9.0-0 Lg7? (9...Sbd7 10.Sbc3 ger vit fördel eftersom svart har många svagheter att täcka.) 10.e5! Dxe5 11.Sec3 0-0 12.Sxb5 är riktigt illa för svart.

8...b4 9.f4

9.e5? Dxe5 10.Dxe5+ dxe5 11.d6 e4 är bra för svart.

9...La6 10.De3?!

10.Dc2 var klart starkare, men de många tidiga misstagen var ett tydligt tecken på att min motståndare inte trivdes i ställningen. 10...Sxd5 11.Da4+ Kd8 12.Dd1! ger vit en del kompensation för minusbonden och goda chanser i praktiskt spel.

10...g5!

Jag kunde bara inte motstå det här vilda och spännande draget, speciellt då jag kände på mig att det skulle komma som en överraskning för motståndaren.

11.Se2

11.fxg5? Sg4 12.Df4 (12.Db3 Lg7 [med idén Sg4-e5-d3] 13.Da4+ Dd7 14.Dxd7+ Sxd7 är väldigt bra för svart trots minusbonden.) 12...Se5 13.Lf1 Lg7 ger svart en drömställning. Svart har en guldspringare på e5 en bra löpare på g7 och ett stort utvecklingsförsprång - vad mer kan man önska sig av ett bondeoffer!?

11...Sbd7

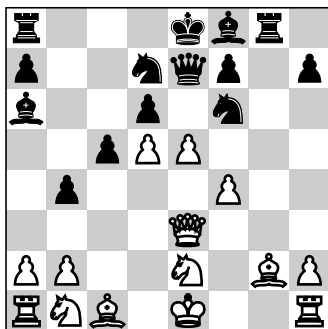
11...gxf4 var nog enklare men jag var rätt säker på att Usjenina inte skulle våga syna! 12.gxf4 (12.Sxf4 Lg7 ger återigen svart en fin positionell ställning.) 12...Tg8 13.Sg3 Sg4 14.Df3 Dh4 och svart vinner.

12.e5?

I stället gick hon *all in* med en urusel hand. 12.fxg5 var bättre, t.ex. 12...Sg4 13.Dd2 h6!? 14.a3

(14.g6 h5!? [14...fxg6 är också bra] 15.gxf7+ Dxf7 16.Tf1 [16.Sf4 Lh6 ger svart fin kompensering för bonden.] 16...Lh6 17.Dc2 [17.Dxh6 Sxh6 18.Txf7 Sxf7 med svart fördel.] 17...Dg7 och vits ställning har alla möjliga problem.) 14...b3!. Ett viktigt drag eftersom svart inte vill öppna damflygeln och släppa ut vits pjäser. Svart har ett starkt initiativ för den offrade bonden.

Efter 12.a3 gxf4 13.Sxf4 b3! 14.Dxb3 Sxe4 15.De3 0-0-0! (15...Sef6 ger svart fördel) 16.Lxe4 Te8 17.Sd2 f5 har svart fördel i de komplikationer som uppstår efter 18.b4. 12...gxf4 13.gxf4 Tg8!

Ett viktigt mellandrag som ger svart klar fördel.

14.Dh3

14.exf6 Dxe3 15.Lxe3 Tgx2 är helt hopplöst för vit, och 14.0-0 dxe5 är också väldigt bra för svart. Efter 14.Lf3 Sg4 15.Lxg4 Tgx4 har vit blivit av med den viktiga vitfältaren varefter d5-bonden inte kommer att gå att försvara. 14.Sg3 Sg4 15.Db3 Dh4 ger svart klar fördel.

14...0-0-0!

Svart utnyttjar bindningen på e-linjen till att sätta sin kung i säkerhet och få tornet i spel.

15.e6 fxe6

15...Te8! 16.f5 (16.exd7+?? Sxd7) 16...Se5 17.Sf4 h5 med idén Lh6 hade varit enklare.

16.dxe6 Sb6?!

16...Te8! är draget.

17.f5 Sg4 18.Sd2?

Här leder 18.Tg1! Lxe2 19.Kxe2 Dg7 20.Lf4 Dxb2+ 21.Sd2 d5 22.Lf3 Lh6! 23.Lxh6 De5+! 24.Le4 Sf6 25.Txg8 Txg8 till svart fördel.

18...Df6! 19.Le4

19.Tf1 d5 är inte heller så kul.

19...d5 20.Tg1

20.Lc2 Lxe2 21.Kxe2 De5+ och svart vinner, eller 20.Ld3 c4 21.Lb1 Lc5 och vit är helt ihopbundet.

20...dxe4 21.Txg4 Dxf5 22.Tg3 Dxb3 23.Txh3

Svart står givetvis på klar vinst. Det fanns ändå lite spänning kvar eftersom jag min vana trogen hade lite ont om tid.

23...Te8?!

23...Tg2 24.Sf4 Tdx2! 25.Lxd2 Tg1+ 26.Kf2 Txa1 hade varit det lättaste sättet att vinna.

24.Sb3 Txe6 25.Le3 Sc4 26.Lxc5 Sxb2 27.Lxf8 Txf8 28.Txh7?

Svart vinner även efter 28.Tc1+ Kb8 29.Sc5 Td6.

28...Sd3+ 29.Kd1

Efter 29.Kd2?? e3+ 30.Kc2 Tc6+ 31.Kb1 Tf1+ kan vit inte undgå maten.

29...e3 30.Sbd4 Tf1+ 31.Kc2

Txa1 32.Sxe6 Txa2+ 33.Kb3

På 33.Kd1 följer 33...Td2 matt.

33...Ta3+ 34.Kc2 Ta2+ 35.Kb3

Txe2

Med en ren pjäs över hade jag inga problem att köra hem partiet.

36.Sd4 Tb2+ 37.Ka4 Sc5+ 38.

Ka5 e2 39.Te7 Lc4 40.Sc6 Sb7+

41.Ka4 Ld5 42.Sxb4 Le4 43.

Txe4 Sc5+ 44.uppg.

Efter den segern var det bara sista ronden kvar. Den jämna tabellen gjorde att jag fortfarande hade chans på tredjeplatsen. Då min motståndare i sista ronden Friso Nijboer hatar remier mer än Li Shilong behövde jag inte oroa

mig för fegspel. Friso var nog plågad av att ha satt bort en helt vunnit ställning dagen innan mot Caruana. I och med den förlusten hade han inte längre avancemanget till B-gruppen som bästa holländare i sin egen hand. Chansen till turneringssegern försvann ju också. I vårt parti tappade han tidigt tråden och jag kunde vinna relativt lätt.

Segern i avslutningsronden gjorde att jag hamnade på en ensam fjärdeplats efter Caruana, Negi och Reinderman. Med tanke på hur turneringen startade ska jag väl vara nöjd, men känslan efter turneringen är att jag hade många fler poäng att hämta.

Short som delade andraplatsen med Bacrot bjöd på en profetia gällande vinnaren av B-gruppen Sergei Movsesians deltagande i nästa års A-grupp. Återigen förekom ordet pain (smärta) frekvent.

Arrangörerna avslutade också storstilat med en fin avslutningsceremoni dit bland annat världsmästaren Anatolij Karpov var speciellt inbjuden. Snackisen under hela sista veckan var Topalovs fantastiska spingaroffer mot Kramnik. Magnus Carlsen fick också mycket välförtjänt uppmärksamhet för sin starka insats i A-gruppen där han delade segern med Levon Aronian.

Magnus imponerade på mig med fina förberedelser och starkt spel. Nordens förste världsmästare kommer allt närmare men än är det en bit kvar.

Jagrekommenderar alla schackfantaster att ta sig till nästa års Corusturnering, för en bättre schackmiljö finns nog inte!

Turneringstabell för C-gruppen publicerades i förra numret av TfS.

■ Bruce Harper & Yasser Seirawan: **Chess on the Edge** (Chess'n Math Association, 2008)

“Chess on the Edge” är ett lika fyndigt som passande namn till FM Bruce Harpers och GM Yasser Seirawans verk om tre volymer med GM Duncan Suttles samlade partier.

Duncan Suttles, två år yngre än Bobby Fischer, blev Kanadas svar på schackgeniet och underbarnet från USA. Inte så att Suttles någonsin kom i närheten av Fischers spelstyrka och han var heller inte något underbarn. Däremot kom han att med sin säregna spelstil och oerhörda *fighting spirit* betyda mycket för att popularisera spelet i sitt hemland. Han blev på samma sätt som Fischer närmast en folkhjärte, i varje fall oerhört uppmärksammas även av gemene man i hela nordvästra stillhavskustområdet. Det vill säga västra *kanten* av Kanada och de i USA belägna nordvästra staterna Oregon och Washington.

Suttles föddes 1945 i San Francisco men flyttade i tidig ålder med sina föräldrar till Vancouver. Kanadensisk medbor-

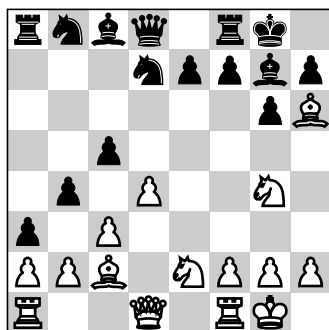
gare blev han först 1966. Fischer var i slutet av 1960-talet och början av 1970-talet västvärldens hopp mot Sovjetspelarnas väldiga dominans. Suttles visade att även denna del av schackvärlden, Amerikas västra *kant*, kunde få framspelare i världstoppen. Suttles deltog i två interzontturneringar, 1967 och 1970. Vid båda tillfällena med placeringar strax under mitten. Han tilldelades stormästartiteln 1972. Egentligen var han kvalificerad till den utnämningen redan fyra år tidigare, men enligt författarna fick han på grund av schackpolitiska skäl vänta på titeln. “Ju färre stormästare från väst desto bättre” lydde tydligen devisen, även i schackliga sammanhang, kalla krigets politik. Suttles deltog i nio schack-OS, varav en studentolympiad, under perioden 1964–1984 med nära 58 vinstprocent.

“Schack på kanten” syftar inte bara på Suttles hemvist i schackvärlden under slutet av 1960-talet och under 1970-talet. Nordamerikas nordvästra kust, långt borta från schackhändelsernas centrum i Europa. Minst lika målande beskriver bokens titel Suttles mycket egna spelstil. Han

är rent av en av pionjärerna och kanske en av de enskilda spelare som inspirerat flest till att ta upp det vi ofta kallar för Moderna försvaret. Däribland de båda författarna. Yasser Seirawan kom själv att tillhöra världseliten under 1980- och 1990-talet. Moderna försvaret är som bekant för många schackspelare den öppning där svart – som svar på de flesta av vits öppningsdrag – spelar 1...g6, 2...Lg7 och 3...d6. Därefter, beroende på vits uppställning, attackeras centrum. Ofta med framstöten e7-e5, ibland med c7-c5 och ibland inte alls! Spelar svart tidigt Sf6 går öppningen oftast över till Jugoslaviskt/Pirc eller Kungsindiskt. Suttles föredrar dock, *kantspringaren*, Sh6. Ibland efter ett inledande h7-h5.

Moderna försvaret, eller “The Modern Defence”, kom i hög grad även att populariseras med Raymond Keenes och Georg Botterills bok med samma namn från 1972. En bok som jag för övrigt själv tillsammans med ett antal schackkamrater i min klubb Passanten hade stor glädje av som schacktonåring i mitten av 70-talet. I inledningen till denna smått legendariska spelöppningsbok skriver Keene & Botterill att förutom att Suttles är den ledande spelaren i Kanada som använder sig av öppningen, så är han känd världen över för sina excentriska springarutvecklingar, oftast via h6. Keene & Botterill låter Suttles förklara öppningens själva essens: “att luckra upp den långa svarta diagonalen (a1-h8) genom en samlad verkan av svarts (damflygel-)bönder understödd av löparen på g7”. Sällan har väl strategin fallit så väl ut som i partiet Barczay–Suttles från interzontturneringen i Sousse 1967. Jag kan inte undanhålla läsarna samma diagramställning som

Keene & Botterill har med i sin bok.

Ställningen efter 14...a4-a3!

Låt vara att Suttles i detta parti utvecklade kungsflygelspringaren via f6.

En nyhet för mig är att Moderna försvaret, även om Keene & Botterill nämner det i sin bok från 1972, tydligen alltid i Kanada och nordvästra USA gått under namnet "Rat", det vill säga "rätta". Men som Harper och Seirawan skriver i "Chess On the Edge" kan benämningen "rat" även ses som en hopdragnings av österrikaren Karl Robatsch efternamn. Karl Robatsch, som får anses vara den förste starkare spelare som regelbundet använde sig av öppningen. I många länder går spelsättet också under namnet Robatsch försvar. En rätta kilar som bekant ut och in i sina hål, det vill säga ut och in kring g7 och vilket centrum vit än upprättar är svart där och gnager ... I boken får vi även en schackversion av Bobby "Boris Karloffs" Pickets lät från 1962, "The Monster Mash" som här blir "The Canadian Rat".

Böckerna är oerhört ambitiöst upplagda och i de tre volymerna om sammanlagt närmare tusen sidor har författarna lyckats få med, så vitt känt i varje fall, samtliga Suttles tävlingspartier. Totalt över 600. Att båda förfat-

tarna, Bruce Harper och Yasser Seirawan, sedan lång tid tillbaka är goda och nära vänner till huvudpersonen har säkert bidragit till flertalet av de personligt färgade och rikt kommenterade partierna i alla tre volymerna. Volym 1 är ett urval om 100 partier uppdelade efter olika teman. Exempelvis "Suttles spelstil", "Kantbönder", "Kungsvandringar" och "Fischer och Spassky". Mot Fischer blev det 0-2 även om Suttles i åtminstone det ena partiet hade goda remichanser. Båda partierna spelades innan Fischer blev världsmästare. Spassky mötte han däremot ett år innan århundradets match i Reykjavik. I ett livfullt parti missade Suttles i ömsesidig tidsnöd först vinst och sedan remi.

Volym 2 och 3 är indelade efter ECO:s spelöppningssystem.

Är det då idag intressant att ta del av en, låt vara hyfsat stark, stormästares partier som tävlingsschacket på hyllan redan 1984? Svaret är ett obetingat ja! Jag har under de senaste veckorna själv haft stort nöje av att spela igenom de flesta av de tre volymernas partier. Suttles provokativa spelstil - "refute this, if you can" - hans förkärlek till de udda varianterna, och att han lite i Laskers anda hellre spelar ett överraskande drag än det kanske objektivt bästa, gör att partierna och särskilt när motståndaren börjar komma i tidsnöd, ofta böljar fram och tillbaka med ömsesidiga missade möjligheter. Än står Suttles bättre, än är det hans motståndare som har övertaget eller till och med står på vinst. Stort underhållningsvärde och mycket nöje utlovas! Själv är jag dessutom ett fan av partier kommenterade av Seirawan - vilket i mitt fall naturligtvis gjorde det hela än mer förnöjsamt.

DAN CRAMLING

■ Jeroen Bosch (redaktör):
Secrets of Opening Surprises 7

(New In Chess, 2008)

De uppskattade SOS-böckerna bygger på att starka spelare skriver artiklar på mellan fyra och femton sidor där de presenterar en udda öppningsvariant. Det ska räcka för att kunna överraska sin nästa motståndare med varianten. Nu har den sjunde boken i serien kommit ut.

Artiklarna varierar kraftigt i kvalitet. Ibland saknas förklarande text och i några fall verkar det inte finnas någon tanke bakom urvalet av illustrativa varianter. Oftast är det välskrivna artiklar men det ger naturligtvis inte automatiskt de udda varianterna ett existensberättigande. Jag har roat mig med att försöka hitta ett tillfredsställande sätt att bemöta artikelförfattarnas idéer utan att använda analysmotor eller Chessbase. Den slutsatsen jag framför allt kan dra är att det är mycket enklare att bemöta udda vita idéer. Vill man ha fördel som vit måste man spela någorlunda konsekvent, men som svart kan man ta sig betydligt större friheter.

Bokens stjärnförfattare är Hikaru Nakamura som skriver om 1.e4 e5 2.Dh5, ett drag min lillebror har haft blandad framgång med. Ett parti slutade faktiskt 2...Ke7 3.Dxe5 matt! Nakamura debuterade med 2.Dh5 i Sigemanturneringen i Köpenhamn 2006 mot den indiske stormästaren Krishnan Sasikiran. Jag var på plats och tyckte att vit stod något bättre efter öppningsfasen även om den snabbspelande Nakamura lyckades förlora. Lars Grahn skrev efter partiet i Sydsvenskan att "2.Dh5 knappast äventyrar vits lilla utvecklingsförspång". Tillåt mig att tvivla! Draget bryter mot den mest grundläggande

av alla principer och får alltså inte vara bra. Det finns säkert många bra sätt för svart att spela på men jag har fastnat för det hårdaste.

Efter 1.e4 e5 2.Dh5 offerar man bonde med 2...Sf6!? 3.Dxe5+ Le7 4.Df4 (Profylax mot Sc6.) 4...0-0 5.e5. Nakamura ger först varianten 5...Te8 6.Le2 Sd5 7.De4 Sb4 8.Sa3, men efter 8...d5 9.Df4 d4 tycker jag det känns som att svarts utvecklingsförspång mer än väl kompenserar bonden. Nakamura analyserar vidare och tycker att det är lovande för vit, men jag håller inte alls med. Han har däremot en reservlösning som verkar sundare: 6.Sc3(!) Ld6 7.d4 c5 8.Le3 cxd4 9.Lxd4 Sc6 10.Sf3 och även om svart får tillbaka bonden står vit bättre. Vad är då poängen med 6.Sc3? Jo, det stoppar manövern Sf6-d5-b4! När man väl kommit så långt är resten inte svårt. Svart bör omedelbart spela 5...Sd5 6.De4 Sb4!. Vits dam är uppbunden och svart kommer snabbt i centrum med d5 för att senare öppna upp med f6. Pjäserna utvecklas enkelt med S8c6 och Lf5. Vit har bara flyttat damen och även om Nakamura skriver att idén inte är skolmat framstår konceptet som högst tvivelaktigt. Jag analyserade en

hel del varianter, men kan inte garantera dess kvalitét eftersom de inte är kontrollerade med Rybka. Slutsatsen är dock klar: det finns inget enkelt sätt för vit att utjämna!

SOS-böckerna rekommenderas för de som snabbt vill lära sig en ny variant och inte har något emot att spela lite udda. Som vit bör man dock hålla sig till huvudspåren.

AXEL SMITH

■ Richard Pallister, Glenn Flear & Chris Ward:

**Dangerous Weapons:
The Queen's Gambit**
(Everyman Chess, 2008)

"Dangerous Weapons: The Queen's Gambit" är en del i en serie böcker om "farliga vapen" som ges ut av förlaget Everyman Chess. Förutom Damgambit finns böcker som behandlar Franskt, 1.e4 e5-öppningar, Sicilianskt och Nimzoindiskt. Detta är inga repertoarböcker utan kan i stället jämföras med "Secrets of Opening Surprises"-serien.

Med slagordet "Dazzle Your Opponents!" presenteras läsaren för ovanliga öppningsvarianter för både vit och svart som alla har två

saker gemensamt: 1) Öppningsdragen 1.d4 d5 2.c4; 2) Det finns inte mycket teori på varianterna.

Detta är alltså ingen bok för dem som vill ha solida, beprövade, tidlösa varianter. I inledningen förkunnar också författarna att man följer bokens förslag på egen risk och att inga garantier om varianternas spelbarhet finns. Istället handlar det om att skapa komplext, udda och ofta väldigt tveeggat spel. "Dangerous weapons means dangerous for both sides" står det. Inget hyckleri alltså.

Är man på äventyrshumör kan man definitivt spela dessa varianter i turneringspartier (det kan nog vara en fördel att komplettera bokens förslag med egna analyser eftersom boken sällan går på djupet), men det är också väldigt kul att bara bläddra i boken. Jag kom på mig själv med att genast vilja koppla upp mig på ICC och testa några av varianterna i blick. En variant jag genast fattade tyckte för var "Castling Long in The Moscow" som uppstår efter 1.d4 d5 2.c4 c6 3.Sc3 Sf6 4.Sf3 e6 5.Lg5 h6 6.Lxf6 Dxf6 7.Db3 dxc4 8.Dxc4 Sd7 9.0-0-0!?. En annan intressant idé är "Shocking The QGD", 1.d4 d5 2.c4 e6 3.Sc3 Sf6 4.Sf3 Le7 5.g4!?.

Artiklarna inleds med en text som förklarar vanliga idéer och teman. Sedan följer ett kommenterat partiexempel och till sist "Looking A Little Deeper". Då och då dyker små symboler upp som står för "Beware!", "Roll The Dice!" och "Tricky Transposition". Ett kul inslag. Bokens struktur känns annars lite rörig, ibland måste man vända blad för att hitta rätt diagram.

För den som är lite trött på de vanliga Damgambit-varianterna och inte skyr grumligt spel kan detta vara ett bra köp.

MICHAEL DE VERDIER

SM-gruppen i Växjö

Emanuel Berg, Sollentuna SK
Evgenij Agrest, Sollentuna SK
Jonny Hector, Limhamns SK
Pontus Carlsson, Sollentuna SK
Tiger Hillarp-Persson, Skara SS
Lars Karlsson, SK Rockaden Stockholm
Ralf Åkesson, Västerås SK
Stellan Brynell, Limhamns SK
Bengt Lindberg, Solna SS
Hans Tikkanen, Lunds ASK
Axel Smith, Lunds ASK
Niels Grandelius, SK Bara Bönder
Erik Hedman, SK Rockaden Stockholm
Victor Nithander, SS Manhem

kombinationer

Lösningar på nästa sida

TRÖSTERIKT

Det kan som bekant göra ohyggligt ont att förlora ett parti schack. Man kan få lust att lägga pjäserna på hyllan eller börja om från början med "Capablancas lärobok i schack". Men den som sjabblat med tråklossarna kan trösta sig med att även världsstjärnorna gör barnsliga fel. Som när Vladimir Kramnik missade matt i ett i den där matchen mot datorn.

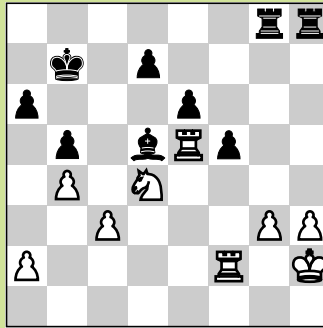
I min medicinlåda har jag ytterligare exempel på stormästargrodor som förhoppningsvis kan kurerar resignation och sömnlöshet. Satte du bort en pjäs efter bara ett dussin drag i distriktsserien? Såvada? Sânt händer även i världens starkaste nationella lagmästerskapet, högsta ligan i Ryssland.

Damgambit (D 37)

Andrej Rytjagov
Aleksej Lanin

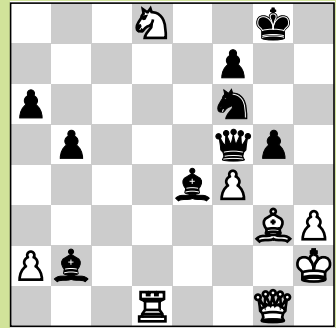
1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.Sf3 d5 4.Sc3 Le7 5.Lf4 0-0 6.e3 c5 7.dxc5 Lxc5 8.Dc2 Da5 9.a3 Sc6 10.Td1 Td8 (Det är möjligt att Aleksej Lanin redan var ute och cyklade bland teorivarianterna. Stormästarna brukar spela 10...Le7.) 11.Sd2 dxc4 12.Lxc4 Ld6?? (Det var sista chansen att låta löparen retirera till e7.) 13.Sb3 Dc7 (Damen tvingas ju försöka rädda den olycksaliga löparen på d6.) 14.Txd6 (Direkt 14.Sb5 fungerar nästan lika bra.) 14...Txd6 15.Sb5 uppg.

1. White-Summers
Cardiff 2008

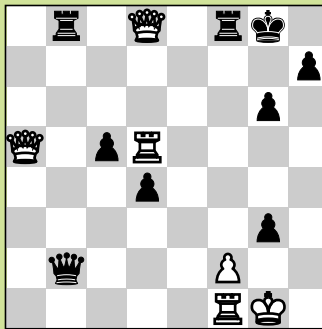
Svart drar

2. Thorfinnsson-Thorhallsson
Reykjavik 2008

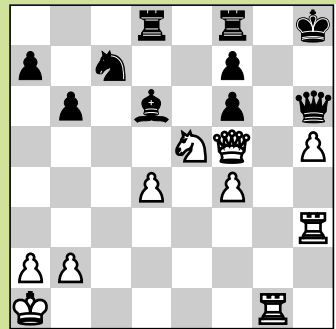
Svart drar

3. Zvjaginsev-Popov
Moskva 2008

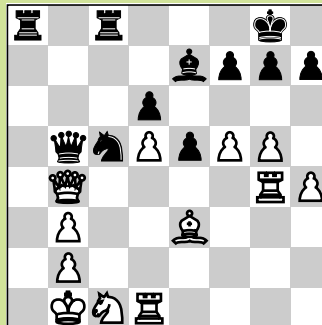
Svart drar

4. Drejev-Miralles
Marseille 2008

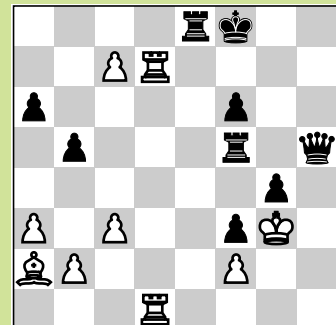
Vit drar

5. Lovkov-Sjugirov
Sankt Petersburg 2008

Svart drar

6. Inarkiev-Kazjgalejev
Moskva 2008

Vit drar

1 Michael White–Charles Summers, Cardiff 2008. 36...Txh3+! 37.uppg. På 37.Kxh3 följer ju 37...Th8 matt.

2 Bragi Thorfinnsson–Thröstur Thorhallsson, Reykjavik 2008. 40...Sg4+! 41.uppg. Springardraget dyrkar upp h-linjen. Efter 41.hxg4 Dh7+ väntar matt. Partiet utkämpades i sista ronden i isländska lagmästerskapet. Med denna vinst bidrog Thorhallsson till att Taflfélag Reykjavíkur vann matchen mot Hellir A med 4,5–3,5. Dessa lag kom etta respektive tvåa i mästerskapet.

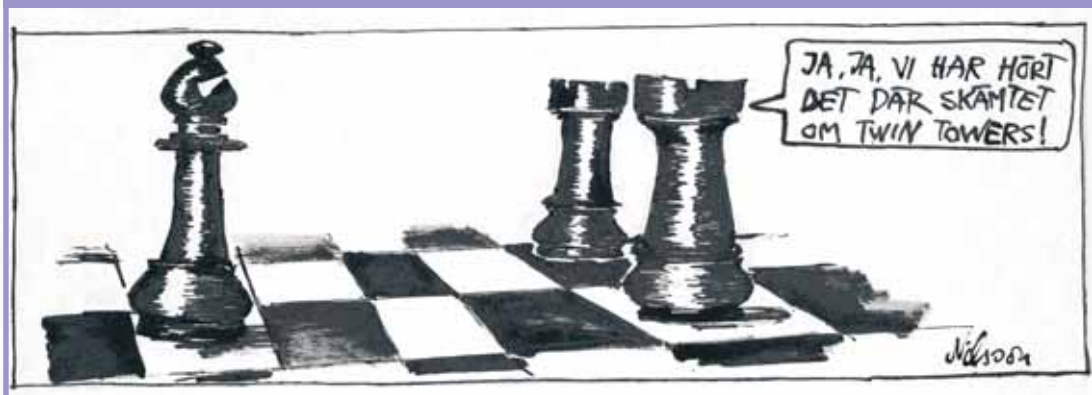
3 Vadim Zvjaginsev–Ivan Popov, Moskva 2008. I diagramställningen har vi utfört draget 30.d8D när vit i själva verket gav upp. Frågan är vad som kunde ha hänt på 30.d8D. Svaret är: 30...Dxf2+!! 31.Txf2 gxf2+ 32.Kh2 f1D och svart har ett vinnande angrepp.

4 Aleksej Drejev–Gilles Miralles, Marseille 2008. Ett parti från franska lagmästerskapet, högsta divisionen, förgrupp A. 31.Tg6! fxg6 32.hxg6 fxe5 (32...Kg7 faller på 33.Txh6 Kxh6 34.Dh3+ med matt.) 33.Txh6+ Kg8 34.Dh3 exf4 (Eller 34...Txf4 35.Th8+ Kg7 36.Txd8 Txd4 37.Dh7+ Kf6 38.a3 och svart kan sluta drömma om plasmatten.) 35.Th8+ Kg7 36.Dh6+ uppg.

5 Roman Lovkov–Sanan Sjugirov, Sankt Petersburg 2008. En partiställning från ryska juniormästerskapet där ett dambyte på b4 skulle glädja vit. Det fanns fyra stormästare bland de tolv deltagarna, men det var IM Sjugirov som segrade. 27...Sxb3!! (Det omedelbara hotet är förstas matt på a1 och det finns inte något bra försvar.) 28.Sxb3 (Lika hopplöst är 28.Dxb3 Txc1+ följt av 29...Dxb3.) 28...De2! 29.uppg. Det är avgörande hot mot c2 och d1, t.ex. 29.Tc1 Dd3+ eller 29.Dd2 Dxg4 med idén Da4.

6 Ernesto Inarkiev–Murtas Kazjgalejev, Moskva 2008. Moskva Open, sjätte ronden. Här leder 43.Tf7+ Kg8 (Efter 43...Dxf7? 44.Lxf7 Kxf7 45.Td7+! Kf8 46.b4!! med idén 47.Td8 är det vit som har vinstchanser.) 44.Te7+ Kf8 45.Tf7+ till remischackar. Det finns mer att hämta för vit. I partiet följde: 43.Th1!! Dxb1 44.Tf7+ Kg8 45.Te7+ Kh8 (Efter 45...Kf8 46.Txe8+ Kxe8 47.c8D+ Ke7 48.Dxf5 kan vits kung slinka ut via f4.) 46.Txe8+ Kg7 47.Tg8+ Kh7 48.Th8+ Kxh8 49.c8D+ Kg7 50.Dg8+ uppg. Varför nöja sig med tornvinsten på f5 när man kan sätta matt? Så här: 50...Kh6 51.Df8+ Kh7 52.Lg8+ Kg6 53.Lf7+ Kh7 54.Dg8+ Kh6 55.Dg6 matt.

> NILSSONS PJÄSER av Kristoffer Nilsson

Domarna faller sekundsnavbt

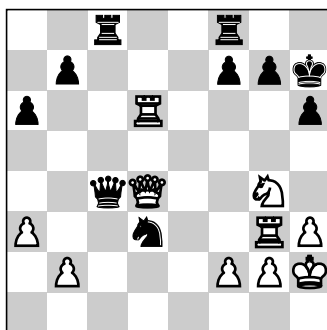
TEXT: LARS GRAHN

En kul poäng med Fritz och hans kusiner är att det ger gamla partier nytt liv. Idéer som inte riktigt fungerade i praktiskt spel kan få upprättelse samtidigt som till synes praktfullt utförda mästerverk kan smulas sönder.

Följande ställning fann jag i TfS från april 1930. Slutspelsexperten Sigurd Clausén visade en kombination där han själv var den förlorande parten.

Mittelmann-Clausén

Hamburg 1929

Vit drar

Partiet spelades i en klubbturnering i Altonaer Schachklub. Denna schackförening bildades 1893 och existerar fortfarande. Clausén skriver: "Vit vann genom en briljant vändning: 1.Txh6+! gxh6 2.Sf6+ Kh8 3.Tg7!! Kxg7 4.Se8++

Kg6 5.Df6+ Kh5 6.Sg7 matt." Här kan tilläggas att på 3...Dc7+ kan man tänka sig fortsättningen 4.f4 Dxf4+ 5.Dxf4 Kxg7 6.Sh5+ Kh7 7.Df5+ Kh8 8.Df6+ med matt.

Sigurd Clausén

Visst är det vackert? Denna ställning publicerades senare i fjärde delen av Erwin Voellmys "Schachtaktik" (Verlag Heinrich Majer, 1948). Där påpekas att springaren på d3 hänger och att det möjligen stod en svart bonde på e4. En sådan bonde lyser också med sin frånvaro i TfS.

Om man presenterar den ställningen för analysprogrammet Fritz så börjar han som vanligt

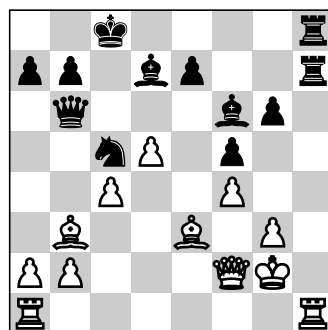
med en gäspning. Det finns som bekant ingenting som imponerar på Fritz. Blixtsnavbt avslöjas vits bästa möjlighet. Det handlar faktiskt om det eleganta torndraget till g7, men i en turboversion: 1.Sf6+!! Kh8 (1...gxf6 2.Dxf6 med matt.) 2.Txg7!! Kxg7 3.Sh5++ och matt på g7.

JAG SPELADE MIN första turnering utomlands i Whitby 1969. Det var också mitt första besök i England. Ett enda stort äventyr. I första ronden mötte jag W A Linton från Sunderland. Under partiet tyckte jag mig stå bra, men när tidsnöden satte in rasade min ställning. I efteranalysen försökte jag bevisa att jag hade haft goda chanser i mittspelet, men motståndaren vederlade alla mina försök. Under årens lopp har jag ibland funderat på att plocka fram den gamla protokollboken och än en gång titta på det där partiet.

När jag slutligen fick idén att koppla in analysprogrammet i mitt rehabiliteringsförsök, så blev det en fantasieggande resa tillbaka i tiden.

W A Linton-Lars Grahn

Whitby 1969

Svart drar

Linton hade skenoffrat en pjäs på c5 och stod i begrepp att ta tillbaka den. Mina förhoppningar om att låta löparen jobba från

Foto: Calle Erlandsson

Ellinor Frisk hade något på gång ...

c6 hade omintetgjorts av böndernas framryckning till c4 och d5. Det följde 26...Txb1 27.Txb1 Txb1 28.Lxc5 Dd8 och jag gav upp strax före tidskontrollen.

Det tar Fritz en sekund eller två att godkänna min partianläggning och ange vad som ska spelas. Slaget om den långa diagonalen mot h1 var trots allt inte förlorat! Så här borde jag ha spelat enligt Fritz:

26...De6!!

Efter 27.dxe6 får ju löparen den där diagonalen: 27...Lc6+ 28.Df3 (28.Kf1 Txb1+ 29.Ke2 Se4! 30.Txb1 Txb1 31.Df3 Lxb2 och hotet Sc3+ avgör.) 28...Lxf3+ 29.Kxf3 Sxb3 30.Txb7 Sxa1 31.Txb8+ Lxh8 32.Lxa7 Lxb2 och svart vinner.

27.Lc2!

Vit måste ha uppsikt över e4. Vi har redan sett att 27.dxe6 inte duger. Här två alternativ som också förlorar: 27.Txb7 De4+ 28.Df3 Txb7 29.Dxe4 (29.Lxc5 Th2+) 29...Sxe4 och vit får inte tillbaka pjäsen, och 27.Lxc5 De4+ 28.Df3 Txb1 29.Txb1 (29.Dxe4 T8h2+ 30.Kf3 fxe4+) 29...Dxf3+ 30.Kxf3 Txb1.

27...Da6

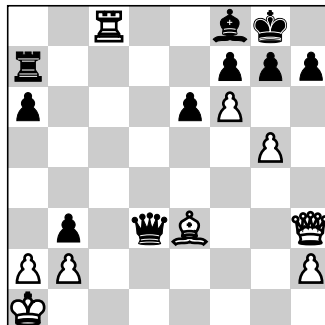
När löparen tvingades till c2 lämnades bonden på c4 ogarderad, en smart poäng med dammanö-

vern via e6. Vit får naturligtvis tillbaka pjäsen, men c4-bonden faller och sedan står d5-bonden på tur. Svart har klar fördel.

Så har jag fått ro i min själ. Min intuition svek mig inte, det fanns verkligen något för svart. Undrar om Linton fortfarande spelar schack. Han har förmodligen glömt partiet för länge sedan.

I DAG FALLER alltså domarna mycket snabbare. Man behöver inte vänta nästan fyra decennier på svaren. Det räcker att avsätta fyra sekunder till Fritz. Ta till exempel denna ställning:

Ellinor Frisk-Mikko Niemi
Rilton Cup 2007/08

Här finns svagheter på första och åttonde raden.

29...Ta8!?

Det bygger förstås på att vits torn inte får släppa kontakten med c1. Det är inte mycket att säga om att Ellinor missade ett briljant sätt att övertrumfa svarts till synes listiga torndrag.

30.Tc3

Här pekar Fritz genast på det undersköna 30.g6!! Till att börja med faller 30...Dxg6 på 31.Txa8 och svarts dam kan glömma första raden. Några andra möjligheter:

a) 30...hxg6 31.fxg7!! Dd1+ 32.Lc1 Kxg7 33.Dh6+ Kf6 34.Df4+ och Txa8.

b) 30...fxg6 31.Dxe6+ Kh8 32.fxg7+ Kxg7 33.Tc7+ Kh8 34.Df6+ Kg8 35.Df7+ Kh8 36.Dxh7 matt.

c) 30...h6 31.gxf7+ Kh7 (31...Kxf7 32.Tc7+ Kg8 [32...Kxf6 33.Lg5+ och Dxd3] 33.fxg7 Lxg7 34.Txg7+ Kxg7 35.Lxh6+ och Dxd3.) 32.fxg7 Lxg7 33.f8D Lxf8 34.Tc7+ Kh8 35.Df3 Dd8 36.Df7 och vit vinner.

30...Dd1+ 31.Tc1 Td8! 32.Dh4 De2

32...Dd3 hade tagit bort möjligheten g5-g6 – som fortfarande är aktuell.

33.De1

Här var sista chansen att låta g-bonden briljera: 33.g6!? och efter exempelvis 33...h6 34.fxg7 Dxe3 35.gxf8D+ Txf8 36.gxf7+ Txf7 37.Te1 ligger remi nära till hands.

33...Dxh2 34.axb3 De5 35.Df2 Db5 36.Dc2 Td3 37.fxg7 Lxg7 38.Dc8+ Lf8 39.Lc5 Da5+ 40.Kb1

Även 40.La3 besvaras med 40...Td8.

40...Td8 41.Dc6 Lxc5 42.Txc5 Td1+ 43.Tc1 Td5 44.b4 Dxb4 45.Dxa6 Txg5 46.Da8+ Kg7 47.Tc3 h5 48.Tc8 De1+ 49.Tc1 Dd2 50.De4 Dd5 51.De3 Tg4 52.Dc3+ Dd4 53.Dh3 h4 54.Tc3 Tg1+ 55.Ka2 Da4+ 56.Ta3 Dc4+ 57.b3 Dc2 matt

Helgturnering i Ballerup

TEXT: LARS GRAHN

En långhelg brukar vara en bra tidpunkt för en schackturnering. I Ballerup passade man på att arrangera en öppen internationell turnering, Copenhagen Chess Challenge, i samband med *Stora bededagen*. Det är ett antal danska böndagar som buntats ihop till en enda helgdag fjärde fredagen efter påsk.

Bland de trettioåtta deltagarna kom nio från den här sidan av Sundet. Det blev ofrånkomligen flera inbördes möten bland de svenska spelarna. Som i femte ronden då Nils Grandelius, SK Bara Bönder mötte Daniel Semcesen, Lunds ASK.

Holländskt (A 88)

Nils Grandelius
Daniel Semcesen

1.d4 f5

Ett ganska nytt drag i Semcesens öppningsrepertoar. Under sina första år som tävlingsspelare besvarade han 1.d4 med 1...Sf6. Efter det favoriserade han 1...d5, och nu är det alltså dags att bredda repertoaren.

2.c4 Sf6 3.Sf3 g6 4.g3 Lg7 5.Lg2 0-0 6.0-0 d6 7.Sc3 c6 8.d5 Ld7 När jag ser någon från Lunds ASK spela Leningradvarianten i Holländskt så misstänker jag genast att Christer Niklasson, den store specialisten på varianten och även han medlem i LASK, är en av de främsta inspirationskällorna. Niklasson brukar spela huvuddraget 8...e5 men har även anlitat partidraget vid enstaka tillfällen.

9.Tb1 Sa6 10.Sd4

Det är intressant att se hur stormästare har hanterat den här ställningen. I de kretsarna tycks man föredra att hålla inne med Sd4 till förmån för direkt 10.b4, och efter 10...De8 finns exempelvis 11.a3 Sc7 12.Lb2 (Ulf Andersson) och 11.Db3 Kh8 12.Td1 (Darius Ruzele). Det verkar som om Grandelius kommer i otakt i det här partiet.

10...Tc8 11.dxc6 bxc6 12.b4? c5

Även 12...Sxb4!? med idén 13.Txb4 c5 är intressant.

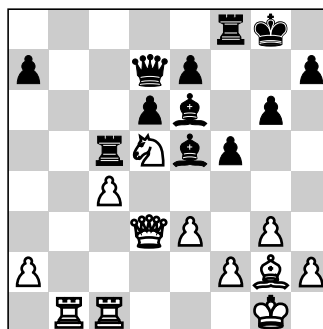
13.bxc5 Sxc5

Vit kan få problem med den isolerade c-bonden. Där har vi ett huvudtema i mittspelet.

14.Sb3 Le6 15.Sd5 Sce4 16.Dd3 Sg4

Springaren ska omgrupperas till e5 där den ska trycka mot c4.

17.Lf4 Se5 18.Lxe5 Lxe5 19.Tfc1 Dd7 20.e3 Sc5 21.Sxc5 Txc5

22.Tb7!?

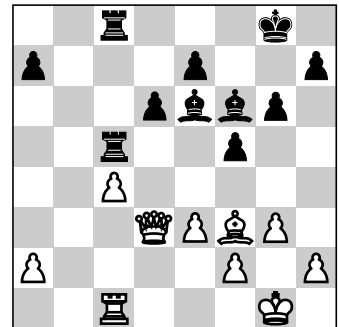
Just det, pang och avdragsschack.

Samtidigt är vit beredd att hugga in på e7. Det finns bara en möjlighet för Semcesen och det kom säkert inte som en överraskning för Grandelius.

22...Dxb7!

Snart visar det sig vad svart får i kompensation för damen.

23.Sf6+ Lxf6 24.Lxb7 Tb8 25.Lf3 Tbc8

Bonden på c4 är dödsdömd, så rent materiellt får svart torn, löpare och bonde för damen. Semcesen har dessutom ett magnifikt löparpar och en solid kungsställning. Det ser ut som ett lyckat damoffer.

26.Tb1 Lxc4 27.Da3 a5 28.Tc1 Kg7

Grandelius får inte chansen att splittra löparparet med 29.Txc4 Txc4 30.Ld5+.

29.h4 Tb8 30.Da4?

Nu ryker a2-bonden. Slutspelet efter 30.Dxc5 dxc5 31.Txc4 Tb2 ser inte särskilt roligt ut för vit. Bästa chansen att hålla ihop ställningen är förmodligen 30.Tc2.

30...Tb4 31.Dd1

Svart slår på a2 även efter 31.Dc2. 31...Lxa2 32.Txc5 dxc5 33.Dd8 a4 34.Da5 Tb1+

Semcesen lämnar över a-bonden och lägger allt krut på c-bonden. 34...Tc4 är girigare och bättre.

35.Kg2 c4?!

Det är sannerligen inte lätt att se, men här får vit chansen – kanske tillfälligt – att sticka upp näsan ovan vattenytan med 36.e4!. Då

faller 36...c3? på 37.e5! c2 38.exf6+ Kxf6 39.Dc3+ följt av 40.Dxc2 och det är vit som vinner. Svart får i stället spela 36...fxe4 och efter 37.Lxe4 följt av 38.Dxa4 kan svart få en del tekniska problem med att bärga vinsten. I stället för 35...c4?! är 35...Lb3 det objektiva bästa, och då bör a-bonden avgöra.

36.Dxa4?

Nu går det åter som på räls för Semcesen.

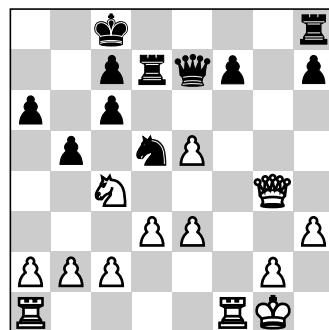
36...Lb3 37.Db5 c3 38.Ld1 c2 39.Lxc2 Lxc2 40.De2 Le4+

Med matt eller damvinst, 41.f3 Tb2.

41.Kh3 Th1 matt

Inför sista rondan ledde dansken Allan Stig Rasmussen en halv poäng före bl a Semcesen, och de båda skulle då möta varandra. Det var upplagt för ett spännande finalparti, och det slutade remi efter hård kamp. Det innebär att Rasmussen vann turneringen på 6½ poäng, en halv före Semcesen, Karen Movsziszian, Armenien, Miroslav Grabarczyk, Polen och Michail Ivanov, Ryssland. Bland spelarna på 5½ poäng fanns Stellan Brynell och Nils Grandelius.

tionella rankingtal är 2005.

17.Txf7! h5

Efter 17...Dxf7 18.e6 De7 19.exd7+ Dxd7 20.Dxd7+ Kxd7 21.Se5+ har vit två merbönder och vinstställning.

18.e6 Tdd8

Alternativen är lika nedslående, t.ex. 18...hgx4 19.exd7+ Dxd7 20.Txd7 Kxd7 21.Se5+ och 22.Sxg4 med tre merbönder, eller 18...Dxf7 19.exd7+ med ungefär samma resultat.

19.Df5 Thf8 20.Se5 Sxe3 21.De4 Dc5 22.d4 Txd4 23.Dxd4!

Det mest publikvänliga i ett läge när det fanns flera olika vinstdrag.

23...Dxd4 24.Txf8+ Kb7 25.Tb8+! uppg.

Jodå, gaffeln på c6. Var god skölj.

Presidentens son Jan Klaus var också med, och han fick lika mycket smörj som de tjugofem andra. Efter fem och en halv timme hade Kasparov gjort rent hus.

Jag har sett Ulf Andersson skänka bort remier till pojkar och flickor under en simultanförställning på ett sjukhus i Holland i samband med en turnering i Wijk aan Zee. Kasparov som simultangivare på samma sjukhus hade förmodligen försvårat barnens tillfrisknande. Det är viktigt för schackmaskinen Kasparov att inte visa någon svaghet. Det är kanske hans största svaghet.

Mycket politik och lite schackuppvisning

TEXT: LARS GRAHN

Garri Kasparov tvingades dra tillbaka sin kandidatur i det ryska presidentvalet. En kort period var han Vladimir Putins förste utmanare. Han har fortfarande en framträdande roll i den ryska oppositionen, men om man som Kasparov har en fast spalt i Wall Street Journal och talar engelska flytande så tycks möjligheten att detronisera Putin vara rätt liten i ett land där nationalismen är starkare än någonsin.

Kasparov har bostäder i både Moskva och New York men är för det mesta på resande fot. I månadsskiftet mars-april besökte han Österrike och Tjeckien. Där blev det politiska samtal och schackuppvisning. Det är tre år sedan han slutade med tävlingschack, men pjäserna plockas fram ibland med en förhoppning

om att kunna plocka politiska poäng.

Kasparov träffade Tjeckiens president Vaclav Klaus i den lilla orten Hluboka och diskuterade under 45 minuter bland annat situationen i Ryssland, Kosovo och Iran.

Ett par timmar senare var det dags för en simultanförställning mot tjugosex motståndare. Dessa uppvisningar med Kasparov i huvudrollen är lite speciella. Exvärldsmästaren vill veta rankingtalen på alla han möter och de får inte vara för starka. Han ska ha vit i alla partier, och han skänker inte bort remier till dignitärer, vilket annars är brukligt. Det är full satsning som gäller. Inget pjosk.

Här en ställning som uppkom mot Pavel Matocha, vars interna-

Små marginaler

TEXT: ANDRÉ NILSSON

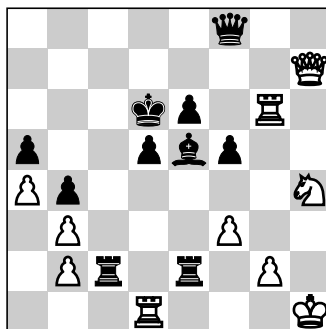
Striden kring nedflyttningsstreck-
et i årets Elitserie var om möjligt
än hårdare än vanligt, trots att
det bara var två lag som åkte ur
mot tidigare tre. Guldkandida-
terna Sollentuna, Rockaden och
Lund seglade tidigt ifrån konkur-
renterna, men utöver dem var
faktiskt samtliga lag inblandade i
bottenstriden när det drog ihop
sig till slutspel!

Hur tätt det var i Elitserien i år
illustreras kanske bäst med mitt
 eget lag, Västerås. Vi tog inte mer
än femtio procent men kom trots
det på fjärde plats. Av våra elva
matcher slutade inte mindre än
nio stycken i intervallet 4½-3½
till 3½-4½! När det är så jämnt
gäller det verkligen att ha margi-
nalerna på sin sida.

VÅR BORTAMATCH mot Uppsala
i rond 7 spelades under lite
ovanliga omständigheter. Varje
år brukar nämligen hemmalaget
arrangera en match på Stadsbib-
lioteket och i år föll valet på oss.
Spelet lockade många nyfikna
besökare och dessutom fanns en
hörna där man kunde slå sig ner
och få partierna kommenterade
live – ett trevligt initiativ som
borde mana till efterföljare.

Det såg bra ut för vår del när
det började dra ihop sig till tids-
nöd, men efter lite sjabbel stod
det till slut klart att allt skulle
avgöras i en tidsnödsduell på
sistabordet.

Patrick Kimari, Västerås SK

Thomas Marttala, Uppsala ASS

När vi kommer in i handlingen är
det tre drag kvar till tidskontroll-
en och inte många fler sekunder
för vitspelaren. Svart har ungefär
en halv minut.

38.Db7!

Ett ytterst obehagligt drag som
fångar svarts kung i ett mattnät.
Svart använde de flesta av sina
dyrbara sekunder utan att hitta
någon parad innan han till sist
sprattlade iväg ...

38...Dc8(?)

Det fanns inget vettigt försvar,
men partidraget tillåter ett direkt
avgörande som dessvärre vit
missar ...

39.Df7?

Vit står visserligen fortfarande på
vinst men det hade varit betyd-
ligt enklare att spela 39.Txd5
matt! Även det mer närliggande
39.Sxf5+ Kc5 40.Db5 matt fun-
kar fint.

39...Dd7 40.Sxf5+??

Det är inte förrän nu som vit
sumpar vinsten. Återigen avgör
ett tornslag på d5.

40...Kc7 41.Dxd7+?

Vit borde naturligtvis ha slagit på
e6 varefter det borde bli remi,
men i sin iver att klara tidskont-
rollen slänger han i väg ett drag
som till råga på allt leder till
förlust.

**41...Kxd7 42.Sg7 Tcd2 43.Tf1
Td4**

Nackdelen med att spela i en
publik lokal är att det understun-
dom förs en del oväsen. Någon-
stans här började bibliotekarien
slå på en gonggong för att tala om
att det var stängningsdags. Den
ljudmässiga inramningen tajma-
de kusligt väl med ställningen i
det avgörande partiet.

44.Tg4?

Vit kan kämpa lite till med
44.Th6! med idén 44...Lxg7
45.Th7. Efter partidraget avgör
svarts d-bonde direkt.

**44...Txg4 45.fxg4 d4 46.Tf7+
Kc6 47. Kg1 d3 48.uppg.**

Ibland är det inte bara på brädet
det gäller att ha marginalerna på
sin sida. Inför det avslutande
sammandraget i Uppsala stod vi i
Västerås på 7 poäng och behövde
ta ytterligare två poäng för att
känna oss någorlunda säkra på att
hänga kvar i den jämna serien.
Spelet skulle inledas klockan 18
på fredagskvällen och för vår del
stod högrankade Limhamn på
programmet.

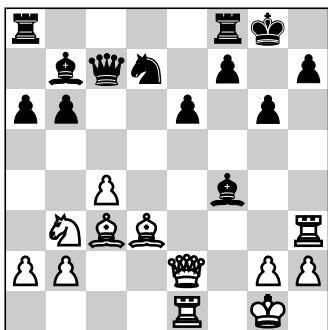
Strax efter klockan 16 ringde
vår sistebordsspelare Richard
Sandberg och hade oroväckande
nyheter. Han hade nämligen fast-
nat på jobbet och satt på en båt
utanför Gävle hamn och väntade
på att ett fartyg skulle lägga ut så
att de kunde få lägga till. 17.25
satt Sandberg till sist i sin bil på
väg ut från Gävle och redan där
stod det klart att det skulle bli en
kamp mot klockan om han över

huvud taget skulle hinna fram till spelplatsen i Uppsala innan han förlorade på walk over, en halvtimme efter rondstart. Vi får ju inte ha mobiler påslagna under rond, men domarna gav dispens och jag bollade över min lur till Peter Bytar, en schackspelare från Uppsala, som förtjänstfullt guidade Richard från motorvägen och in till spellokalen i Katedralskolan. Med andan i halsen hann han fram med fyra minuter till godo!

Sicilianskt (B 43)

Richard Sandberg, Västerås SK
Joel Eklund, Limhamns SK

1.e4 c5 2.Sf3 e6 3.d4 cxd4
4.Sxd4 a6 5.Sc3 Dc7 6.Ld3 Lc5
7.Sb3 Le7 8.0-0 Sf6 9.f4 d6
10.De2 Sbd7 11.Ld2 b6 12.Tae1
Lb7 13.Tf3!? 0-0 14.Th3 g6
15.e5 Sd5 16.Sxd5 Lxd5 17.c4
Lb7 18.exd6 Lxd6 19.Lc3 Lxf4

Svart har spelat provokativt och erövrat en bonde till priset av en försvagad kungsställning. Men visst borde det finnas något för vit? Det naturliga försöket 20. Txh7 ser nog så giftigt ut efter 20...Kxh7 21.Dh5+ Lh6 22. Txex6!, till exempel 22...Tg8 23. Te7! med fruktansvärt angrepp. Men svart spelar i stället 20...e5! med oklart spel.
20.Lxg6!!

Den dubbelt garderade g-bonden är nyckeln till svarts försvar som nu läggs i spillror.

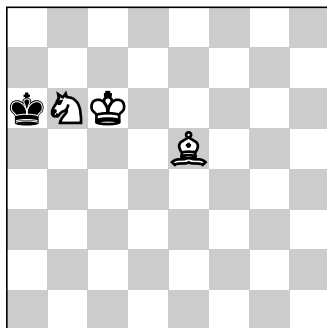
20...fxg6 21.Dxe6+ Tf7 22. Dxxg6+! Kf8

Men inte 22...hxg6 23.Th8 matt. 23.Txxh7 Txh7 24.Dxxh7

Vit har fått tre bönder för pjäsen, men vad värre är för svart är att hans kung har fastnat i ett mattnät. Han lyckas dock lägga ut ett sista krokben med en listig fälla. **24...Lxxh2+! 25.Dxxh2!**

Om vit stirrar sig blind på matthoten mot svarts kung och spelar 25.Kh1?? får han ett bryskt uppvaknande efter 25...Lxxg2+! 26. Kxxg2 Dg3+ 27.Kh1 (27.Kf1?? Df3 matt) 27...Df3+ 28.Kxxh2 Df2+ då kungen inte kan undkomma remischackarna, t.ex. 29.Kh3 Df3+ 30.Kh4 Df4+ 31.Kh5 Dh2+ 32.Kg6 Dc2+ 33.Kh6 Dh2+ osv.
25...Dxxh2+ 26.Kxxh2

Slutspelet med två merbönder är naturligtvis vunnet för vit, men en del tekniska problem återstår. 26...Te8 27.Txe8+ Kxe8 28.Ld4 Ke7 29.g4 Ke6 30.Kg3 Le4 31.Kf4 Lb1 32.a3 Ld3 33.Sd2 b5 34.cxb5 axb5 35.g5 Kd5 36.Sf3 Le4 37.Lc3 Sc5 38.Sd4 b4 39.axb4 Sd3+ 40.Ke3 Lg6 41.Sf3 Kc4 42.b5 Kxb5 43.Sh4 Lh7 44.g6 Lxxg6 45.Sxxg6 Sxb2 46.Lxb2 Kc6 47.Ld4 Kd5 48.Se5 Kd6 49.Ke4 Kc7 50.Lc5 Kb7 51.Kd5 Kc7 52.Ke6 Kb7 53.Ld6 Kb6 54.Kd5 Kb7 55.Sd7 Ka7 56.Kc6 Ka8 57.Sb6+ Ka7 58.Le5 Ka6

Det är inte var dag man får

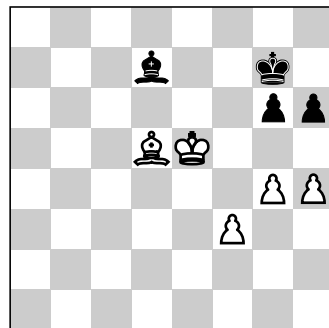
chansen att sätta matt med springare+löpare. För att lyckas måste svarts kung drivas till ett hörn med samma färg som vits löpare, i det här fallet a1. Kruxet är att se till så att kungen inte slinker undan någonstans på vägen. Diagrammet är startställningen för en forcerad sekvens som är väl värd att lägga på minnet. Lagg märke till springarens slingrande manöver och hur löparen till sist täpper till kungens flyktväg.

59.Lb8 Ka5 60.Sd5 Ka4 61.Kc5 Kb3 62.Sb4 Kc3 63.Lf4!

Kungen är fastnaglad i hörnet och nu återstår bara att sätta matt. **63...Kb2 64.Kc4 Ka3 65.Sd3 Ka4 66.Ld2 Ka3 67.Lb4+ Ka2 68.Kc3 Kb1 69.La3 Ka2 70.Lc1 Kb1 71.Kb3 Ka1 72.La3 Kb1 73.Se5 Ka1 74.Sc4 Kb1 75.Sd2+ Ka1 76.Lb2 matt**

Efter en hård match var till sist bara partiet mellan Björn Ahlander och Ralf Åkesson kvar, och den förre hade den otacksamma uppgiften att försöka vinna ett löparslutspele som trots merbonde var stenremi. Eller?

Ralf Åkesson, Västerås SK

Björn Ahlander, Limhamns SK

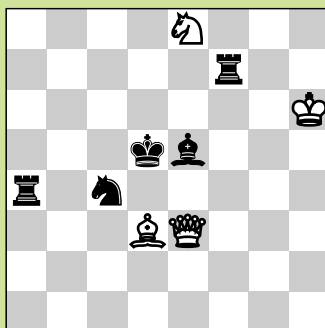
Svart har läget under kontroll med alla bönder på samma kant och kungen väl placerad att möta vits framryckning. Dessutom har vit

Årets studie 2006

Juri Bazlov

1 HO, Bent Memorial

Txe4? 5.Dd6+ Kf5 6.Df6+!!
Txf6 7.Sg7 matt

Vit drar och vinner

“Årets studie“ röstas varje år fram av Fides permanenta kommission för schackkomposition. Avsikten är att finna en ställning som alla spelare kan uppskatta. Vanligen går det bra, men något tycks ha gått snett när man valde “Årets studie 2006“. I diagramställningen prövar man först 1.De4+ Kc5 2.Lxc4, men en mellanschack säkrar remi för svart: 2...Lf4+ 3.Kg6 Txc4 4.Da8 Te7. Det innebär att vit måste schacka med löparen och hoppas på det bästa.

1.Le4+ Ke6

Det ser lockande ut att fångsla springaren, men svart räddar sig genom ett motangrepp efter 2.Db3 Tf4 3.Dxa4 Txe4. Att schacka från h3 lönar sig inte heller, för så fort kungen kommer till e7 får svart perfekt samspel mellan pjäserna. Det förklarar nästa drag.

2.Dc5! Lf4+ 3.Kg6 Se5+ 4.Kh5

understödja sin bonde. Remi i alla fall!

78...Lxf3 79.g8D Kh4 80.Dc4+ Kg3 remi

Därmed vann Västerås matchen

Ja, så lyder faktiskt lösningen, men frågan är om någon skulle tillåta matten efter 4...Txe4?. De flesta spelare skulle nog försöka överleva på andra sätt, även om det skulle misslyckas i längden, t ex 4...Td7 5.Ld5+ Txd5 6.Sc7+ Kd7 7.Sxd5 eller 4...Tfa7 5.Ld5+ Kd7 6.Sf6+ Kd8 7.Le6 T4a5 8.Db6+ Ke7 9.Sg8+ Kf8 10.Dd8+ Kg7 11.Df6+ Kh7 12.Se7.

Bazlovs studie fick ett hedersomnämmande i C. M. Bents minnesturnering av domarna David Friedgood och Timothy Whitworth: “An outstanding and aristocratic example of the familiar maximal selfblock mate, this study has an excellent quiet second move permitting black counterplay. All pieces move into their final position.”

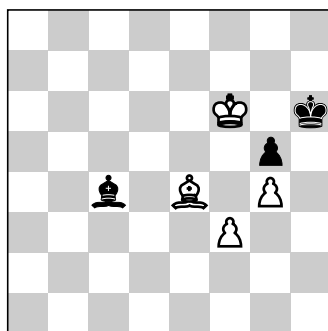
En aristokrat är en studie som saknar bönder. Visst är det roligt att fyra pjäser blockerar sin egen kung, så att springaren kan sätta matt, men resultatet liknar mest en hjälpmatt där allt beror på motspelarens välvilja. Intrycket störs av vits andra drag som är alltför partimässigt. Många spelare skulle spela 2.Dc5, men inte för att sätta matt utan för att behålla trycket. Om svart är dum nog att ta löparen så har vit bara att tacka och ta emot.

LARS FALK

fel färg på löparen om h-bonden skulle bli kvar, vilket svart borde ha utnyttjat med 57...La4! varefter 58.f4 bemöts med 58...Lc2! då löparen lugnt kan offras om vit går framåt med f-bonden. Förutom c2 är d1 en trevlig ruta för svarts löpare som effektivt paralyserar vits offensiv. Men Åkesson väljer ett annat drag som ser nog så naturligt ut.

58...g5(?) 58.hxg5 hxg5 59.Lb7! Plötsligt börjar svart hamna trångt till med löparen och han kan inte hindra att vit tränger in med sin kung.

59...Kg6 60.Kd6 Lb5 61.Ke6 Kh6 62.Kf6 Lc4 63.Le4

Svart står trängd mot kanten och har inte råd att göra några fler misstag. Enklarest vore att utnyttja pattfinessen 63...Ld3!, men även 63...Le2 fungerar. Övriga drag leder faktiskt till förlust!

63...Lb3??

Ett misstag som kunde ha stått sig dyrt. Partidraget tillåter nämligen 64.f4! gxf4 65.Lg6 och det finns inget försvar mot 66.g5 matt.

64.Lg6??

Rätt drag men i fel ordning!

64...Lc2! 65.Lf5 Ld1!

Puh!

66.Le4 Le2 67.Ld5 Ld1 68.Lc6 Le2 69.Lb7 Ld1 70.Ld5 Le2 71.La8 Ld1 72.Le4 Le2 73.Ld5 Ld1 74.f4 gxf4 75.g5+ Kh5 76.g6 f3 77.g7 f2 78.Lf3+

Vit kommer nu dam över men svart hinner precis fram och kan

med 4½–3½ och ett Limhamn i poängnöd tog sig samman i ronden efter och vann mot Solentuna med samma siffror och avgjorde därigenom guldstriden.

Små marginaler!

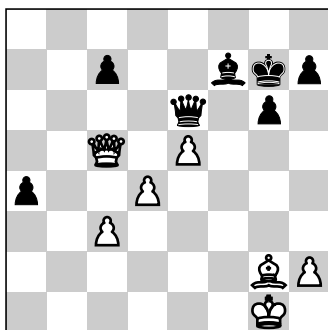
Brynell gjorde vad han skulle

TEXT: LARS GRAHN • FOTO: PETER HALVARSSON

Stellan Brynell verkade lite överraskad när han stod som vinnare av Påskturneringen i Norrköping. Han tyckte sig bara ha gjort ungefär vad man kunde förvänta sig av honom. Vinsterna trillade in i behaglig takt och dessemellan blev det remier i tre partier med de svarta pjäserna. Sista rondens remi mot Normunds Miezis var snabbt undanstökad. Fem spelare hamnade på 6½ poäng på de åtta ronderna och Brynell hade den bästa särskiljningspoängen.

Överraskningarna fick man söka på annat håll. Torbjörn Glimbrant höll på att röra om i påskgrytan när han mötte Miezis. Så kom tidsnöden. Den remin ska stormästaren vara mycket tacksam för.

Normunds Miezis

Torbjörn Glimbrant

35.h3

Han nappar inte på lockbetet

Miezis kom billigt undan.

på c7, åtminstone inte direkt. Damen fortsätter att bevaka a3. 35...h5 36.Dxc7 a3 37.d5 Df5 38.Da7 Db1+ 39.Kh2 a2 40.e6 Kh6??

Efter 40...a1D 41.Dxf7+ Kh6 42.Df8+ Kh7 (42...Kg5?? 43.h4+! med matt) 43.Df7+ slutar det med remischackar.

41.exf7 Kg7 42.d6

Även det borde vinna, men enklare är 42.De7!, t.ex. 42...Db8+ 43.d6 Df8 44.Dxf8+ Kxf8 45.d7 Kxf7 46.d8D a1D 47.Ld5+ Kg7 48.De7+ Kh6 49.Df8+ Kh7 (49...Kg5 50.h4+ Kg4 51.Df3+ Kxh4 52.Dg3 matt) 50.Lg8+Kh8 51.Lf7+ Kh7 52.Dg8+ Kh6 53.Dxg6 matt.

42...a1D 43.f8D+

Än en gång: det borde vinna, men enklare är 43.Dd4+ Kxf7 44.Ld5+ Ke8 45.De5+ Kd7 46.De7+ Kc8 47.Dc7 matt.

43...Kxf8 44.De7+ Kg8 45.Ld5+ Kh8 46.Df8+ Kh7 47.Lg8+ Kh8 48.La2+ Kh7 49.Lg8+? remi

I bästa fall leder draget bara till dragupprepping, i sämsta fall till ett remianbud. Det blev ett remianbud och delad poäng. Efter 49.Dg8+ Kh6 50.Dh8+ Kg5 51.Lxb1 Dxb1 52.De5+ Kh6 53.h4 har vit ett vunnet damslutspel.

Thomas Engqvist hade ännu bättre flyt än Brynell under nästan hela turneringen. Inför slutronden låg Engqvist i ensam ledning. Då råkade han ut för en hungrig Axel Smith.

Caro-Kann (B 19)

Axel Smith

Thomas Engqvist

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Sc3 dxe4 4.Sxe4 Lf5 5.Sg3 Lg6 6.h4 h6 7.Sf3 e6 8.Se5 Lh7 9.Ld3 Lxd3 10.Dxd3 Sd7 11.f4 Sgf6 12.Ld2 Ld6 13.0-0-0 Dc7 14.Se4 Sxe4 15.Dxe4 Sf6 16.De2 0-0-0 17.g4 c5

I partiet Hedman-Engqvist, Stockholm 2005 följde 17...The8 18.Th3 Lf8 19.g5 Sg8 20.g6 f6 21.Sxc6!? bxc6 22.Tb3 och vit fick ett farligt angrepp som slutade med dragupprepping och remi. Det är förstäligt att Engqvist inte ville ge sig in på något sådant igen. Ett par av idéerna från det partiet går igen i det här partiet: framstöten g4-g5-g6 och tornets aktivering via h3.

18.dxc5 Lxc5 19.g5 Sd5 20.g6 fxg6 21.Sxg6

Den stora fördelen med bondeframstöten är att det ger en obalanserad ställning, där man kan förvänta sig vinstförsök. Smith var tvungen att krossa remibarriären om han ville ha

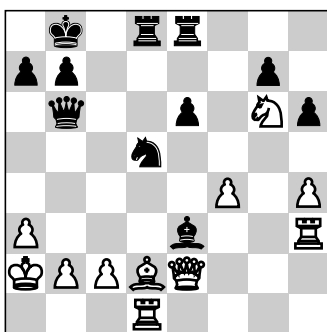
Stellan Brynell mot Krister Olsson.

mer än kaffepengar. Engqvist hade nog å sin sida inte några större invändningar mot att dela poängen.

21...The8 22.Kb1 Db6 23.Th3 Le3!?

Fräckt. Här tog sig Smith en rejäl funderare. Till att börja med kan man räkna bort slag på e3. 24.Lxe3?? faller på 24...Sc3+, och efter 24.Txe3? Sxe3 25.Lxe3 Txd1+ 26.Dxd1 Dxe3 kan svart glädjas åt kvalitetsvinsten. Smith valde i stället att försöka ge sin kung ett till synes säkrare gömställe.

24.a3 Kb8 25.Ka2?!

Med kungen på a2 aktiveras hotet mot e3, men det ger också

svart chansen till en taktisk finess. Med 25.h5 hade springaren fått en värdefull gardering.

25...Lxd2?

Det enklaste sättet att avvärja hotet mot e3 – men inte det bästa. 25...e5! är mycket listigare. En viktig poäng är att 26.Sxe5 kan besvaras med 26...De6! som hotar både slag på h3 och Sc3++ med matt. Vit hade fått hitta något bättre än 26.Sxe5, men efter exempelvis 26.Lxe3 Dxd6 eller 26.f5 Lxd2 27.Txd2 e4 är det svart som har initiativet.

26.Txd2 e5 27.Sxe5 De6 28.Tb3 Den paraden var inte möjlig med löparen kvar på e3 – jämför med föregående kommentar.

28...Sxf4?

Den bonden är förgiftad, men svart hade haft problem även efter 28...Sb6 29.Txd8+ Txd8 30.De4.

29.Db5

Matthotet på b7 inbringar en kvalitet.

29...b6

Ännu värre är förstas 29...De7? 30.Sc6+.

30.Sc6+ Kc7 31.Sxd8 Txd8 32.Txd8 Kxd8 33.Db4 Se2 34.Df8+

Kc7 35.Dxg7+ Kc6 36.Kb1

Gaffeln på c1 elimineras liksom bindningen av tornet. Engqvist är chanslös. Sista hoppet är Smiths tidsnöd.

36...a5 37.Dg2+ Kc7 38.Td3 De5 39.Td2 Sd4 40.Dh2 uppg.

Dragserien avklarad och dags för Engqvist att ge upp.

Det slutade med att fältets fem stormästare alla fanns med bland de sju främsta.

Slutresultat

1. GM Stellan Brynell, Limhamns SK 6½; 2. GM Normunds Miezis, Lettland 6½; 3. Axel Smith, Lunds ASK 6½; 4. GM Lars Karlsson, SK Rockaden 6½; 5. GM Ralf Åkesson, Västerås SK 6½; 6. IM Thomas Engqvist, SK Rockaden 6; 7. GM Tiger Hillarp Persson, Skara SS 6; 8. Nils Grandelius, SK Bara Bönder 6 poäng. (8 ronder, 136 spelare)

Flickornas skol-NM

Nordiska skolmästerskapet för flickor arrangerades i Oslo. Jessica Bengtsson vann guld i yngsta gruppen och Inna Agrest var bra nära att göra samma sak i äldsta gruppen. Hon spelade remi med sin svåraste konkurrent Katrine Tjølsen och vann övriga partier. Norskan vann också övriga partier och hade sedan en något bättre särskiljningspoäng.

Gymnasiet, U20: 1. Katrine Tjølsen, Norge 4½ (av 5); 2. Inna Agrest, Sverige 4½ poäng. 5. Magdalena Bator, Sverige 2½ p.

Högstadiet, U16: 1. Erika Uusi-tupa, Finland 4 poäng. 6. Angelina Fransson, Sverige 3; 7. Linda Åström, Sverige 2½; 11. Marie-Thin Hagberg 2 p.

Mellanstadiet, U13: 1. Jessica Bengtsson, Sverige 4½ poäng. 5. Louise Segerfelt, Sverige 2½ p.

INTE BARA SCHACK

Om du vill veta hur nästa nummer av TfS fortskrider och något om vad det kommer att innehålla så får du svaren på min blogg: larsgrahn.blogspot.com
Det och mycket annat.

Schacktidskrifter köpes!

Äldre schacklitteratur – särskilt turneringsböcker, biografier och tidskrifter på alla språk – sökes till mitt schackbibliotek. Högt pris betalas för bland annat TfS, Norsk Sjakkblad och Skakbladet före 1910.

Ring eller skicka ett mejl och berätta vad du kan erbjuda! Meddela också om du söker något antikvariskt – jag har ett stort antal dubletter om du vill byta eller köpa.

Calle Erlandsson
Nyckelkroken 14
226 47 Lund
0733 - 264 033
callena@telia.com

Tidskrift för Schack

Vi har alla årgångar
Inbundna 1906-1994

Många lösnummer.
Köper-Säljer. Hela samlingar
schackböcker. Humana priser.

**S E Consult, Box 48095,
418 23 Göteborg.
Tel. 031-91 04 44,
fax 031-91 46 55.**

Tala med *Stellan Persson*.
E-mail: contact@chesshouse.se

Tävlingskalender

Juni

- **Växjö 28 juni–13 juli**
SM. *Se inbjudan i nr 2!*

Juli

- **Helsingør, Danmark 19–27 juli**
Politiken Cup – *se annons sidan 62!*
- **Karlskrona 31 juli – 3 augusti**
Rödeby Open – *se annons nästa sida!*

Augusti

- **Stockholm 8–10 augusti**
Rockaden Open - *se annons nästa sida!*
- **Davos, Schweiz 9–17 augusti**
Veteran-EM.
- **Växjö, 15–17 augusti**
Kadettallsvenskans final.

September

- **Åland 13 september**
Vänkskaplandskamp Finland–Sverige.

Oktober

- **Surahammar 10–12 oktober**
Skol-SM. Info: www.u-schack.se/skolsm08
- **17–19 oktober**
Elitserien rond 1–3.
- **18 oktober**
Superettan rond 1.
- **26 oktober**
Allsvenskan rond 1.

November

- **15–16 november**
Elitserien rond 4 och superettan rond 2.

OBS: Datumen för elitserien kommer förmodligen att ändras på grund av en krock med Europacupen.

Rödeby Open

31 juli – 3 augusti 2008

Speldagar	Torsdag 31/7 8.30–9.30 personlig anmälan, 10–15 rond 1, 16–21 rond 2; Fredag 1/8 10–15 rond 3, 16–21 rond 4; Lördag 2/8 10–15 rond 5, 16–21 rond 6; Söndag 3/8 9–14 rond 7, 14.30 prisutdelning.
Betänketid	40 drag på två timmar, därefter resten på en halvtimme.
Spelplats	Chapmanskolan, Östra Köpmangatan 26, Karlskrona.
Anmälan	Senast 26/7 på ett av följande sätt: Telefon: Sten Bernhardsson 0455-26228, mobil 0707 981199. Brev: Sten Benhardsson, Alamedan 4, 371 31 Karlskrona. E-post: rodebyschack@yahoo.se Ange namn, klubb och rankingtal!
Startavgift	300 kr erlägges vid den personliga anmälan 31/7 senast 9.30.
Priser	5000, 3000, 2000, 1000, 4x500 kr. Dessutom rankingpriser 400 kr i grupper om cirka 6 spelare. Om deltagarantalet understiger 75 reduceras priserna.
Hotell	Hotell First hotell 0455-55560, Statt 0455-55550, Hotell Conrad 0455-363200, Karlskrona vandrarhem 0455-100 20, Hotell Angöringen 0455-24600.

Välkomna!

Rödeby SK

Rockaden Open 2008

SK Rockaden inbjuder till stor breddtävling för spelare under 1500 i rating

Datum: Fredag till söndag 8–10 augusti. **Tävlingsform:** 8 ronder monrad med betänketiden 30 drag på 1 timme och resten av partiet på 30 minuter. **Priser:** 1:a till 10:e plats = fina pokaler. Rankingpriser: 20 stycken fina rankingpriser delas ut till spelare i olika rankinggrupper som ej får ordinarie pris.

Avgifter: Startavgift 150 kr. Logi för två nätter i klubblokalen inklusive frukost 200 kr, medtag liggunderlag. Vi rekommenderar **Hotel Formule 1**, Mikrofönvägen 1, tel 08-744 20 44 eller **Ibis Hotel** Västertorpsvägen 131, tel 08-556 323 30. **Boka i tid!**

Rockaden-medlemmar får 50 kr i rabatt!

Cafeteria finns i spellokalen där du kan köpa varm korv, smörgåsar, läsk, kaffe m.m. **Anmälan senast måndagen den 4 augusti** genom att ringa nedanstående tel nr eller via e-post. Uppge namn, telefon, klubb och ratingtal (1 maj). Betalning sker kontant på speldagen. **Information:** Jonas Sandbom tel 073-613 19 73, Leif Stenberg tel 08-733 46 35, 070-260 22 10. E-mail Leifstenberg13@hotmail.com webbsida: www.rockaden.com **Spellokal:** Hägerstensåsens Medborgarhus, Sparbanksvägen 31 / Riksdalervägen 2. Tunnelbana mot Fruängen till station Hägerstensåsen, uppgång Hägerstensåsen, följ Sedelvägen till Sparbanksvägen. **Spelprogram:** **Fredag** 13.00–14.30 personlig anmälan; 15.00 Rond 1; 18.15 Rond 2; **Lördag** 9.00 Rond 3; 12.15 Rond 4; 16.00 Rond 5; **Söndag** 9.00 Rond 6; 12.15 Rond 7; 16.00 Rond 8. Prisutdelning omedelbart efter sista ronden.

Välkommen till en spännande tävling!

Copenhagen Chess Festival i Helsingør den 19-27 juli 2008

Spellokal:

Lo-skolen i Helsingør
Gl. Hellebæksvej 70
DK-3000 Helsingør
Danmark

Lo-skolen ligger mitt i
en stor park med utsikt
över Öresund. Nära
stranden och rika
möjligheter till
friluftsliv.

Politiken Cup 19-27 juli

Politiken Cup, grupp B
20-26 juli för spelare
med max rating 1800.

Blixtturnering, simultan-
föreställningar och
knatteturneringar.

Välkommen till en
schackfest på andra
sidan Sundet!

Komplett program på:
www.politikencup.dk

Politiken Cup

Politiken Cup är en öppen turnering, tio ronder schweizer med betänketiden 100 minuter för 40 drag, 30 minuter för resten av partiet plus 30 sekunders tillägg för varje drag.

B-gruppen: åtta manngrupper där deltagarnas rating är max 1800 (både nationellt och elo). Betänketiden är 2 timmar för hela partiet (summa 4 timmar).

Alla turneringar i schackfestivalen arrangeras på Lo-skolen i Helsingør, ett stort kurs- och konferenscenter, som också erbjuder förmånlig inkvartering.

Bland hittills anmälda spelare finns tjugofyra stormästare, däribland Pavel Eljanov, Vugar Gasjmov, Michael Roiz, Sergei Tiviakov, Konstantin Landa, Michal Krasenkow, Peter Heine Nielsen, Tiger Hillarp Persson, Jonny Hector och Stellan Brynell. I fjol samlade huvudgruppen 280 spelare från 21 nationer. Det finns med andra ord goda möjligheter till titelinteckningar.

Anmälan. För att underlätta för svenska spelare att anmäla sig har arrangörerna öppnat ett svenskt plusgirokonto (Nordea): 164 74 52-0. Skicka uppgifter om namn, adress, födelsedata, telefonnummer, e-postadress, klubb och rating till formand@ksu.dk. Möjlighet till anmälan online på www.politikencup.dk. Det är personlig anmälan i spelokalerna den 19 juli klockan 10.30-11.30, men de vars betalning har registrerats på hemsidan behöver inte möta upp förrän rondstarten klockan 14. Personlig anmälan B-gruppen den 20 juli klockan 10.30-11.30 med rondstart klockan 13.

Startavgifter i danska kronor (beloppet inom parentes anger startavgiften om betalning sker före den 1 juli 2008). GM, IM, WGM, WIM ingen startavgift; FM, WFM 500 (350); juniorer födda 1988 och senare 600 (450); veteraner födda 1948 eller tidigare 600 (450); spelare med elo 900 (750); spelare utan elo 1000 (850). Startavgiften i Politiken Cup, grupp B är 500 (400) för alla deltagare. Weekendturnering: 300 (200) för alla deltagare.

Priser. Huvudpriser: 15000, 12000, 10000, 8000, 6000, 5000, 4000, 3000, 5x2000, 7x1000. Ratingpriser: 3000, 2000 i varje ratinggrupp, om minst tio spelare i gruppen (1000-1500, 1501-1700, 1701-1900, 1901-2000, 2001-2100, 2101-2200, 2201-2300). Politiken Cup, grupp B: 1000, 500 i varje grupp.

Hotell/inkvartering. Det finns cirka 200 rum, enkel och dubbel, på Lo-skolen. Under schackfestivalen gäller rabatterat pris – enkelrum med frukost: 540 per dygn; enkelrum med helpension 780 per dygn. Dubbelrum med frukost: 325 per person och dygn; dubbelrum med helpension 556 per person och dygn. Bokning av rum: Lo-skolen, telefon 0045-49 28 09 00. E-post: booking@loskolen.dk

Mer information: www.politiken.cup.dk och www.lo-skolen.dk

Observera: alla belopp i denna annons i danska kronor. (100 danska kronor = 130 svenska kronor)

Vi har reserverat
en plats för dig på
schackgymnasiet!

Du läser naturvetenskapligt program och får samtidigt schackträning på skoltid. Som tränare har du några av landets främsta schackspelare. Du studerar öppningsteori, typställningar och får personliga tips av stormästare.

Gymnasieskolan Metapontum ligger vid Tekniska Högskolan i Stockholm och har riksinlag, vilket betyder att du kan söka till skolan oavsett var du bor. Du gör ditt val via den officiella gymnasieintagningen. Du kan också kontakta skolan direkt via e-post schack@metapontum.se.

Det är inte för sent att söka eller ändra ditt tidigare val – vi håller din plats tills du gör ditt smartaste drag.

Kan svart säkra remin genom att byta torn?

Det här är ett exempel på träning i varianträning (visionsförmåga, närmare bestämt) på Metapontum. Svaret och fler träningsställningar får du om du sänder ett mejl till schack@metapontum.se

metapontum

Gymnasieskolan Metapontum, Teknikringen 10, 114 28 Stockholm www.metapontum.se

Avsändare: Sveriges Schackförbund, Slottsgatan 155, 602 20 Norrköping.

Svenska Schackbutiken AB

“Hos oss blir schack enkelt”

Behöver du schackböcker, schackprogram eller spel? Vi har allt en schackspelare behöver. Har vi varan hemma skickas den samma dag. Beställningar under 600 kr skickas mot faktura. Du lägger bara till för enhetsporto 19 kr. Vår styrka är gedigen produktkompetens och mycket hög servicenivå. Vill du ha rabatt varje gång du handlar? Gå med i Schackbutiken Klubb! 15% på böcker och 10% rabatt på allt schackmaterial. Fullständiga villkor finns på vår hemsida. Prislista skickar vi gärna om du så önskar. I Schackbutiken arbetar Gunnar Fredin och IM Ari Ziegler. Välkommen att besöka våra väl sorterade butik där du hittar Nordens största lager av schackartiklar!

Hemsida: www.mamut.net/schackbutiken
Öppet mån-fre 09.30-17.30, Vegagatan 18, 413 09, Göteborg

e-brev: order@schack-kompaniet.com
Tel/fax: 031-24 47 14

Attacking Manual vol 1

GM Aagaard, 2008, 264 sidor

Pris: 290 kr

Den välkände schackpedagogen Jacob Aagaard sätter gärna ribban högt, och målsättningen med hans moderna angreppsmanual i två delar är att lära dig allt du behöver veta om angreppsspel. Fokus ligger på dynamiska aspekter (ett angrepp kan ju sägas vara ett sätt att utnyttja en dynamisk fördel). Genom att lära ut de generella principerna bakom angreppschack, vill författaren att läsaren ska öka sin intuitiva förståelse, så att denne snabbt kan förstå vad som borde vara bra och fungera i vilken angreppsställning som helst.

Bland ämnen som behandlas i denna första volym finns aktivering av samtliga pjäser, att inte tappa tempo i angreppet, komplex av svaga fält, de starkaste och de svagaste punkterna och evolution/revolution. Ett nytt grepp i boken är att varje kapitel inleds med ett antal diagram, som man rekommenderas att ägna vardera 5-10 minuter åt. Idén är att skapa en slags fiktiv dialog med läsaren. Du får chansen att bilda dig en egen uppfattning om ställningen, innan du tar del av författarens åsikter. Det finns också ett kapitel med 12 instruktiva, underhållande och utförligt kommenterade partier från åren 1996-2007 samt ett avslutande kapitel med 50 mer eller mindre krävande uppgifter. Här rekommenderar författaren att man ägnar tid åt att hitta rätt sätt att tänka för att förstå de olika ställningarna, innan man bestämmer sig för vilket drag man vill spela.

Upplägget på boken är mycket bra och genomtänkt, och det finns ett brett spektrum av spelar- och partityper. Aagaard är bra på att hitta okända pärlor, så här finns en del partier som få av oss har sett tidigare. Kapitel sex står ut lite extra; där visas partier där angräparen ger sig på de punkter som man spontant tror är de säkraste hos motståndaren, och kanske är det här författaren lyckas bäst i sin ambition att vässa läsarens intuition. Vad gäller skärpan i analyserna är de som alltid när det gäller Aagaard av exceptionellt hög kvalitet. En mycket bra bok som hjälper alla spelare mellan 1700-2500 att bli bättre angreppsspelare. Rekommenderas!

The ABC of the Modern Benoni

IM Andrew Martin, 2007, 1 DVD, 4 timmar

Modern Benoni är ett av de skarpaste och mest kontroversiella försvararna mot 1.d4. Som kompensation för en obotligt svag d6-bonde får svart aktiva pjäser och en bondemajoritet på damfågeln. Andrew Martin demonstrerar planer och idéer i denna spännande öppning.

Han visar när du måste ducka som svart och när det är rätt att slå tillbaka samt undersöker några av de för dagen mest kritiska varianterna. Du får lära dig vad som får svarts spel att ticka och vilka typiska planer vit kan använda för att försöka ta käl på Modern Benoni.

Pris: 260 kr

